

31/305

ప్రతిదినము ప్రకటింపఁబడును

Vol. 11
సంపుటము ౧౧

చెన్న పట్టణము 1925 వ సం॥ జనవరి నెల 30-వ తేది శుక్ర వారము
(శ్రీ) రక్తాక్షినామ సంవత్సరము, మాఘమాస శుద్ధ పక్షి ౬.

No. 254
సంచిక ౨౫౪

అమృతాంజనము అన్ని నొప్పులకు మంచివఁదు

గొప్ప గొప్పవారిచే వేలకు వేలు యోగ్యతాపత్రములు పొందియున్నది. పంచభాష చీటి చూచి కొనిన మోసముగలుగదు.

అమృతాంజనము సకలవిద నొప్పులకు సంజీవివంటిది

తలనొప్పుల మాన్పును, వాయువుపోట్ల బాపును,
వార్సపు నొప్పుల బారదోలును, పోట్లగొట్టును.
బెణుకుల భేదించును వాపుల రూపుమాపును.
దగ్గును తగ్గించును దురదనుతొలగించును.

ఈమందును రుద్దగానే చెమట పట్టుటవలన శరీర
మందలి దుష్పదార్థములను తొలగించి దేహమున
కారోగ్యము గలిగించును. నొప్పులు తీసివేసును.
దేశములలో కూడ వాడునున్నారు.

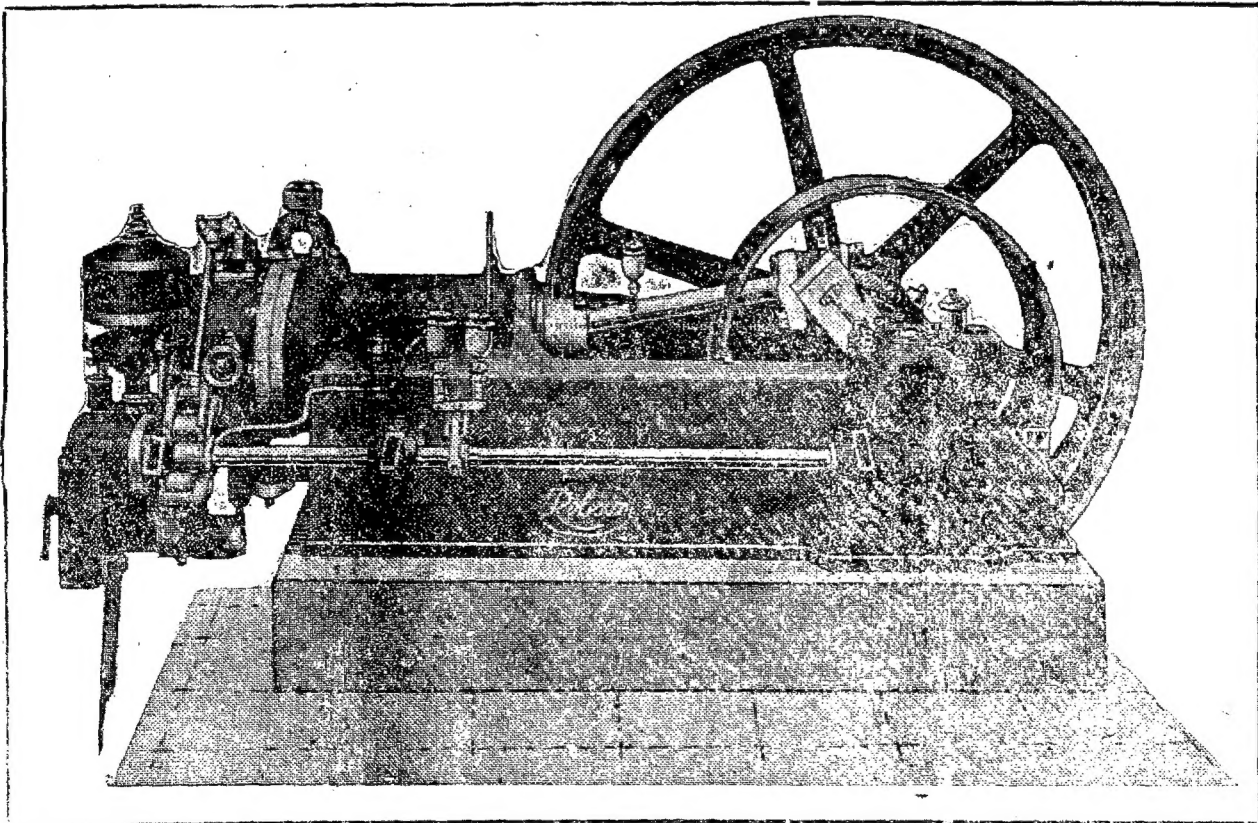

చక్క-నిడబ్బితో సహా సీసా 1-కి ర్పు 0-10-0; డజన్ 1-కి ర్పు 6-4-0. ప్రతియింట నుండదగినది.

అమృతాంజనం డిపో, 6, 7 తంబుశెట్టి వీధి మద్రాసు లేక, బొంబాయి.

“రాబ్ సక్”

లాంగ్వుయోక్ న్యూట్రెపు సెమిడీ సెల్ క్రూడ్ ఆయిలు యింజనులు

లోడు లాగుటలో ప్రసిద్ధిచెందినవి. ఎంత మక్కి క్రూడ్ ఆయిలుతోనైనను చక్కగా పనిచేయును. ఆయిలు బహు తక్కువగ ఖర్చును.
వేవరై జరుగు తరుచుగా క్లీన్ చేయ నవసరములేదు. ఇంజనులు భారీవిగానున్నా, సామానులు బలముగాను,
ఊండురు అధికముగానున్న వుండుటచే చాలకాలము చక్కగా పనిచేయును. ఇంజను నడిపించుటకు విశేష నేర్పరితనము అక్కరలేదు.
సోల్ యేజంటు:—

లండన్ ప్రేడింగ్ కంపెనీ, బెజవాడ (ఇండియా)

(అన్నిరకముల మిల్లుసామానులు డై రెక్టుగా యింపొస్తుచేసి స్థాపకులవారు “రాబ్ సక్” గ్యాసుయింజనులు, ప్లాంట్లులకున్న సోల్ యేజంటు)

నేటి రాత్రి

ప్రభాతమైన వాటి అన్నిటిలోను ఉత్కృష్టమైనది
గొప్ప ఉత్సాహ సమయము. సూపర్ - కలౌనల్ యూనివర్సల్ వారిచే
తయారుచేయబడిన వాటిని మద్రాసులో ప్రదర్శించుట ఇదియే ప్రథమ పర్యాయము

ది హాంచీబాక్ ఆఫ్ నొట్రిడేమ్

(విక్టర్ హూగోసు ఇమ్మాల్ క్లాసిక్)

విత్ లాన్ చాని

3091 సుప్రసిద్ధమైన దేదీప్యమైన పరిమాణము గలది

దీనిని మీరు తప్పక చూచి తీరవలెను - మద్రాసు ప్రజలందరు తప్పక ఇక్కడకి వత్తురు
నాట్య కళలము, కళా కళలము, రచనా కళలము.

హాంటురోడ్డు నందున్న

వెల్లింగ్టన్ సినిమాయందు

అత్యద్భుతముగా 24-1-25 తేది శనివారమునుండి, 30-1-25 తేది శుక్రవారమువరకు
ప్రదర్శించబడును.

కొలది ప్రకటనలు మాత్రమేయున్నవి, త్వరపడుడు ?

ఈసాము గాంధీ వూజానికి చేరును

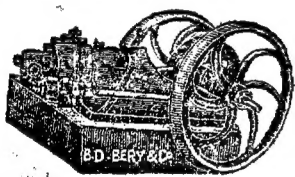
మహాత్మా గాంధీగారిచే గుజరాతీలో వ్రాయబడిన ఆరోగ్యసాధనము

(తెలుగున వ్రాయబడినది)

ఆరోగ్యముగా నుండుటకు కావలసిన హంశములన్నియు ఇందు చక్కగా విమర్శించబడియున్నది.
ప్రతి యొక్క వద్ద ఒక కాపి వుండితీరవలెను. కొన్ని కాపీలు మాత్రమే ఉండుటచే త్వరపడుట మంచిది.
ప్రతి 1 కి రు 0-8-0, 12 కి రు 4-8-0, 25 రు 7-13-0 చ్యాకింగు పోస్టుఖర్చులు ప్రత్యేకము.

0-11-0 అణాలు స్థాంపులు పంపిన ఒక కాపి రిజిస్టరు పోస్టుములముగా పంపకను.

కావలసినవారు, మేజేజరు, ఆంధ్రపత్రిక, 7 తంబుకెట్టిపిథి, మద్రాసు లని వ్రావయలెను.

మెషిన్ రిట్రాక్టు

సెకండుహాండు టైలు టైపు 62 బి. హెచ్. పి. సుష్టుములకై గల మంచి
అయిల్ ఎంజను సెల్సుప్లార్లు, రెండు టైప్లీలుతో సహా.

ఒక మంచి సెకండుహాండు టైలు టైపు 28 బి. హెచ్. పి. సుష్టుములకై గల
అయిల్ ఎంజను సెల్సుప్లార్లు, టైప్లీలుతో సహా.

ఒక మంచి సెకండుహాండు 24 బి. హెచ్. పి. సుష్టుములకై గల అయిల్ ఎంజను

టోటరు చేరింగు, ఎలక్ట్రిక్ టైపు, సెల్సుప్లార్లుతో సహా.

ఒక మంచి సెకండుహాండు 20 బి. హెచ్. పి. సుష్టుములకై గల అయిల్ ఎంజను

పిపింగు, సెల్సుప్లార్లుతో యున్నది.

తేరి రైసుహల్లర్లు నెం. 1, 2, 7 వైట. క్రొత్త బ్రాన్డు టెనర్డ్ పర్ఫెక్టు టేపు 10 అడుగులు X 8 1/2 అంగుళములు,
పరికరములు పూర్తిగా కలిగినవి.

సెకండుహాండు 12 అడుగులు X 10 అంగుళముల గాస్ టెడ్డుస్క్రా కటింగులేట్.

క్రొత్త బ్రాన్డుహాల్ స్పిన్ డిల్ 12 అడుగులు X 8 1/2 అంగుళముల సెంటరుగాస్ టెడ్డుస్క్రా కటింగులేట్.

పార్ట్ లు ఆవిరింజనులు, సెంట్రీఫ్యూగల్ పంపు, ఇనుప పేట్రెలు, ప్లాంమీలు, రైసుహల్లరుల పరికరము
లు, బాయిలర్లు, వుడ్డువర్కింగు పీసరి, డెక్స్ట్రిక్ టేబుల్స్, డిస్కాటిగేయింగు, డ్రైలింగు మెషిన్లు, వాటరింగు సెల్సు
మొదలగు సామానులు మావద్దదొరుకును. ఒకసారి చూడవలసి పరిశీలించు.

Telegrams "ENDEAVOUR" Madras
BRANCHES:—Lahore, Benares, Delhi, Bombay,
Karachi, Amritsar
HEAD OFFICE:—Calcutta.

B. D. BERY & Co.,
Engineers Machinery Merchants &
Government Contractors,
8, Sembudoss Street, MADRAS

క్లావరుబంగార

బాలాముణి

మార్బుచంద్ర

చిత్ర విచిత్ర పుగాజులకు పుట్టినిల్లు

ప్రస్తుతి నవనాగరికమునకు తీగిన బంగారుగాజులు పలు

రకములలో అనేకకొలతలలో అమృతమునకు సిద్ధముగా నున్నవి.

2 1/2 సవరము మొదలు 6 సవరములవరకు తయారగును.

చేదారము సహా మజారి జత 1-కి రు 8-0-0

ఒకసారి చూవద్ద చేరముచేసిన అంతయు మీకే తెలియును.

సవరము బంగారుకు సీమవెండికి పూచీ యివ్వబడును. (3)

ఉమ్మడి రామయ్య శెట్టి,

గురుసామి శెట్టి కంపెనీ,

25, చై నాబజారురోడ్డు, మద్రాసు.

చెన్న పురి బజారుధరలు

జనవరి 30 వ తేది శుక్ర

(1) ధాన్యములు

చిరాయలు కా 1-కి	రు 20-0-0	మొదలు	రు 14-0-0
చిరాయలు బహులు		మొదలు	రు 14-8-0
మనుమ తేనాలి	రు 4-8-0	గులది	రు 14-0-0
నెలారది	రు 15-8-0	రు 15-0-0	
డిల్లీ	రు 16-4-0	రు 16-8-0	
రాగులు	రా. 164 బస్తా 1-కి	రు 8-12-0	రు 9-0-0
శువ్వలు	రు 20-0-0	రు 24-0-0	

(2) పప్పుధాన్యములు

కందులు	బస్తా 1-కి 205	రు 11-0-0	రు 12-0-0
నెనగులు	రు 10-8-0	రు 11-8-0	
పెనలు	రు 11-8-0	రు 12-4-0	
మినుములు	రు 18-0-0	రు 16-0-0	
ఉలలు	రు 9-4-0	రు 11-4-0	

(3) నూనె వస్తువులు

శువ్వలనూనె కా 1-కి	రు 160-0-0	రు 165-0-0
నెయ్యి	రు 14-0-0	రు 22-0-0
కొండాపురం నెయ్యి	రు 55-0-0	రు 60-0-0
ఇతర ప్రదేశము	రు 50-0-0	రు 58-0-0
శేరు నెనగునూనె గానుగ కా 1-కి	రు 120	రు 115
అమలము కా 1-కి	రు 145-0-0	

(4) చిల్లర వస్తువులు

కాయకనుపు కా 1-కి	రు 155-0-0	రు 160-0-0
కూరకనుపు	రు 180-0-0	రు 185-0-0
మిరపకాయలు (గుంటూరుది) కా 1-కి	రు 129-0-0	రు 140-0-0
గుంటూరుపాయకట్టు నీలిమందు ములుగు	1-కి రు 50, 55	
కాళవా నీలిమందు	రు 70, 75	
బెల్లము కా 1-కి	రు 85-0-0	రు 90-0-0
చింతపండు కా 1-కి	రు 80-0-0	రు 49-0-0

(5) ఇనుము

పట్టు రకం కా 1-కి	రు 82-0-0	రు 88-0-0
చుంక	రు 82-0-0	రు 85-0-0
రత్తుడు	రు 82-0-0	రు 85-0-0

(6) లోహములు

నెండి 100 కులంక	రు 72-0-0	రు 77-0-0
బంగారము, కులము 1-కి	రు 21-8-0	రు 22-8-0
సవరము 1-కి	రు 14-2-9	
ఇత్తడి కా 1-కి	రు 275-0-0	రు 280-0-0
రాగి డిటా	రు 825-0-0	రు 830-0-0
అస్కాచక్కర కా 1-కి	రు 84-8-0	రు 85-6-0

(7) రంగులు అలిజరై ను

అత్తుకప్పుడు	20 డిగ్రీలు	రు 70 72-0-0
తొట్టికప్పుడు	డిటా	రు
సింహం	డిటా	రు
గుర్రం	డిటా	రు

(8) దూది

కొండా బజారువ 1-కి	రు 320-0-0	
-------------------	------------	--

(9) నూలు

కొండాబజారు నెం 10 1/2 పెట్టె 1-కి	రు 7-8-0	
మధుర నెం 12 1/2 పెట్టె 1-కి	రు 8-12-0	
పుల్లూరు యేనుగ నెం 8 1/2 పెట్టె 1-కి	రు 8-12-0	
అమామదారాదు నెం 12 1/2 పెట్టె 1-కి	రు 7-12-0	
మోరేయేనుగ నెం 20	రు 11-4-0	
బాన్ నెం 20		
నెం 40 పి రేణు అయినను	రు 18-11-0	
గోకాన నెం 12 1/2	రు 9-0-0	
వద్యాన నెం 24 1/2	రు 11-8-0	
14 1/2 క్లొజ్ వడి	రు 8-12-0	
నెం 20 బెన్ని సింహం	రు 11-4-0	
నెం 22	రు 11-8-0	
నెం 12 1/2 బెన్ని సర్కసు	రు 9-0-0	
నెం 14 1/2	రు 9-4-0	

సుఖ భోగి తైలము

డబ్బీ 1-కి రు. 1-0-0

అన్నివిధముల పుండ్రము, కొరుకు పుండ్రము ఈ
తైలము ఉపయోగించును. ఈతైలమును రాచిన పుండ్ర మునకు,
లోపలికి మార్చిలను తినవలయును. అన్ని గాయములను మాన్యునట్టి
కాన సామాన్యమైన గాయములను వాడవచ్చును.
అమృతకాండము డిటా, ముద్రాను - కొండాబజారు,

కెనియా రాయవారము

భారతీయుల యిక్కట్లులు

రాజప్రతినిధి సమాధానము

డిప్టీ, జనవరి 28:—పలుకుబడియు, ప్రతిష్ఠయు గలిగి ప్రాతినిధ్యము వహించిన యొక సంఘము కన్యావిషయమై వివరితము నొక దానిని నేటి సాయంకాల మిక్రిందివిధమున వైస్రాయిగారికి సమర్పించినది.

“దక్షిణాఫ్రికా భారతీయుల కా ప్రభుత్వమువారిచే గావింపబడిన యిబ్బందుల కీదేశమునందలి ప్రజలయొక్క మనస్తాపమును వివరితముల మూలకముగ మీకును, మీకు పూర్వము భారతదేశమున రాజప్రతినిధులుగ నుండినవారికిని, యిండియా ప్రభుత్వమువారికి, సార్వభౌమునికి చెలియజేయు నుద్దేశముతో పదేపదే మనవిజేసియు యుంటిమి. మీరు ను, తత్కాలపు రాజప్రతినిధులను మా విన్నపములను సావధానముగనే వింటిరి. చేయిగలిగినంత సహాయమును జేయుచునే యుండిరి. 1918 వ సంవత్సరమున, దక్షిణాఫ్రికా వ్యవహారములు ఘోరవిషాదావస్థకు వచ్చినప్పుడు, భారత ప్రజాభిప్రాయము కామకుగాకుండ క్రోసిజేయబడినప్పుడు, తత్కాలపు రాజప్రతినిధివద్ద నిట్టి వివరిని జేసియుంటిమి. దానికి వారు జేసిన సహాయము నిప్పుడు సానందముగ జ్ఞాపకమునకు చెచ్చుకొనుచుంటిమి. హార్డింజీప్రభువు భారత ప్రజల పక్షమున, వారి ఘోషను ధైర్యవైఖ్యయు గరగ నట్లు చెలియచ్చెను.

ప్రస్తుతావస్థ

నేడుగూడ నట్టివిషయస్థితి వచ్చినది. న్యాయముగ నట్టి హక్కులను, సమానాధికారమునను, నెటాలు లో సాత్వికనిరోధము నడుపుటకుండిన పరిస్థితులు, దక్షిణాఫ్రికాలో లేవనూట పట్టెను. కాని దక్షిణాఫ్రికాలోని భారతీయులకు విరోధముగ, పిలైనయెడల వారిని వెళ్లగక్కుటకును బ్రయత్నములు జరుగుచున్నవివూట పట్టెను. అందుకు దగిన విధానములు నాలోచించుచున్నారనమాట సత్యము. నరసింహులచేతనో, లేక యీదేశమున నదనిజేయుట చేతనో, వారిదివరలో నమ్మియుండిన నాయకులు నేనాభారతీయులకు లేరు. కావున వారు నిస్సహాయులై, దురదృష్టవంతులై యుండిరి.

1914 లో భారతీయులకు, సంయుక్త ప్రభుత్వము నకు ఒడంబడికలు జరిగినవి. దానియందు భారతీయులకు కనీసపు హక్కులమాత్రమే లభించినవి. ఆ హక్కులకై వారు చాల త్యాగము చేయవలసి వచ్చెను ఈ దేశమందలి భారతీయుల సంపూర్ణ సామభూతి యుండియు గౌరవముగ ప్రభుత్వపు టాడంబడిక నంగీకరించిరి. వారు వలసనిర్మాణముల కన్నిటికి నొప్పుకొనిరి. ఇదంతయు, తమనలేనే వలసవచ్చిన శ్వేతజాతులవారి యందు గలిగిన భయములను, విరోధభావములను బోగొట్టుటకే. కాని సంయుక్త ప్రభుత్వమువారు భారతీయులహక్కు లాదేశమందు, వ్యక్తిసంబంధమేగాని, సంఘ సంబంధమేగాని, బూజ్యములని యొప్పికొనిన మీదటనే యాయొడంబడికకు హిందువు లంగీకరించిరి. గాంధీగారు, ప్రస్తుతముండిన తగాయిదాల ననుసరించి, యాయొడంబడిక కొప్పుకొనితేగాని, చాలకాలముక్రిందునే రావలసిన న్యాయముగు పౌరసత్వములకొరకు మరల తమహక్కులను సిద్ధపరచుకొందుమని నిర్మాణమాటయగు, నాఫ్రికా ప్రభుత్వమువారికి చెలియజేసిరి. ప్రభుత్వశాసనములననో, యధికారపు దౌర్జన్యములననో నేటివర కీయబడిన యా హక్కులను, సంయుక్త ప్రభుత్వమందంతటను స్థిరపరచుకొందుమని చెలియజేసిరి. యుద్ధమారంభమయిన వెంటనే, భారతీయులకయమునకు బ్రతికూలముగ, తెల్లవారిలో జరుపబడు ప్రచార మాపిజేయబడినది. కాని సంధిసంతకము లయినవెంటనే మఱియొక దను పని ప్రారంభించిరి. దాని ఫలితముగనే 1919 వ సంవత్సరమున, యాఫ్రికా ప్రభుత్వమువారు రయిదువత్సరములక్రింద భారతీయుల హక్కులకు భంగము వాటిల్లదని వాగ్దత్తమిచ్చియు, మరల నొక హేయముకు శాసనము గావించిరి. దానివలన ట్రాన్సువాలులోని భారతీయులు గృహములనుగాని, భూములనుగాని సంపాదించు పిలువేదు దక్షిణాఫ్రికాలో నుమాదు ముప్పుది సంవత్సరములనుండి యీ శాసనమును నడపుచుండిరి. భారతీయులకయ విరోధులు తమ ప్రచారమును నేటాలులో గూడ సాగించిరి. అప్పుడు సంయుక్త ప్రభుత్వమువారు, జస్టిసు లాంగను గారి యధ్యక్షతక్రింద నొక యువసంఘమును, సంయుక్త దేశములో భారతీయుల స్థితిగతు లరయుటకు నియమించిరి.

భారత ప్రతినిధి

దక్షిణాఫ్రికాలోని భారతీయుల దుస్థితికి మిక్కుటముగు సానుభూతి జూపు ఛత్రమన్నప్రభుత్వమువారి సహాయమున వచ్చెను. తనయొక్క చాతుర్యముచే సంయుక్త ప్రభుత్వమువద్దనుండి, యొక ప్రతినిధిని బంపుటకును, స్వ

ట్టుగారితో రాయవారము పలుపుటకును, హిందూదేశపు ప్రభుత్వమువారి కాహ్వానమునమ్మనటుల జేసిరి. సర్ బెంజమిను రాబర్ట్సనుగాను హిందూదేశమువారి కోరికనుగూర్చి యు, విరోధులుజేయు ప్రతికూలపు ప్రచారములోని దౌర్జన్యమునుగూర్చియు, ప్రభుత్వప్రతిపక్షమునకు నాటినటుల చెలిసిరి. వారి వాదములలోని దోషములను, యసంబద్ధములను, బరిష్కటముగ జూపిరి. అప్పుడు సంయుక్త ప్రభుత్వమువారు తెల్లవారిలో ప్రబలిన దుర్మాహల బోగొట్టుటకు, భారతీయులకు న్యాయము జేయుటకు సమ్మతించిరి. కాని స్వట్టుగారి ప్రభుత్వము బలవత్తరమయినది గాదు. కావున భారతీయులకయ విరోధులు నెటాలురాష్ట్ర ప్రభుత్వముందు కొన్నికాసనముల జేసిరి. డర్బారు పట్టణముందు స్థానిక సంఘమువారు కలమువేసి యమ్మెడి ఫలములను, భారతీయులు కొనకుండ జేసిరి.

దానివలన నెటాలుభారతీయులకు స్థానిక సంఘములందు గల హక్కులు బోయినవి. అదివరకే చాలకష్టములతో నుండిన వారి వర్తకమునకు గూడ చాలవత్సము గలిగించిరి తొలిసారి శాసనమూలకముగా నెటాలులో నొకబాటికి వెలియేర్పడినది. దానికి గవర్నరుజనరలు సంతకముజేసెను మిగత నిర్బంధము లాప్పుకొనలేదు. కాని యీనిర్బంధములనుగూడ నొప్పుకొనునటులజేయుటకు చాల ప్రయత్నములు జేయబడినవి. ఈనడుమ గవర్నరుజనరలు స్థానిక సంఘములందు భారతీయులకు హక్కుల లేకుండ జేయు శాసనమును కొప్పుకొనునటుల చెలియవచ్చెను. 1896 లో పార్లమెంటరీ హక్కులను బోగొట్టుకొనినప్పుడు, నెటాలువారు స్థానిక సంఘముహక్కుల కెట్టి భంగమును గలుగనివచ్చునని జూచిరి.

1917 లో యింగ్లీషులు యుద్ధసభ్యులందు, భారత ప్రభుత్వమువారి యసహకారము చెలియజేసినపుడు, స్వట్టుగారు సంయుక్త ప్రభుత్వము తరపున మాట్లాడుచు, యూనియను యిమిగ్రేషను యాక్టు (సంయుక్త దేశములలోనికి వసవచ్చువారికి సంబంధించిన చట్టము) తీసివేసినతోడనే భారతీయులు యిక్కట్లులు క్రమక్రమముగా తొలగిపోవును. 1918 వ సంవత్సరము యుద్ధసభలో బర్దను, (దక్షిణాఫ్రికా నుండి వచ్చినసభ్యుడు) భారతీయులనుగూర్చి శాసనబద్ధులని జేప్పెను. వారు న్యాయముగు యాదరణకు బాక్రులసియు జేప్పెను.

వివిధ వలసరాజ్యముల (డొమినియన్) ను భారతీయుల యిక్కట్లు, వాటిని తొలగించు మార్గముల నాలోచించుచుని యుద్ధసభలో జేసిన తీర్మానమును, దక్షిణాఫ్రికా యువసంఘము వారొప్పుకొనిరి.

1920 వ సంవత్సరమున లాంగసంఘమువారు భారతీయుల అసంఖ్యాకములగు నచ్చుచున్నారనునది సత్యముగాదని నిశ్చయించిరి 1921 లోని జనాభా లెక్కలనుబట్టి భారతీయుల స్థితి యేమియు లేదని చెబుటయేగాక తెల్లవారసంఖ్యాకము లగు వలసవచ్చునని తేలుచున్నది. ఈస్థితి, తెల్లవారెక్కువగ నెవల గోలవెట్టుచున్నారో యా నెటాలునందేయొక్కన.

భారతీయులు మాటి కయిదుగురువరకున హెచ్చినయెడల తెల్లవారు మాటికి 40 వరకున హెచ్చిరి. హిందూదేశము లకు సంస్కరణము లివ్వబడినవి గనుక, వలసరాజ్యములలో భారతీయులకుగూడ పౌరసత్వపు హక్కు లివ్వవలసినదని యింగ్లీషులు సభపరచారు నుచించిరి. దక్షిణాఫ్రికామాత్రము దీనికియ్యకొనలేదు. 1928 వ సంవత్సరము దీ తీర్మానమును గట్టుకేయింపవలెనని యాలోచించిరి గాని మరల దానిని బలపరచిరి. ఒక్కదక్షిణాఫ్రికామాత్ర మొప్పుకొనలేదు.

ప్రభుత్వసత్తాను నుట్టాడుచు జేజువహుదూగు పూర్వగారు స్వట్టుగారి చాగ్దానమును జ్ఞాపకముజేసిరి. వాగ్దానము ననుసరించి, భారతీయుల కుపకారము జరుగకపోవుటయేగాక, యపకారముగూడ జేయుచున్నారని దృఢపరచిరి. దక్షిణాఫ్రికాలోని వాక్యములు వారినేతలు భారతీయులనో వారు గావించిన సంధి కేమాత్రమును సరిగలేవు. వారి జాతివిభేదములను బాగుగాపురికొల్పి, పౌరసత్వపు హక్కులకు భంగము గలిగించుచున్నారు.

క్రొత్త చట్టము

1928 లో స్వట్టుగారు క్లాసుయేరియాల్లో, భారతీయులు మృనిసిపాలిటీలలో నిండ్లకు గట్టుకొనుట, వర్తకసామముల నిలుపుకొనుట మొదలగు వాటినివయమై తెచ్చిరి. కచ్చు భాగములోని భారతీయులు మొదటినుండియు, పార్లమెంటరీ హక్కుల ననుభవించుచుండినవారగుటచేతను, వారిమాత్రమేది జెందకుండునట్లు వారి సభ్యులవ్వారా జేయగలిగిరి. ప్రభుత్వమువారు రందులకొడంబడి, వారికి ప్రత్యేకము భూచిత్రమున వ్రాసియిచ్చిరి. విరుద్ధసంవత్సరముజరిగిన యెన్నికలలో స్వట్టువద్ద మోడిపోయి జనరలుహార్డుజనువారి వ్యక్తువచ్చినది. ఆశాసన ముములునుండి లిప్పిపోయినది. క్రొత్తపార్లమెంటుగూడు

టతోడనే, క్లాసుయేరియాల్లో (తోసిజేయబడుననియు, పెద్దపట్టణములలో మాత్రము భారతీయులకు వెలియున్నదనియు, మంత్రివర్గ మావిషయ మాలోచించు చున్నదనియు) జేప్పెను.

దేశీయమంత్రి యీవిధానము త్వరలో ననుమతించుచు మరని జేప్పిరి. ఈ పకటనల జూచినతోడనే, యుచు నివాస మేర్పరచుకొనిన భారతీయుల కపానముగు భయముగలిగెను. ఆచూతురతయందీదేశీయులుగూడ బాల్గానుచున్నారు. ప్రతికలకుబట్టి యచటి తెల్లవారందఱుగలిసి యీవిషయమున నొక నిర్ణయమున వచ్చుటకు ప్రయత్నములు జరుగుచున్నవని చెలియుచున్నది. సార్వభౌముని వలసకార్యవర్తి యచటకు బోయినపుడు భారతీయుల విషయము స్థానిక ప్రశ్నవలె జూడగూడదనియు, సామాజ్యమునకంతకును సంబంధించిన ప్రశ్నలవలె జూడవలెననియు, కట్టిప్రయత్నములు జరిగెడిపథ్యలో భారతదేశీయులగూడ విలవి వారి యుద్దేశములనుగూడ గ్రహించి సర్వసమ్మతమున నేర్పాటులు గావింపవలయుననియు గోరెను.

మాయాశయము

ఈ విషయమున గల యాధికములను నిబ్బందులను గురించిని. కాని ప్రస్తుతము వారుజేయు శాసనమువలన భారతీయులకు గలగు మిక్కుటముగు యాపద ననుసరించియు, ప్రస్తుతావస్థ సామ్రాజ్యకాంతికి చాలమారముగ నున్నదనియు, నందు ముఖ్యముగ భారతదేశమునకు, దక్షిణాఫ్రికాకును గరింత కష్టమనియు నాలోచించి, మేము మిక్కుటము, నందుకు ప్రభుత్వమువారు భామసుగారిపలకుల నంగీకరించునటులజేయునని ప్రార్థించుట కేమాత్రముకు జంతుచుండుటలేదు ఆ పలకుల నాంగ్లప్రభుత్వమువారుగూడ యొప్పుకొందునను ముక్కుముచున్నది. ప్రస్తుతమున్న చురవస్థజూచి, ప్రభుత్వము మేలుననుకు, భారతీయుల పేలునకుకూడ, మేము మిక్కుటయాయురవస్థను వెల్లడిజేయుట విధియని బోచుచున్నది. తాముగూడ సందర్భములెల్ల గ్రహించి మా కథయ మివ్వవలయును. ప్రస్తుతమున్న చురవస్థను, భారతీయుల మనస్తాపమును గ్రహింపవలెనని ప్రార్థించుచున్నాము. సంయుక్త ప్రభుత్వము వారివద్దనుండి భారతీయుల సమాధానమంతయును, నిష్పక్షపాతముగు భారతేశాసనసభ్యులతోగూడిన సంఘముందు పునర్విమర్శనకు నరుగువర కెట్టి యేర్పాటులు జేయకుండునటుల వాగ్దానమును బడచువలయునని ప్రార్థించుచున్నాము.

సాస్థానాధీశుల సభముతరపున బిగిసిన మహారాజు గారుగూడ నీవివరముల యంతయుతో నంగీకారము మూరిన మిత్తో హనవిజేయుచున్నాము. ఆంగ్లేయ సామ్రాజ్య మంతటకు, పౌరసత్వపు హక్కులు భారతీయులెల్లకు, సంస్థానములలోని ప్రజలతోసహా, యాయుబడవలెనని మహారాజువారి యాశయము.

శాంతముగ నింతనేపటివరకు మాప్రార్థన నాలకించి నందలకు మిక్కుటము నెంతయు బ్రశంసించుచున్నాము. సార్వభౌముని ప్రజలలో కొందరియెడల జూపబడు నీశ్వరును నాఘుటకు మీరు జేయుప్రయత్నములు సాఫల్యముల నొందుగాక.”

- ఈవివరితము గొనిపోయినవారిలో
1. సర్ దిన్నా పెటిటు.
 2. హనరబులు రాబూ సర్ హరహాసుసింగు.
 3. హనరబుల్ ఖాన్ జాడా ఆఫ్ బ్ ఖామరుఖాను.
 4. సర్ ఆర్థుగ్రూ.
 5. నవాబు సర్ సులీజాదా ఆబ్దుల్ కియాం.
 6. సర్ పి. యస్. లిస్సామియ్యరు.
 7. సర్ కాంపుబెజీరోశ్చు.
 8. సర్ పునయ్యేత్రచదాసు భామారునాను.
 9. సర్ కోర్కనజీ యాడమ్సాలా.
 10. డా॥ హరిసింగు గౌరు.
 11. డి. బి. టి. రంగాచారి.
 12. వివేకచంద్రపాలా.
 13. యమ్. ఏ. జిన్నా.
 14. కర్నలు జె. డి. క్రాఫ్ఫు.
 15. హ. ల్లాభాయ్ శ్యామలదాసు.
 16. హ. ఫెరోజ్. సి. నెక్సా.
 17. హ. జి. ఏ. నజీశం.
 18. కే. సి. రాయి.
 19. డబ్లి యస్. జే. విల్సను.
 20. బాబా ఉజర్వర్ భింగుదేజి.
 21. యస్. యమ్. జోషి.
 22. ఆర్. కె. వజ్జుగమ్మపెట్టి గూరు
 23. నుచ్చెను అబ్దుల్లాఖాయి లాలా.
 24. యస్. డత్తగార్

ప్రభుత్వ ఆంధ్ర దేవాంగ

మహాభరత

పెద్దాపురం-గోదావరిజిల్లా.

ప్రభుత్వ ఆంధ్ర దేవాంగ మహాభరత పెద్దాపురమున 21, 22, 23 తేదీలలో సమావేశమయ్యెను. మద్రాసు, బెంగళూరు, అనంతపురం, కర్ణాటక, కేటపాలెం, తిరుచనాపల్లి, పండిట్లపల్లి, రాజమండ్రి, దుర్గ, తుని, ఇచ్ఛాపురం, బరంపురం, కటకం, కలకత్తా, పాలగొల్లు, నరసాపురం, అనకాపల్లి, బుడితి, నగరికటకం, పల్నాటిమిడి, పార్వతీపురం, శ్రీరామకోట, రామచంద్రపురం, నరసన్నపేట, కాకినాడ మున్నగు స్థలములనుండి, ఆంధ్రదేవాంగ ప్రముఖులు ప్రతినిధులుగను ప్రేక్షకులుగనుగూడ విచ్చేసిరి.

శ్రీయుత ముప్పన సోమరాజుగారి బంగారావరండా నకునుండి సమావేశమై మూడువేల జనము కూర్చుండుట కుపయోగముగ వారిని వేసబడినది. ఆపందిలికి చాందినీగిట్టి రవ్వయుగ నలంకరించిరి అయ్యది పచ్చని తోరణములతోను విగ్రహములై నీతివాక్యములతోను స్వాగతార్పితమున శోభాయమామై యుండెను.

సభాస్థానము బెంగళూరు అనంతపురంజిల్లా ప్రతినిధులకు శ్రీ ఆకాశపు రామలింగం గారి మేడయందును తక్కిన వారికందరికి శ్రీ వ్యాసం రంగయ్యనాయకుగారి మేడయందును పెద్దాపురపు సత్తునందును బస లొసంగిరి. ఇతర జిల్లాలనుండివచ్చిన ప్రతినిధులకేగాక ప్రేక్షకులుగా వచ్చిన వారికిని గూడ భోజనసదుపాయము లుచితముగనే జేయబడినది. భోజనములు పిండిమంటలతో నమర్చబడినవి.

అధ్యక్షులు రాయసాహెబ్, శ్రీ మిడతల హంపయ్యగారు 20 తేది ప్యాపింజరులో సాయంత్రం 6 గంటలకు దయచేసిరి. ఆహ్వానసంఘమువారున్న, అప్పటికి దయచేసిన ప్రతినిధులు ప్రేక్షకులనేకనుండి సాగుర్లకోటపైకాకు, వారికి స్వాగతమునకును దయచేసిరి. ఆహ్వానసంఘాధ్యక్షులు శ్రీ ముప్పన సోమరాజుగారు శ్రీహంపయ్యగారిని పుష్పమాలలంకరణముగ జేరి సావర్లకోటపైకా, నాటి సాయంత్రమున కన్నులపై వలయుగ నుండెను. ఆలంకరింపబడిన మోటారులో గాన్తెట్లతోను శ్రీ హంపయ్యగారిని మిక్కిలి వైభవముగా నూరేగించుచున్నప్పుడు పెద్దాపురమున వారికి ప్రత్యేకముగ చేర్చబడిన విడిది భవనమునకు జేరునప్పటికి సుమారు రాత్రి 10 గంటలయ్యెను.

గ్రామములందు జెండాలతోను తోరణములతోను స్వాగత ఆర్పితమున నలంకరింపబడిన పుష్పమున గోరుచున్నది. ఈయుద్యమమునకు కులసోదరులేగాక ఇతరులసోదరులు శ్రీయుత రావుసాహెబు తోట నరసింహం పెద్దాపురం తాలూకాబోర్డు వైస్ ప్రెసిడెంటు శ్రీయుత కల్యాణ సోమరాజు శ్రీ సారా సత్రిరాజు, శ్రీ వీధిద్రంగుల తగు సహాయముచ్చి ఈమహాభరత జయప్రదము గాంచి భాషాపాత్రులైరి.

ప్రభుత్వము 21.1.25

21.1.25 తేదీని అధ్యక్షుని విడిదిభవనమునుండి ఉత్సవముతో నూరేగించు సభాస్థానమునకు వచ్చునదికి 12 గంటలయ్యెను. కథ వైఖానసంతో ప్రారంభమయ్యెను. పిమ్మట స్వాగతములు పదియలు మెడలగునని చదువబడినది. తదుపరి శ్రీయుత ముప్పన సోమరాజుగారు తమ ఆహ్వానసంఘాధ్యక్షత్వవన్యాసమును యెల్లరకు చెలియునటుల చక్కగ చెప్పిరి. అంతట శ్రీయుత ఆకాశపు సోమశేఖరంగారు రాయసాహెబు శ్రీ మిడతల హంపయ్యగారిని అధ్యక్షునితము నలంకరింపబడి తాపపాదించిరి. సభ్యులెల్లర యంగీకారముతోడి : రతాశ జనజన్మస్థులు మిమ్ములుట్టి శ్రీ హంపయ్యగారు అధ్యక్షునిక ములంకరించి తమ అధ్యక్షత్వవన్యాసమును సభ్యులెల్లరకు ఉత్సాహము భక్తి త్యాగము కలుగునటుల గంభీరముగ నుపన్యసించిరి. అప్పటికి సాయంత్రము 5 గంటలయినందున ప్రతినిధుల ఛాయాపతము తీయబడి సభను ముగించిరి.

రెండవదినము.

22 తేది ఉదయం 8 గంటలకు కార్యనిర్వాహక సభయు సమావేశమై 11 గంటలవరకు తీర్మానములు నర్పించిరి.

మహాభరత 12 గంటలకు ప్రారంభమైనది. శ్రీమతి ఆకాశపు నీలవేణమ్మగారు "శ్రీలలితలనుగూర్చి" చక్కగ నుపన్యసించిరి. ఈమె దేవాంగ శ్రీల కార్యదర్శిమర లాయెనని చెప్పక పోయెను.

శ్రీ బాలదారి నారాయణదేవుగారు (రాజమండ్రి) సంభాషణనుగూర్చియు శ్రీ ఉమా అలీషాకవిగారు (పితాపురం) దేవాంగులకర్తవ్యముగూర్చియు మృదుమధురవాగుం ధ్యంతో నుపన్యసించిరి.

మూడవదినము

23 తేదీని ఉదయం 8 గంటలకు సభ ప్రారంభమయ్యెను. పత్రికల కుపయోగమునుగూర్చి శ్రీయుత ముప్పన కామరాజుగారు నవీలనుగూర్చి శ్రీయుత శీర్షజనార్దనంగారును, సంఘాభివృద్ధికి వలయు విషయములనుగూర్చి శ్రీయుత ఆకాశపు సోమశేఖరంగారును, విద్యాభివృద్ధినిగూర్చి శ్రీయుత దొంతంశెట్టి నుబ్బయ్యగారును,

శివతత్వముగూర్చి ప్రబోధింప ఆహ్వానింపబడిన శ్రీ రాజా కందుకూరి బాలసూర్యపసాదరావు బహద్దర్ వారిచే శివతత్వమును గూర్చియు శ్రీ యత పాన్నేరి రామకృష్ణయ్యగారిచే (మద్రాసు) సంఘవికృత్యమునుగూర్చియు శ్రీయుత గానాల రామమూర్తిగారిచే (రాజమండ్రి) కులార్థదారులగు శ్రీ సర్ పిట్టి త్యాగరాయశ్రేష్ఠిగారి జీవితమును గూర్చియు మృదుమధుర వైఖానసో నుపన్యసించిరి. స్వచ్ఛందసేవకులు కట్టెములు మిక్కిలి క్రద్ధాభక్తులతో నేవతేసి సభకుల శ్లాఘనమును బడసిరి. సాయంత్రం స్వచ్ఛందసేవకుల ఛాయాపతమును దీయబడినది.

కులసోదరులలో ఇదివరకుండియున్న దేశభేద మతభేదములు మొదలగు అనవసర ఆచారములు పరిహరింపబడి అందఱును ఐక్యత్యముతో భోజనాదికృత్యములు జరిగించి యుండుట భావిదేశక్షేమమునకు కుభనూచకము.

కడునిపుణతతో ఈమహాభరత జయప్రదముగా అధ్యక్షులు జరిగించినందులకును ప్రతినిధులు దూరవ్యయప్రయాసములతో సభ నలంకరించినందులకును ప్రేక్షకులు కడు శ్రద్ధతో సభకు దయచేసినందులకు వందనములతో సభను ముగించిరి.

ఈ దినము నుడవారించిన తీర్మానములు సభవారేకగ్రీవముగ నామోదించిరి.

తీర్మానములు

1. కి|| శే|| లగు కులగురువులైన శ్రీశ్రీ కారుపర్తి నాగార్యులు స్వామిలవారి మరణమునకు ఈ సభవారు చింతించుచు వారి ఆత్మకు కాంతినొసంగునటుల భగవంతుని ప్రార్థించుచున్నారు.

2. నిర్వహణయముతో ప్రపంచోద్ధరణకు కృషిసల్పి దేశోద్ధరణకై సర్వస్వము ధారపోసినట్టియు నేతృత్వములకు పునరుజ్జీవము కలిగించుటకు "ఖద్గరు" నేతృత్వములను అనువరమును దయచేసినట్టియు నగు మహాపురుషుడు దేశగురువు శ్రీ గాంధీమహాత్మునియందు ఈసభవారు భక్తివిశ్వాసములను వెలిబుచ్చుచు వారి కార్యరంగ్యములను ప్రసాదించవలయునని భగవంతుని ప్రార్థించుచున్నారు.

3. మనకులమునం దుద్భవించిన విద్యాధురీణులు శ్రీమంతులు. కులార్థదారులు ప్రభుత్వమువారిచే ననేక విరుదులు వడసి ప్రభూతి గాంచిన శ్రీ సర్ పిట్టి త్యాగరాయశ్రేష్ఠిగారికి ఈసభవారు భక్తివిశ్వాసములయెల్లమూ వారు దీర్ఘయువ్యంతులుగ నుండవలెనని పరమేశ్వరుని ప్రార్థించుచున్నారు.

4. కులమునందుండు శ్రీమంతులు ధనసహాయమునుచేసి ధనమును స్వీకరించి ప్రచారములనుజేసి కులము నుద్ధరింపవలెనని ఈసభవారు తీర్మానించిరి.

5. దేవాంగసంఘముందుండు విద్యాసంపన్నులలో నొకరి క్షరని పుర పాలక సంఘమునకును, తాలూకాల డిప్యూటీమజ్దరులకు సభ్యులుగను ప్రభుత్వమువారు నామినేషన్ చేయవలెననియు, ఆంధ్రదేశమునకు ప్రత్యేకముగ మద్రాసు శాసనసభకు నొక సభ్యునిని ఆంధ్రదేవాంగ ప్రముఖులలో నొకరిని నామినేషన్ చేయవలెనని ఈమహాసభవారు ప్రభుత్వమువారిని భక్తి వినయముగ కోరుచున్నారు.

6. ప్రతిగ్రామముందును దేవాంగసంఘములు స్థాపించు కొనవలెను.

7. దేవాంగులలో తగుపరిశుద్ధి అర్హులైనను విద్యార్థులకు తగిన ఉద్యోగము లిప్పించుమండవలయునని ఈసభవారు ప్రభుత్వమువారిని వేడుచున్నారు.

8. మతోద్ధరణకై ఏర్పడిన పవిత్రగ్రంథములను ప్రచారమునకు చెచ్చి మతోద్ధరణ సులభమయ్యునని తీర్మానించిరి.

9. దేవాంగకులములందరు తమలో తాము మర్యాదగా పిలువకొనుటయే గాక దేవాంగకులాలతర ప్రతి దేశీయసోదరునికూడ అకాంక్షావగహితముగా పిలుచుమండవలెనని ఈసభవారు తీర్మానించిరి.

10. దేవాంగ బాలబాలికలకు శాస్త్రము, కుత, వాణిజ్య, పారిశ్రామిక కర్మ లను ఉచితముగ బోధించురాత్రిపాఠశాలలను ప్రతిగ్రామముందును ప్రత్యేకముగా స్థాపించుటత్వన సరమని ఈసభవారు ప్రభుత్వమువారిని మిక్కిలి ప్రార్థించుచున్నారు.

11. దేవాంగులందరు ఖద్గరు దేశ తామునేసిన నూలు బట్టలనే కూడినంతవరకు ధరింపవలెననియు విదేశీవస్తువుల

యుపయోగమును తగ్గించి స్వదేశీయులచే తయారుగాడిన వస్తువులనే ఉపయోగింపవలెనని తీర్మానించిరి.

12. ప్రతిపట్టాములయందును, వాణిజ్యసంఘములు (జాయింటుస్టాపు కంపెనీలు నెలకొల్పుకొనవలయునని తీర్మానించిరి.

13. కలకత్తా దుగపమలలో పనిజేయుచున్న మన దేవాంగకార్యకుల కష్టములను దెలుసుకొనుటకై మద్రాసు శాసనసభ్యులలో నొక కులసోదరునిని కలకత్తా రాష్ట్రాని ర్యాణసభ్యులలో నొకరినిని నరి ఇద్దరు దేవాంగప్రముఖులను కమిటీగా నేర్పరచి, వారికష్టములు నెడబాటుటకు ఏర్పాటు గావించునటుల ఈమహాసభవారు ప్రభుత్వమువారిని ప్రార్థించుచున్నారు.

14. మనయిండ్లందు జరుగజోవు ఏ కుభకార్య సమయములందును భోగము మేళములను పిలిపించుమాడవని తీర్మానించిరి.

15. మనయందుండు మరలవాటులను గర్హింపనటుల ఈమహాసభవారు మన కులసోదరులను పవిత్రయముగా ప్రార్థించుచున్నామని తీర్మానించిరి.

16. కన్యాకులములను పెరకులములను తత్కాలమే బహిష్కరించవలెనని తీర్మానించిరి.

17. దేవాంగులందరు సాధ్యమయినంతవరకు దేవాంగ పురోహితులచే వివాహకార్యములు జరిగించుకొనవలెనని ఈసభవారు తీర్మానించిరి.

18. ఉన్నతపాఠశాలలోను కళాశాలలోను చదువు విద్యార్థులకు, ధనసహాయము చేయుటకు, ఈ సంవత్సరములోపుగా ధనమును స్వీకరించుటకు ఈసభవారు స్థాయిసంఘమును నిర్ణయించి ఉపసంఘములను ప్రతిజిల్లాయందు భోకులయొద్ద విరాళములను వసూలు చేయవలయునని ఈసభవారు తీర్మానించిరి.

19. దేవాంగులందరు యజ్ఞోపవీతములను ధరించవలెనని తీర్మానించిరి.

20. దేశభేదములేక పెండ్లిండ్లు, చేయకమ్మనని తీర్మానించిరి. దేశాచారభేదములను విడచి దేశోపక్తి భోజనములు చేయుటయం దేమియు సందేహించకూడదని గూడ తీర్మానించిరి.

21. దేవాంగసంఘాభివృద్ధికొరకు ప్రచారముచేయుటకు గాను, ప్రతిదేవాంగసోదరసోదరిమూల యొద్దను సంవత్సరమునకు 0.4-0. చందా వసూలు చేయుటకు ఈసభవారు తీర్మానించిరి.

22. దేవాంగుల ఇండ్లయందు జరుగు వివాహములకు రు 1-0 0 సంఘమునకు సమర్పించవలెనని తీర్మానించిరి.

23. బాల్య వివాహములు (10 సంవత్సరములలోపు లో) విధవా వివాహములు నిరసించ వలయునని తీర్మానించిరి.

24. ఘనతపహించిన రాజప్రతినిధిగారగు శ్రీరాజా పానుగల్లు రాజాగారిచే మద్రాసుచట్టనిర్మాణసభయందు ప్రతిపాదించబడిన హిందూమత ధర్మాదాయముల చట్టమును శాసనరూపమున నామోదించుటకు ఈసభవారు బహుళాకరించుచున్నారు. బ్రాహ్మజేతర నాయకులైన సర్ పి. త్యాగరాయశ్రేష్ఠిగారును శ్రీరాజా రామారాయంగారును ఈ బిల్లు నామోదంపజేయుటలో చేసిన కృషికి ఈ సభవారు అభినందించుచున్నారు.

Madras-Races 1924-25. చెన్నపురి గుఱువు పందెములు 1924-1925

ఈదిగువ తెలుపబడిన తేదీలలో పందెములు జరుగును 1925 సం||రం జనవరినెల 31. 1925 సం||రం ఫిబ్రవరినెల 7, 14. ఎల్వెక్స్ కోట్లోటాటిజేటరు, బుక్కుమేకర్లు ప్రవేశకట్టుము:- మొదటితరగతి: పురుషులకు రు. 5. స్త్రీలు రు. 3. రెండవతరగతి: ,, ,, 1. ,, 0.8-0. బీచ్, పార్కు, ఎగ్గోరు మొదలగు స్టేషనుల నుండి స్పెషలుబండ్లు పోవును. ఇతర వివరములకు గోడలకు అంటించియుండు మా పెద్దనోటినులను చూడకోరదము.

ఉత్కల సమేళనము

విచారణసంఘమువారి నివేదికము

గంజాము జమీందారుల అభిప్రాయము

జమీందారీ లన్నియు ఒరిస్సాలో చేర్చవలయు

లివ్డెఫ్ సంఘ నియమావళి

ఇండియా దొరతనమువారు 1924 ఆక్టోబరు 4న తేదీన యీ దిగువ రీతిని ప్రకటించిరి.

సన్నివాసంబు నిష్టగాను ప్రాతః ఇంటియందు కానన పథంలో 1920 ఫిబ్రవరి 20వ తేదీన యీ దిగువ తీర్మానమును ప్రతిపాదించిరి:

“మదరాసు, బెంగాలు, మధ్యరాష్ట్రముల ప్రభుత్వముల క్రింద చేర్చుటగా పాలింపబడుచుండు ఉత్కల ప్రాంతము లన్నిటిని ఒక్కొక్క గడిపి, వీహారులని ఒరిస్సారాష్ట్రమున చేర్చు యోర్నాలు విచారించుటకుగాను, ఉద్యోగులు, ఉద్యోగశలయు గూడయుండు ఒక సంఘమును నియమించవలెనని యీ సభవారు గవర్నరు జనరలుగారిని కోరుచున్నారు.”

అప్పుడు ప్రభుత్వమువారు గావించిన వాగ్దానము ప్రకారము వలయునంత సమాచారము సమకూర్చుట.

ప్రస్తుతము ఒరిస్సాలో చేరక చేరుగానున్న ఉత్కల ప్రాంతములలో ముఖ్యమైన భాగము మదరాసు ప్రభుత్వము నందు గంజాము విభాగపట్నంబులందుగలదు. అప్పటి ఓ డ్రుల కోర్కెలు గవర్నరు జనరలుగారికి సంప్రదింపఁగఁ జేర్చునాని ఒరిస్సాలోని ఉత్కలతో జేర్చుట వారికిష్టమున దునో రేజీ, వాణిజ్యముండుననుచో ఉత్కలకైతే సమస్యను గూర్చి యేమియు ప్రయత్నములు జరుప నపునర ముండదు. కావున, చెన్నరాష్ట్రములోని ఉత్కలనివాసప్రాంతములను ఒరిస్సాలో చేర్చుటనుగూర్చి అప్పటి నివాసులను ఓడ్రుల అభిప్రాయమును పూర్తిగా విచారించుటయు యితరు యద్యోగుల ను గవర్నరు జనరలుగారు నియమించవలసి. అంతాకరిచి మదరాసు ప్రభుత్వమువారు నియమించురు. గవర్నరు జనరలు గారు ప్రస్తుతము ఒరిస్సా పుట్టెటరెట్టును పాలిటికలు ఏజంటుగానున్న సి. ఎల్. ఫిలిప్ ఐ. సి. ఎన్. గారిని, మదరాసు ప్రభుత్వమువారు బడ్జెట్ కలెక్టరుగానున్న ఎ. సి. డబ్ల్యు. ఐ. సి. ఎన్. గారిని యీ పనికి నియమించిరి. వీరు పురువును గలిపి వెంటనే విచారించి ఇండియా దొరతనమువారికి నివేదించెదరు.

ఉత్కల సమేళన

విచారణ నివేదిక

ఫిలిప్ డబ్ల్యు సంఘమువారు తమ విచారణ 1924 మార్చి 26వ తేదీతో పూర్తిచేసి యీదిగువ నివేదికను ఇండియా దొరతనమువారికి సమర్పించిరి:

ఉత్కలసంపర్కముగల విస్తీర్ణము

చెన్నరాష్ట్రములో ఓడ్రభాషవాడుక యందున్న విస్తీర్ణము ఇయ్యవూరు సంస్థానము, గంజాము జిల్లామాత్రమేయని ఇండియా ప్రభుత్వమువారు మా కొనసగిన మ్యాపు నలను, 1921 జనాభా లెక్కలవలన తెలిసినది. ఇయ్యవూరు సంస్థానమునందు మల్కంగిరి, పడ్యపాత్రెంగి, రాయడ, విస్సంకుటకు గుంపురం తాలూకాలయందు ఓడ్రభాషనివాసులు ఉగానికి తక్కువగానున్నట్లు జనాభా సంఖ్యలు తెలుపుచున్నవి. కావున ఉత్కలములు బోయి జాను టనకపరమని చలచితిమి. అయినను గొత్తంగి తాలూకాలో చాలవరకు సంపరిచితిమి. అట్లే గంజాము జిల్లాలో పూర్తిగా తెలుగు స్థలములను క్రికాక్షంకంకరన్నపేట తాలూకాలో బోయి, కోగులు సవరలు గల మున్నెకలములు, గంజాము ఉదయగిరితాలూకాయందు, విచారణచేసి కాల ప్రాంతముల ముతాదాల అభిప్రాయములు తెలిసికొంటిమి.

తెలుగు, ఓడ్రభాషవాడు ప్రజల జనసంఖ్య వ్యత్యాసము చెంపు జనాభా లెక్కలు సరిగ్గతనను ఓడ్రులు తెలుగు గారుగూడ సంజేహుల చెలిపినను, మా అనుభవమును బట్టి గూడ కొన్నిచోట్ల ఓడ్రము మాట్లాడు అటనిజాతులవారు చేర్చి చేర్చాకా చేర్చబడకుంజేయు తెలియుచున్నది. (తరువాత విచారణకు జనాభా లెక్కలు తగిలంత సరిగ్గతనమును వినియోగపరచుచున్నాము.

మా నియమావళి ఉత్కల ముట్టిన వెంటనే మేము బయటచేసి అప్పుడు ఆ జిల్లాకలెక్టరు, పోస్టాఫీసులకు, పెద్దలకు అందరితో ఉత్కల ప్రత్యక్షముల జరిపితిమి. మారాష్ట్రముఖ్యపట్నములకు బోయి అప్పటి యందును సంబంధించిన కారితములకు పూర్వచరిత్రలను చదువుకొంటిమి. ఫిలిప్ గారు అక్టోబరు 28 తేదీన బరంపురంపేరే ప్రయాణ యోర్నాలులను గూర్చి తన ప్రయత్నములవలన కొందరివాక్యాలును ప్రయోగించి తేదీ నవంబరున విభాగపట్నంలో డబ్బాగారిని కలిసికొన్నాను. అప్పుడు భాయముగా కార్యక్రమపట్టికను ప్రకటించి ముఖ్యులను పెద్దనుకమ్మలకు, పద్మకు, మేము వారి నే తేదీన సందర్శించెదమా తెలియబరచితిమి. దాని ప్రకారము మా ప్రయాణ సమయమున అనేకమందిని, అనేకసంస్థలను సందర్శించి వివరిత ప్రశ్నలను గ్రహించితిమి. కొన్నిచోట్ల లోడ్లు పక్కలనుండు గ్రామములకు బోయి రయితులతో ప్రసంగించి వారి అభిప్రాయములు తెలిసికొంటిమి.

విభాగపట్నం ఓడ్రుల వైఖరి

విభాగపట్నమునకు సంబంధించినంతవరకు తనకి ఉత్కల విక్రయత యంతమాత్ర మిచ్చుచులేదని జయపురం మహారాజుగారు తమ అభిప్రాయమును చెలిపిరి. మే మారని విభాగపట్నములో ప్రత్యక్షముగ మాట్లాడెప్పుడు గూడ అట్లే చెలిపెను.

అజ్జలాలోని ఓడ్రుల యభిప్రాయము వాస్తవమందు కొర్రాపుటి ఏజన్సీలోను విచారించి తెలిసికొంటిమి. వివిధ బహిరంగసభలలో గావించిన తీర్మానములు, జిల్లా యంతటితో ఉత్కల ప్రతినిధులు గలిసి శ్రీమంత్ వికాసమేష్టాగారి ఆధ్వర్యమున క్రింద మార్క వివరితమై చెప్పంగరి. వీటిన్నిటియందు తమ జిల్లాలో ఓడ్రభాష వాడుకయందున్న ప్రాంతములయందు ఒరిస్సాలో చేర్చునని నూచించుచుండెను విభాగపట్నము ఉత్కల సమాజమువారి వాదమునందు నూచించిన సంఖ్యలను, మేము పులను చాలవరకు అసందర్భముగ నున్నవి. విభాగపట్నం మనస్థిమంతటిలో నెక్కువభాగము ఓడ్రులు గలరనియు, కొంద జాతులవారు ఓడ్రులకు దగ్గర సంబంధముగలవారనియు చెలిపిన విషయము లభ్యమై. కొర్రాపుటి, జయపురం, వారంగపురం తాలూకాలలో తప్పక తీర్చిన యెచ్చటను గూడ ఓడ్రుల సంఖ్య హెచ్చులేదని జనాభా లెక్కలు చెప్పుచున్నవి. గుంపురంతాలూకాలో సవరజాతి, యితర చోట్లకు కోలారు జాతివారు తప్ప కొండజాతులవారిలో సభికసంఖ్యలకు ప్రవిధకాతివారు. ఓడ్రభాషమాట్లాడువా రెక్కువగ గలరని పైన చెలిపిన మూడు తాలూకాలలో కొండజాతులవారే ఓడ్రమునభ్యసించిరి. అతాలూకాలలో ప్రాప్తములు మున్నగుకన్న తజాతి హిందువులందు పూర్వము రాజులచే పెనుండి రప్పించిన వారి సంతతివారు. వారిప్రతినిధులను, యితరవిద్యావంతులను ఓడ్రులను మేము కొర్రాపుటి వారంగపురం జయపురములలో సందర్శించినపుడు ఉత్కలకైతే చాలవన్న గామాట్లాడిరి. కాని వీరి ప్రచారమునది మూల గామములకు బోయిజాతగా, నచ్చటివారి కీవయమే చెలియదు. ఉత్కలకైతే సేమియో తెలియక, ఓడ్రభాషమాట్లాడుట కద్దుచెప్పకుంజేన జాలుననిరి. జయపురం వినతిప్రయోగమున నాయకుడైన యూనియను బోర్డు అధ్యక్షుడు, మానద్రుకు వచ్చి ఆరి లలో గల 8727 సంతకము లన్నియు ప్రాప్తములచేసెను, కారణములచేత చేయించబడినవే యనియు, వారే చదువు నేర్చినవారనియు వ్యవసాయదారుల కీవిషయమే తెలియదనియు నిజము బహుళమైనను.

గంజాము జమీందారులయభిప్రాయములు

గంజాము జమీందారుల అభిప్రాయము వారినను బరంపురంసభలో నవం 2వ తేదీన గావించిన తీర్మానమునందు తెలియగలదు. “ఓడ్రుల యభిప్రాయం కొరకయి ఓడ్రభాష వాడుకలోగల యన్ని ప్రాంతముల కోర్కెపాలనక్రింద నుండుట

మంచిదని యాసంఘమువారు తలంచుచున్నార” అని ఆసభలో ఏకగ్రీవముగా వామోదించుట.

అస్సాతాలూకాలోని తెలుగు మాటక వాడుకను టి. వి. సరసిగరావు గారు రాసిన పోషరముయందుండిరి. తనకు గంజాము విభజన యిచ్చుచు లేదనియు; అజ్జలాలోని యేభాగము గూడ ఒరిస్సాలో చేర్చుట కియ్యకొనదనియు, వైనచెలిపిన తీర్మానము గావించ బడినపుడు ఒరిస్సాను ప్రత్యేక రాష్ట్రముగా చేయునపుడే యీవిక్రయతగోరనియు చెలిపిరి. ఆయ వానాను సభవర్తలో పాల్గొనలేదు. అతడు తప్పినదంతయు నిజముగానని మాకు రూఢిపరుపబడినది.

మేము పర్లామెంటు కమిటీలో, భారాకోట, మందస, వీరజిహ్వగడ నేగరా, కురంగి, లొక్కటి, వందిగాను, బిర్ల జమీందారులకు, భాయన ప్రాప్తములగుటకు, అస్సాతాలూకా వారుని సందర్శించితిమి చివరాయంతప్పక తీర్చిన కారణములను ఒరిస్సా వాడుకలోనున్న ప్రాంతములన్నియు ఏకపాలన క్రింద చేర్చవలెననియుగోరిరి. ఈ విక్రయతలను సాధింపక మాకు, వర్షముగల రాజకీయముగనుగూడ ఓడ్రులకు లాభముండుననిరి. ఇది పురుషాశ్రమ సంజేహుల నూచించిరి. పర్లామెంటు రాజుగారు తన తెలుగురాయలతో కలవులు చెప్పినచో, నేను వా జమీందారుగారు యీ విక్రయతలను గంజాము జమీందారులకు పట్టించితిమి కొంతన పట్టముండుననియు సంజేహుకరిరి. ఇదితప్పక తీర్చివేయవలయు లన్నిటిలో ఓడ్రుగారియంతటి మేమువాకనిచో విక్రయమునకు టియే అవశ్యకమనిరి. ఏసంస్థానము గూడ విభజనరాదనియు ఓడ్రజమీందారిలన్నియు కలసి చేరొక పాలన క్రిందనున్న వలెననియు ఏకగ్రీవముగ చెలిపిరి. ఏ ఒరిస్సా జమీందారుని రాజ్యముగూడ తెలుగుప్రజల సంఖ్య అధికముగనున్నదను కారణముచే ప్రత్యేక పాలన క్రింద నుంచరాదని స్పష్టముగా చెలిపిరి.

మందసరాజుగారి ప్రాప్తముచన

ఈ జమీందారులు చేర్చినచో అప్పుడు ఒరిస్సాసరిహం లనా విధాన మెట్లుండునోమానించుట ప్రశ్నకై ద్రవ్యముగా దు కాని యాసంసభమున కొందరు జమీందారు అభిప్రాయములు విస్తృతముగా లేవనెయి, యితరులు వీహాకో కలిగియుటకు అతపడలేదనియు తెప్పలనియున్నది. ఒరిస్సాను ప్రత్యేకముగానుండుటకు వారిష్టమందున్నది. పర్లామెంటు రాజుగారి గంజాముజిల్లాను ఒరిస్సావీహార రాష్ట్రపాలన క్రిందనుండుట వలన కట్టి లాభముండునని తెప్పెను కాని అదిమమునకు పూర్తిగావర్జించుటకు సిద్ధపడలేదు. మందస రాజుగారు వీహారుతో జేరుటకష్టపడక, తనకు మదరాసు పాలనక్రింద నుండుట యే సౌఖ్యముగ నున్నదనెను. ఓడ్రులందర ఒక్క రాష్ట్రము సంయండుట మంచిదేగాని ప్రత్యేకముగా ఓడ్రరాష్ట్రమేర్పరుచుటకు అతిక ప్రతిబంధకము లుండును గావున విభాగపట్నము మును ముఖ్యపట్నం గానుంచి ఉత్కల ప్రాంతమున రాష్ట్రముకట్టి యేర్పరుచుట లాభకరముగ నుండునని నూచించిరి ప్రత్యేక ఒరిస్సా రాష్ట్రమును యేర్పరుచుటకు వీలుండునని భారాకోట జమీందారు భావించుచున్నాడు. ఎట్లయినను ఓడ్రులందరు ఒక్క పాలనక్రింద నుండుట మంచిదనిరి. బాడగడా జమీందారుగారు ప్రత్యేక ఒరిస్సారాష్ట్రమును కోరిరి. అది యేర్పడుచుండు ఓడ్రులు వీహారులతో యుండగలరు. కాని ఒరిస్సాను ప్రత్యేకయ యు నేకమే లేకున్నచో వీహారుల కోర్కెను యిచ్చట తెలుగు ఓడ్రవసుస్థివలెనే ఒయవీహారు సమస్యనిచ్చి యెట్టిభాషము లేకుండునని భయపడిరి. వందిగారి జమీందారు మాడ యిట్లే చెలిపెను. కాని ఒరిస్సాలో నెచ్చరును వీహారు లేనిచే యితేమగా సమ్మేతన కట్టి యాటంకమును నూచించ లేదు.

గంజాముజిల్లాలోని అధ్యక్షుడు, జమీందారు సంఘాధ్యక్షుడును కలిగి కాలేజీ సంఘాధ్యక్షుడును కలిగి అతడూ జమీందారు గారు ప్రత్యేక ఒరిస్సారాష్ట్రము అధికముగా భావించ జరగని చిని అని స్పష్టముగ తమ అభిప్రాయమును చెలిపిరి. ఉత్కల ప్రాంతమున రాష్ట్రమేర్పరుచుట ఓడ్రులకు చాల మోహమున యు, ఓడ్రులలో అన్నిటి లవారి కేసుము నూచించిరి. వరసలలో ఓడ్రభాషవామమున్న ప్రాంతములన్నియు భరిస్సాగా చేర్చుటత్యవశ్యకమనియు నుడిపిరి. ఆయన ప్రాతమూలకముగా నిచ్చిన వాక్యాలునుండు అన్ని వాక్యాలుని సరింప బడినవి. అజ్జలాలోని ఒరిస్సాజమీందారులందరి యభిప్రాయములను జిల్లా కలెక్టరుగారి కలంబంబున

గంజాము జిల్లాలో విడివిడి సంస్థానము వాటినికొనిరి, జిల్లా ప్రాంతము విభజనగరం భావించి వీటి పురకు విభాగపట్నంబులలో విభాగమున రాష్ట్రమును గంజాము వాడు విక్రయత అనుమల యన అభిప్రాయము చెలిపిరి. విభజనగరం భావించి కట్టి యాటంకము చేసి రాష్ట్రముగా గారికి ఒరిస్సాలో చేర్చుటలను స్పష్టముగా కొన్ని వీహారులచేర్చుచున్నను, విడివిడి సంస్థాన ఓడ్రజాతములను విభజించి తగోరుండుటచే యాయా జేరణ సరకుజేయరాదనిరి.

(సేకము)

భారత శాసనసభ

బెంగాలు ఆర్డినెన్సు తీర్మానముపై చర్చ

“భావదాజకీయదృక్పథమును మార్చుదు. భవదున్నతపీఠమును. దిగుదు, భారతదేశ మేమిగోరును న్నతో మాతో సరిసమానమగుబుద్ధితో సంప్రతించును. న్యాయమగు సమాధానమునకు రండు. వెంటనే యీవిధవిద్యను మంతరించును.”

(నిన్నటి తరువాయి)

సరిగ్ బదుగంట లయింపిమ్మట శాసనసభ చర్చ నిల్చిపోయెను. బెంగాలు గౌరవాధిపతి విధమున మరయొక దినమువరకును చర్చనిల్చివేయబడెను. ఏజెన్సును తిరిగివిషయమున చర్చజరుపబడునదియు ముందు తెలియజేయబడును.

దేశీయసభ్యుడు ప్రసంగించిన విశేష విషయచంద్రపాలుడు ప్రభుత్వపుచర్చను ప్రతిఘటించెను.

తగినన్ని జలవత్తరమైన హేతువులుండినగాని వై సురాయి కార్యనిర్వహణాధ్యక్షులు యిట్టిక తినశాసనమును ఆమోదించియుండరని సర్ బి. యన్. మిత్ర గారు ప్రభుత్వము తరపున చెప్పిరి.

రంగాచార్యులు గారు తీర్మానమును బలపరచిరి. నిరంకుశము చాచలేదనియు, శాసనసభలు కేవలము సలహాసంఘముగా మాత్రమే నున్నవనియు రంగాచార్యులు గారు నడిచిరి.

ఐరోపా శాసనసభ్యుల తరపున ప్రభుత్వమువలంబించిన చర్చకన్నా క్రాఫ్టర్ గారు బాగుగ బలపర్చిరి.

ప్రభుత్వపు రాజనీతియందు సవరణగావించి భారతీయుల రాజకీయాశయములను నెరవేర్చుటవలనని బెంగాలు గారు ప్రభుత్వమునకు సలహానిచ్చిరి.

స్వరాజ్యపక్షముపై నువ్వయోగించుటకు ఆర్డినెన్సు నిర్బంధపడినదని అమరనాథదత్తు గారు చెప్పిరి.

ఫీల్డ్, జనవరి 28:— బెంగాలు ఆర్డినెన్సును రద్దుచేయవలసినదని సి. దొరస్వామి అయ్యంగారచే నొక తీర్మానము నేడు భారతశాసనసభయందు ప్రతిపాదింపబడెను. ఈతీర్మానము ప్రతిపాదించి దొరస్వామి అయ్యంగారొక ఉపవాదము గావించిరి. పిమ్మట ప్రభుత్వము తరపున దేశీయ సభ్యుడు సర్ అలెగ్జాండరు మడ్డిమెనుగారు తీర్మానమును ప్రతిఘటించు సభ్యుల మనములను మార్చగొనుటకు నొక ప్రసంగమును గావించిరి. అనంతరము వంగరాష్ట్రసభ్యులగు వివేకచంద్రపాలుగారు వారి సహజవాక్కుతో నొక ఓర్వోపన్యాసమును గావించి బెంగాలు ఆర్డినెన్సు ప్రతిఘటించిరి.

బాబు వివేకచంద్ర పాలుగారు

సలహాసంఘము అసంబంధ సమావేశమైనపిమ్మట బాబు వివేకచంద్రపాలుగారు ఆర్డినెన్సుపై ప్రసంగించినవారిలో ప్రథములు. దేశీయపురోభివృద్ధి గోరు విప్లవోద్యమము వంగదేశమందు గలదని పాలుబాబుగారు కొప్పకొనిరి. వంగరాష్ట్రనిర్భావము చే నీఉద్యమము బయలుదేరెను. రెండుకారణములే నీఉద్యమము యొక్కను నిలచియున్నది: దేశీయుల స్వేచ్ఛానరక్షయ్యు, సామ్రాజ్యపక్ష ప్రతినిధుల ప్రబలమైన నిరంకుశ పాలనకు తూటమును యీఉద్యమమును ప్రసరించుచున్నది అనావశ్యకమైన కఠిననిర్బంధ చర్యలను ప్రభుత్వమువలంబించుటచే వంగరాష్ట్రీయులనువలంబించిపొడిపితులైరి. అస్సినీ కుమారత్తు, కృష్ణకుమారమిత్ర మొదలగు గౌరవనీయులు అరెస్టుచేయబడి విచారణలేకయే జైలులందునిర్బంధింపబడిరి. జైలులందువీరినుంచుటకు యేవిధమగు రాజకీయ కారణములును లేవు. గవర్నరు మెంటువారి స్టేటుమెంటు లెప్పు, యిప్పుడు నిర్బంధింపబడిన వారిపై నే విధమున సాక్ష్యమును లేకయే జైలునందు తీరినుంచుటచే ఐనుకటి సంగతులనుబట్టి నిర్బంధింపబడిన వారలు దోషులని విశ్వసించుటకు కారణములు ప్రభుత్వము నూచించడయ్యె. కొన హత్యసంఘటనను బోలీసులు నేకరించిన సాక్ష్యమును పాలు గారు విమర్శించిరి. కొనహత్య కేసు విషయమై సర్వము చెలియునని అత్యగ్రహీత, హత్య గావించిన సభ్యులనుండి దుండి నొక గ్రామమునకు మోటారు బండితో తీరినని అంగీకరించినవాడు, మోటారుబండిని నడుపుననప్పుడు బండిని నడుపుటకు చేతగాక తెల్ల పోయె నని ఎల్లరునుఎరిగించినవిషయమే. (నవ్వు) అనుమానము గలవారిపై పోలీసువారి టిప్సాక్ష్యమును తీసికొనినచ్చెదరు. హత్యలును, బండిపోటులును సంభవించెనని సక్త అంగీకరించెను. కాని యీ సేరములు రాజకీయోద్దేశములచే గావించబడిన సాక్ష్య మే యెవ్వరుగలదా? వంగరాష్ట్ర

ముందు సేరములు మొలక తత్తునున్నవనిదే హత్యలన్ననమ్మించెనని బాబువివేక చంద్రపాలుగారు. దేశబంధువానుగారునిమ్మొప్పటముగ నిది అంగీకరించిరి.

సాక్ష్యస్వభావము

కుట్రలను గురించి చాలకాలమునుండి ప్రభుత్వమునకు తెలియునని సర్ అలెగ్జాండరు మడ్డిమెనుగారు చెప్పియున్నారు. సేరములను అణచుటకు ప్రభుత్వ మేమిచేసెను? ప్రచారమును గావించుటకు అరాచకులకు ప్రభుత్వమేల అనకాశముల నీయవలయును? విషతుల్యమైన వీరి ప్రచారణ గ్రంథములను న్యాయపక్షము గాంచుకుండయేల తగినచర్యలను ప్రభుత్వము దీసికొనలేదు? ఇప్పుడు ఈ ఆర్డినెన్సును నిర్బంధించుటచే లాభమేమిగలదు? “నిజమును రాజకీయ సేరములను అణచుటకుమాత్రమే గాక, న్యాయమును రాజకీయాధ్యక్షులను ప్రచారమును అణకట్టుటకు యీఅసాధారణ చర్యలను గావలయునని గోరుచున్నారా? రాజకీయ అరాచకోద్యమమును అంతరింపజేయుటకు మేము అంగీకరించుచున్నాము. కానినమ్ము యీవిధమున సాధ్యముగాకుండ ప్రభుత్వము చేయుచున్నది. ఏ లక్ష్యమును నిర్బంధించి యీఅసాధారణమైన ఆర్డినెన్సుచే ప్రబలమైన సానుభూతి అరాచకులు మార్చగొనున్నారు. ప్రజల సానుభూతియే దుండగ్రోడను వర్ణింపజేయుచుండును. మీరాజకీయపరిజ్ఞానాభావము ప్రజల సానుభూతిని విస్తోంచుచున్నది” అని బాబు వివేకచంద్రపాలుగారు గంభీరముగ బల్కినను.

ఒక చిత్రమైన సంగతి

కొంతమంది అధికారుల ప్రాణములకు అపాయముగనున్నదని వంగరాష్ట్ర దొరతనము నమ్ముచున్నమాట సత్యమే. ఒక్కొక్కప్పుడు యింగ్లాండునందుగాని, భారతదేశమందుగాని ప్రజాపిత జీవితమును పాల్గొనుచున్నవారి జీవనముపాయ నీతియందు గలదను భయమును సంజేహమును లేకపోలేదు పునస్సంధానయోనిర్ణయచట్టముయొక్క అందోళన కాలముందు తన్ను నిజముగ రివాల్యురుతో గాల్చుటకు సురపెట్టబడినది పాలుగారు నుడిచిరి. ఒకసాయుధకాలముందు కూర్చుని వ్రాయుచుండవీటిలోనుండి రివాల్యురు పేల్చబడెను. గుండు తను దగ్గరనున్న స్తంభమునకుదగిలెను. కాని వారుభయభ్రాంతులగాలేదు అని వివేకచంద్రపాలుగారు చెప్పెను. (నవ్వులు)

అధుగదగిన ప్రశ్న

సర్ అలెగ్జాండరు మడ్డిమెను :—ఈసంగతి మీరు ప్రభుత్వమున కేల ఎరిగించితిరి కారు?

పాలుగారు:—హంతకు డెవడనే నెరుంగనయ్యెను. సంగతులను చెప్పుటచే కష్టములును, చిక్కులనుచెచ్చిపెట్టు పోలీసువారికి సమాచారము చెప్పుటచే లాభమేమి? (నవ్వు)

ప్రాణాపాయ మనివార్యము

బహిరంగముగ వీధిలో హత్యలుచేయుచున్నప్పుడు, రాజకీయోద్దేశము లేకయే యిట్టిహత్యలుచేయబడనప్పుడు, అధికారులగలవారు యివిఅస్సినీయుల తను నిత్యకార్యక్రమముగ దలంచి హంతకులనునిర్బంధింపవలయునుగాని, అప్పుడప్పుడు సంభవించు దురంతమునను అణచుటకు అసాధారణచట్టము కావలయునని గోరవచ్చును. నిర్బంధింపబడినవారిని విడుదలచేసి జాతీయ సాధనార్యామనకు అత్యవశ్యకముగ నున్నకాంతిని వంగరాష్ట్రీయునందు సాపింపవలయునని వివేకచంద్రపాలు బాబు ప్రభుత్వమును గోరెను. ఆర్డినెన్సు రద్దుచేయుడు, లేదా యిట్టి అసాధారణచట్టమును అమలునందు జైలులకు కుచిత ఉదారభావము లేచే ఉపయోగించుటకు అభయమియుండు అని పాలుగారు దొరతనమును గోరెను. నిర్బంధింపబడినవారిని విడుదలచేయుడు. పిమ్మట వంగదేశమందు కాంతిగలుగును. అలస్యముచేయుక ప్రజల రాజకీయ ఆశయములను నెరవేర్చుటకు ప్రభుత్వము సమకట్టువలయును. అరాచక కుట్రలులేని రాజకీయపరిస్థితు లప్పుడే భారతదేశమందు సమహాయను.

జనాగారికోరిక

ఈవిషయమై సంపూర్ణమైన చర్చ సభయందు గావించుటవలయునని ప్రబలమైనకోరిక సభ్యులయందుగలదని బెంగాలు గారు చెప్పిరి. మరయొక అధికారినియు యిందులకై ప్రత్యేకముగ నీయవలసినదని దేశీయసభ్యుని బెంగాలు గారు గోరిరి.

లేదా యీ విషయమై చర్చ ముగియక అసభికారుల కార్యక్రమమిదిమునాడు జరుపుటకు దేశీయసభ్యుడు అంగీకరింపవలయునని బెంగాలు గారు గోరిరి.

అధికారుల కార్యక్రమమిదిమున చర్చించుట అవకాశమిచ్చుటకుగల యిబ్బందిని అలెగ్జాండరు మడ్డిమెనుగారు చెప్పి, అసభికారుల కార్యక్రమమిదిమున యీవిషయమై పూర్తిగా చర్చించుటకు వారి కెట్టి అటంకములును లేవనిచెప్పెను.

సర్ బి. యన్. మిత్ర

ఆర్డినెన్సు ప్రకటింపబడిన పిమ్మట రాజప్రతినిధి సభలలో కనిష్టసభ్యుడు తానెయ్యి, పరిక్రామిక కార్యకసభ్యుడగు సర్ బి. యన్. మిత్రగారు నుడిచిరి. వారు రాజప్రతినిధి కాలిఫెర్నియానుండి విరమింపనుండుటచే ఆర్డినెన్సువిషయమున తగినంత ఆలోచనగావించక దానిని నిర్బంధించుటకు రాజప్రతినిధికి భారతీయసభ్యులు ఆమోదమునిచ్చిరిని దొరస్వామి అయ్యంగారు వారిపై చల్లగ నేర మారోపించిరి.

దొరస్వామి అయ్యంగారు:— అతి నాఅభిప్రాయము గారు. (నవ్వు)

సర్ మిత్ర:—వారి అభిప్రాయమును కాపాడుకొనుటకిచ్చుట యిప్పుడు సర్ మహాత్ముడుమోక్షగాతున్న బాగుండును. కాని అట్టి సేరాలోపణమును నిరసించుట నాకర్హము. ఈసమస్యవిషయమున మిక్కిలి పరిశీలించేసియే భారతీయసభ్యులు ఆర్డినెన్సు నిర్వాణమున కీయ్యకొనిరిని చెప్పుటకు నాకంత మాత్రమును సందితుములేదు. వంగరాష్ట్రీయుండు విప్లవోద్యమముగలదని యిదివరకే సర్ అలెగ్జాండరు మడ్డిమెనుగారు చెప్పిరి. బాబు వివేకచంద్రపాలుగారు యీవిషయమై అసంగత అభిప్రాయముగ నున్నారని నేనుచెప్పుటకు వారిని మన్నింపవలసినదని మిత్రగారు గోరిరి. కరవత్రములను వ్యాపింపకుండు ప్రభుత్వము శ్రద్ధదీసికొనలేదని పాలుగారు మొదట దొరతనముపై సేరాలోపణగావించిరి. పిమ్మట తగినచర్య తీసికొనినందుకు దొరతనమును నిరసించిరి. ఇది అసంగతము. ఇట్టిఅసాధారణచర్య ప్రభుత్వమువలంబించుటకుగల సాక్ష్యమును జెప్పవలసినదని పాలుగారుగోరుచున్నారు. సాక్ష్యమును చెల్లడిచేయుటచే మరెన్ని హత్యలు సంభవించును. విప్లవకారులు బెంగాలునందు రాజ్యముచేయుచున్నారు. సాధువులైన జనులను రక్షించుటయును యువకులు ముఖ్యముగ విప్లవోద్యమాభిప్రాయములను గ్రహింపకుండగను రక్షించుట ప్రభుత్వముయొక్క ప్రథమకర్తవ్యమైయున్నది. ఈవిధానమున కేల అసంబంధిని రియ్యకొనబాలలో మిత్రగారు గతమును గ్రహింపబాలకున్నారు. ఆర్డినెన్సు విషయమైగాక ఆర్డినెన్సు సమయమునందు జైలులకు అధికారులపై పాలుగారికి ప్రబలమైన అనుమానముగలదు. అదియేనాస్తవమైనచో వంగరాష్ట్రీపు సభాస్థి నేటు పోలీసుకాఖనారియందు అభివృద్ధికరమైన మార్పుచేయవలయునని గాని ప్రభుత్వమువలంబించిన చర్యయొగ్యతపై చర్చించిన లాభములేదు. (హర్షధ్వనులు)

దినానుబహదూరు రంగాచార్యులుగారు

అరాచకులను వర్ణించుటకు వివేకచంద్ర పాలుగారిచే నుడువబడిన “మాతృభక్తి పేరిత విప్లవకారులు” అను సమాసమును నిరసించి, రంగాచార్యులుగారు తీర్మానమును బలపర్చిరి. సేరము విప్లవముగాదు. దేశభక్తియుగాదు. సేరములు సేరములే. హంతకులు రహస్యముగ కుట్రలు పన్ని సేరములు గావించు చున్నట్లుకునుగొనబడుచున్నది. కాన యిట్టి సేరములను బహిరంగముగ ఎల్లరకు తెలియునట్లుగ, స్పష్టముగ ఖండించుట అత్యవశ్యకము. ఇట్టి ఉద్యమముయొడరహస్యముగగాని, మనస్సునందుగాని, బహిరంగముగ గాని ప్రాజ్ఞాలెవ్వరును సానుభూతిని జూపబాలరు. కూలీలును, జనసామాన్యమును దుండగ్రోడను బట్టుకొనుటకు సహాయము చేయుచున్నారని కే కీ య సభ్యుడు నుడువుచున్నాడు. ఇది చాలప్రశంసార్హమైనదని. భారతదేశమందు దితరప్రాంతములందును ప్రజలయందు దిట్టిభావములే గలవు. రీడింగు లిట్లును బ్రభువులు దురదృష్టవశముచే వట్టితప్పుదారినిబట్టి బోవుచున్నారు. నిరంకుశము నేటితో చచ్చినవి అర్పాటుతో కన్నాటు ప్రభువు ప్రవేశబెట్టిన మంటుపోర్తి విధానమును యీప్రభువులు పాడుచేయుటకు ప్రారంభించిరి. ఆర్డినెన్సు విషయమున శాసనసభను విశ్వసించుకుండుటకు ప్రభుత్వము నిశ్చయించెను. ప్రాముఖ్యమైన యిట్టిసంగతియందు భారత శాసనసభ నిరసించబడుచున్నది. విషమావస్థలందు భారతశాసనసభను నమ్ముటయు, శాసనసభ సలహాప్రకారము నడుచుకొనుటయు ప్రభుత్వమునకు బహుశ్రేయస్కరమని కఠిననిర్బంధ శాసనసభ సలహాయచ్చియుండెను. దేశీయశాఖవిషయమునగల సాంప్రదాయముతో నైనను ప్రభుత్వము సంప్రతించినయెడ బాగుగ నుండెడిది. బంగాళాదేశమందలి పంథికుల విషయమై భారతదేశ

శ్రీభక్త్యనునకును, యిందీయ కార్యదర్శిని సంప్రతింపున జరుగుచున్నప్పుడు పెద్దెంబరు మాసమునందు సంఘమువారి నేల నిన్ను యందు సంప్రతింపలేదని రంగాచార్యులు గారు ప్రశ్నించిరి. కాన భారత ప్రభుత్వముయొక్క చర్య భారత కాననభ కతి అవకాశకరముగ నున్నది. భారత కాననభులకు తెల్లబడి వరహస్యము లెప్పుడైన యేసభ్యుడైన వెల్లడిచేసినా? తాను (రంగాచార్యులుగారు) సరిహద్దుల కమిటియందు సభ్యుడుగనుండి పెన్సన్రహస్యప్రయములు జూశెను. తనయందుచుబడిన న మృకము చెడునట్లు తాను సంచరించినా? భారతప్రభుత్వము యొక్కచర్య అసభ్యమైనది. (Nubritish) అర్థ నెండునెండు రత్నముల మార్గములు యెండుమాపులు. ఇట్టికఠినకాననములేకడే వంగరాష్ట్రపరిపాలన గావించక మ్మముగ నుండుటకురాష్ట్రను విప్లవోద్యమ తేనెపట్టతో నిండిపోయినా? వంగ రాష్ట్రము కిట్టి దుస్థితి సంభవించలేదని రంగాచార్యుల గారి మనోవిశ్వాసము గవర్నమెంటు భారత కాననభుల నిరసించినప్పుడు భారతకాననభు సమానముగ ప్రభుత్వము ను నిరసించవలయును. (అనధికారుల దీర్ఘ హర్షద్యనలు) వంగ రాష్ట్రముందలి అరాజక ఉద్యమ సందర్భమునకు సంబంధించిన ఎల్లసంగతులను ప్రభుత్వము చెల్లినచో, తాను (రంగాచార్యులుగారు) రాజకీయ కక్షల నియమమును పాటించక ప్రభుత్వపు కాననములను బలత చెప్పదనని రంగాచార్యులుగారు చెల్లించిరి.

కర్మల్ క్రాఫర్డు: బోల్లివిక్కులు

అర్జి నెంను నందుగలట్టి అసాధారణాధికారములను కార్యనిర్వాహకవర్గమునకు ప్రసాదించుటకు అనుక్రూతక స్వేచ్ఛ యు. వ్యక్తిస్వాతంత్ర్య సాంప్రదాయముల ననుభవించుచున్న విరోధిజనుసంఘము, బ్రిటిషుకాళిధ్వజమున క్రిందస్వేచ్ఛ తాను అర్హముగ్రహించిన భారతీయులకంటె అధికముగ విరోధభావమును జూపుచున్నదని, తీర్మానమునై ప్రసంగించుచు కర్నూలు క్రాఫర్డుగారు బల్లిరి. స్వేచ్ఛ, వ్యక్తిస్వాతంత్ర్యముల గాపాడుటకు అసాధారణకాననము మిక్కిలి అవశ్యకమని ప్రబల ప్రయత్నములచే యీసంఘముగ్రహించెను. ప్రభుత్వమునందుండి సంభవించెడికష్టములకంటె, విప్లవకారులు గావించెడిఅపాయమె మిక్కిలి ఉపద్రవకరముగనున్నది. వారిచాదనలు ఆమోదింపబడి నచో, శిక్షణలెత్తరపున వాదించువారు సంభవించునట్లు ఉప ద్రవములను గుర్తించబడునన్నారు. సామ్యపరిపాలన నీయ జడినను స్వేచ్ఛాపరచణము గావించువారలను ఉచితరీతి ని ప్రభుత్వము దండించబాలమికి, కలకత్తాయందలి వారియెన్నికవ ర్గముందు ప్రబలమైన ఫీతిని బుట్టించెనని క్రాఫర్డుగారు నుడిచిరి. ప్రజలయందగుల తీవ్రమైన భావములను ప్రభుత్వము గ్రహించ వలయునుగాని, అసీరంగముగ విధులందు నిరపరాధులైన విరో ధిజనులు జంపబడుచుండ తుదకీ అన్యాయకార్య మేతీరున పరిణమించునోయని తగినచర్య దీసికొనవలయునుగాని ఉపే షింపవలదు. భారతదేశమునకుగల విప్లవోద్యమమును వారికను కూలముగ నుపయోగించుటకు రషియాను బోల్లివిక్కుల ప్రయ త్నములవలన సుభవించి ఉపద్రవమును గుర్తించవలయును.

బోల్లివిక్కుల బెరుంపులు

భానుపురమందు విచారించబడిన బోల్లివిక్కు తేనును అఖిల భారతకాంగ్రెసుసభ్యులచే బెల్లమునందు యం. యస్. రాయగారి సంతకమునై ప్రకటించబడిన సమష్టికరపత్రము ను గురించియు చెల్లి, తీర్మాన మంగీకరింపబడినయెడ కానన భుల రషియా సమష్టికానులచేతులందు కీలుబొమ్మలను న్నూరని కర్నూలు క్రాఫర్డుగారు హెచ్చరించిరి. దౌర్జన్యరూ పిత్యమునందు విశ్వాసము గలదని ప్రతిసమయముందును చెల్ల బడుచుండెను. విప్లవకారులచేట్టలను, అరాజకులచుండగములను ఖండించుచు పెక్కుతీర్మానములు గావించబడినవి. కాని సిరా జ్ గంజి తీర్మానకామలు, నాగపురమునను, ఆహమదాబా దునందును తీర్మాన మామోదించినవారును చారిత్రాత్మకమైన బాధ్యతను దప్పించుకొనబారు.

గొప్పసారబాటు

కఠిననిర్వంధ కాననములను రద్దుచేయుట కొకకమిటిని భారతప్రభుత్వము నియమించుట మిక్కిలి పారశాటుఅని క్రా ఫర్డుగారు మిగుల వాపోయిరి. నూతన భారత పరిపాలన కానన ముప్రకారముగ తగిన కాననములను యీ అసంబ్లికారా నిర్మించుటకు పూర్వము కఠిన నిర్వంధకాననముల కమిటివారి సలహా ప్రకారముగ ప్రవర్తించుటవలన యిట్టివిపరీత పరిస్థితుల నెను ర్పొక్కుటకు ప్రభుత్వము నిరాయధుడై యున్నదని కర్నూలు గారు మిగుల దుఃఖించిరి.

భారత ప్రభుత్వముయొక్క అస్థిరమును, అస్పష్టమునై నట్టి రాజకీయవిధానమును, చివరటి భారత కార్యదర్శి యొక్క వ్యర్థప్రసంగములను, యిట్టివిషయవశకు ప్రబలకారణములు. (న వ్యర్థ) బుద్ధిమాన్యులతో పనిచేయుట యందు కొంతఅనుభవ ముగలనా డటచే యేకాగ్రమైనను ఫలప్రద మగుటకు, ముఖ్య ముగ యిట్టిరహస్య విప్లవ ఉద్యమము నగుటకు, ప్రభుత్వము దీసికొనవలసిన చర్య అతిరూఢముగ నుండుటయే జయమునకు ప్రధానకారణమనియు, అన్యాయము వాటిలకుండుటకు ఉచిత మైన కట్టుబాట్లు గలవనియు, నిర్బంధింపబడినవారు మోక్షోర్ధ్వన కపీలుచేయుటకుఅధికార మొసంగుచు భారతప్రభుత్వమువారిక చట్టమును ప్రవేశపెట్టుచున్నారనియు, క్రాఫర్డుగారువాక్రచ్చిరి. బెంగాలు కాననభులకు క్రిమినలు ఆమోదుమెంటు బిల్లుపై నీయబడిన వోటు సంకీర్ణాత్మకముగ నున్నది. అని విరోధా సంఘ కార్యదర్శియు, ప్రతినిధియునగు కర్నూలు క్రాఫర్డుగారు చెల్లించిరి.

నర్ పి. సి. మి త్తరు తర్కము

రాజకీయ ఘోషణలకు విదగ్ధప్రతిష్ఠను చెరచునట్టి సరయు క్రికముగాని హేతువులే నర్. పి. సి. మి త్తరు గారు ఆర్జి నెంను బిల్లు ను వంగ రాష్ట్ర మందు ప్రవేశపెట్టుటకు ప్రతిఘటించిరి. (నవ్యర్థ) అరాచకులనై యిప టికైనను తగినచర్య ప్రభుత్వము దీసికొనుచున్నదని బెంగాలునం దు అవ్యక్తమైన సంతోషాభిప్రాయము గలదు. కలకత్తా కార్మ రేవను ముఖ్యకార్యనిర్వాహకముగ నియమించబడుటకు బూర్వ మె నుభావచంద్రబోధుగారు అరాజకోద్యమమునందు దేశీయ సభ్యుడు తెల్లినట్లు బోగ్యము గలిగిన వాడైనచో ప్రభుత్వమేల బోనుగాని ఆపదవియందుండుట కంగీకరించెనో క్రాఫర్డుగా రు చెల్లించారు. అర్జి నెంనునంటి అసాధారణాధికారములను చాలకాలము చెలాయించుటచేప్రభుత్వము పరిపాలనముచేయబ లవని వారి సంఘము విశ్వసించుచున్నది. విప్లవోద్యమము బతు లుడెట్లు నిజమైన కారణములను అరయుటకు ప్రయత్నించ వలయుననియు, అర్జి నెంను వీరితమును తురచచేయుట తెల్లరును అనుకూలవాతావరణము కలుగజేయువలయును. ఆర్థిక పు కారణము లే ఆ కాం తిక బలి వృ మె న కారణములు. భారత దేశాభ్యుదయమునకు దోడ్పడునట్లు యువకులుత్తము లను మాట్చుటకు ప్రయత్నించవలయునని భారతీయ నాయకు లను క్రాఫర్డుగారు గోరిరి.

ఎమ్. ఎ. జిన్నాగారు

అర్జి నెంను విషయమున భారత సామ్రాజ్యకాననభ కతో సంప్రతింపమికి, రాజప్రతినిధి చెల్లిన విషయమున ప్రసంగించుచు, పరిపాలనాబాధ్యతను యీ సభతో పాల్గొ నుటకు ప్రభుత్వమింకొనజాలనియెడ, యీ కాననభయొక్క గతి, సలహానీయుసంఘముకంటె నీచమైనదని జిన్నా గారు నుడిచిరి. ఏ తేజముదైనను యిట్టికారణకాననము గలదామని జిన్నాగారు ఊహించబడుటన్నారు. నిరపరాధులకు సాపరా థులనునొక్క వర్గముందు జేర్చుచుట దుర్మాఖ్యముగనున్నది. ఈ అర్జి నెంను మూలమున తాను కలకత్తా వాస్తవ్యుడైనయెడ, సార్వభౌమునియెడగాక, కలకత్తా బోలిసు కమిషనరుజీగర్డు గారికి తాను విశ్వాసప్రమాణము చేయవలసియున్నదని జిన్నా గారు నుడిచిరి. ఆ న స ర ముదయించినదని చెల్లించు యే విధ మైన సా త్వ ము ను ని రూ పిం ప బడలేదు. దౌర్జన్యప్రేరితములకు నేరములు సంభవించుచుండ చేయుటకు ప్రభుత్వము సక్రమమైన పరిపాలనను గావించవలయును. అన గా దేశీయులచే నెన్నుకొనబడిన ప్రతినిధులను బాధ్యులై, ప్రభు త్వముదేశమును బరిపాలించవలయును. అసెంబ్లీయందలి సభ్యులు పానకమందలి ఫుడకలవలె మధ్యమధ్యఅడ్డుమన్నారని యెంచబ డుచుండెనెడ, సభ్యుల సలహాప్రకారముగ ప్రభుత్వము పరిపాల న గావించుట కంగీకరింపనెడ "మిరాజకీయవిధానమును సవరణ గావించుచు. మెట్టుదిగ్గి క్రిందికిరండు. భారతదేశము గోరుచు న్నవిషయములను గురించి, సరిసమానముగ మాతోచర్చించుచు. న్యాయముగ మాకోర్కెలను దీర్చుచు. అప్పుడు యీవిప్లవము దానియంతట నదియే నిర్మాములను" అని గంభీరముగ స్వ తంత్ర జాతీయపక్ష నాయకుడైన యం. ఎ. జిన్నాగారు ప్రసంగించిరి. (దీర్ఘహర్షద్యనలు)

అమరనాథ దత్తుగారు

స్వరాజ్యపక్షమునై గవర్నమెంటువారు స్వజమెత్తినని వారిచర్య స్వచ్ఛముగ చాటుచున్నదని అమరనాథ దత్తుగారు చెల్లించిరి. వారినిజ్ఞాయగు బర్హవానులందు ప్రభుత్వోద్యోగులు స్థాని క సంస్థలకు స్వరాజ్యవాదుల సభ్యులుగ పంపబడునెడ ప్రజల నెన్ను భయభ్రాంతులను గావించుచుండిరో అమరనాథగారు

భారత కాననభు

బేలము కాబడిన అనధికారతీర్మానములు

ధిల్లీ, జనవరి 29—ఫిబ్రవరి 12-న తేదీనాటి భారత సామ్రాజ్యకాననభా సమావేశమందు చర్చింపబడుటకు పం డెడు అనధికారతీర్మానములు బేలముకాబడెను. సర్ ఫుకయో త్రమదాను గారు మొదటిస్థానమున బొందిరి. బెంగలీయకామెద లులమండే పెద్దరాజ్యములందలి భారతీయుల యిక్కట్టలను స్పష్టముగ భారతదేశపు ప్రతినిధి కోరబోవురానాజాతి సభ సమా వేశమందు చెల్లవలయునని సర్ ఫుకయో త్రమదాను గారు ఒక తీర్మానమును ప్రతిపాదించెదను.

పోస్టులుఉద్యోగుల యిచ్చందులను విచారించుటకు ముగ్గు రు భారతఅనధికారసభ్యులను ముగ్గురు గవర్నమెంటు ఉద్యో గులును అఖిలభారతపాఠ్య ఆర్. యం. యస్. సమితియొక్క కార్యనిర్వాహకవర్గముచే నెన్నుకొనబడిన ముగ్గురు సభ్యులను గల తొమ్మిందుగురు సభ్యులుగల నొకకమిటిని నియమింప వలయునని బాబువిసేనచంద్రపాలుడుగారు రెండవతీర్మానమును భారతకాననభయందు ప్రతిపాదించెను.

ఈమొండియూ రైల్వేమార్గమున ముఖ్యమైన ప్రతిరైల్వేప్రేమయందును అల్పావార గృహములను నిర్మింపవలయు నని సిఫార్సుచేయుచు మాలవి అబ్దుల్ కాసిం గారు మూడవతీ ర్మానమును ప్రతిపాదించెదను.

వైస్రొముందలి ఫలహరగృహమును బరిక్షచేయుటకు అధికారులు అనధికారులను గల నొకకమిటిని నియమింపవలసినదని రాజాభుజనాఫార్ ఆలీఖానుగారునొక తీర్మానము ప్రతిపాదించెదను.

వైతికోల్లంపునముగాని రాజకీయ నేరములకు శిక్షింపబ డినవారి అనర్హతలను దొలగించుటకు కేంద్రకాననభసభల స్థాని కకాననభల సభ్యత్వములకు ఎన్నికనిబంధనల సవరణ గావించుటకు వి. జె. పటేలుగారు నొక తీర్మానమును ప్రతిపాదించె దను.

అధికారుల కార్యాంశములను నిర్వహించుచు ఫిబ్రవరి మాసమందు 12 దినములు ప్రత్యేకింపబడెను. ఫిబ్రవరి 2, 4, 9, 11, 16, 18, 20, 23, 25, 23, 27, 28 తేదీలు యందు కొరకు నియమింపబడెను.

రైల్వే కేంద్రసలహాసంఘము

ధిల్లీ, జనవరి 29:— ఈవిషయ వేర్కొనబడిన అసంబ్లి సభ్యులు రైల్వే కేంద్ర సలహాసంఘసభ్యుల సంఘముగ నెన్ను కొనబడెను:—

యస్. సి. ఫుకోషు, యిస్కెచ్. హేచ్చి యస్. మిశ్ర, నుక్కు, కమ్రోభాయి, కెల్కాగారు, మైమింగు, హాసింగు గవ రుగారు పానెలు సభ్యులు (అ. ప్రె)

విజయనగరము నలుకలక్తురు

తుపాకితో కాల్చుట

విశాఖపట్టణం జర్జికోర్టులో తీర్పు

కేసు కొట్టివేయబడెను

విజయనగరము శిరిశును గలుకలెక్తురు ఎస్. వెంకట గా మునగారు పాలకొండతాలూకాలో మకాంచేయుండగా ఎవ రో తుపాకితో కాల్చి గాయపరచినందులకు చేయబడిన కేసు విచారణ నిన్న 29 వ తేదీని విశాఖపట్టణముజిల్లా జడ్జికోర్టులో జరిగినది. ప్రతిక్షుపాక్షములందఱు కారణము జిల్లాజడ్జి కేసు కొట్టివేసెను. ముద్దాయిలను విడుదలచేసెనని నేడు విజయనగ రమునండి కండాళ కేసుకాయుగారు తంతివార్తనంపిరి.

అనుభవప్రూవముగ నెరిగిన అంశములనుచెల్లించి, బర్హాను నందుగల పరిస్థితు లితరజిల్లాలందును చాలవరకుగలవు. తేక బంధు దానుగారు గావించిన వ్యాధినిర్ధారణమును ప్రభుత్వ మంగీకరించెనుగాని, దానుగారు నూచించిన నుండు వ్యాధిని ర్మాలులకు ప్రయోగింపవచ్చు. పిమ్మట సి. దొరస్వామి అ య్యంగారి ఆర్డెనెంసు తీర్మానముచే చర్చ నిల్చివేయబడెను. తిరిగి యీతీర్మానముచే చర్చ యేదినమున ఉపక్రమింపబడు నదియు ముంపు ప్రకటించబడును.

ప్రసిద్ధ ప్రేక్షకులు

భారత కాననభయందు బెంగాలు అర్జి నెంనునై ప్రతి పాదించబడిన దొరస్వామిఅయ్యంగారి తీర్మానము చర్చింపబ డుచున్నప్పుడు, ఆంగ్లకార్యకాననభులను, నెగా భా తే శమునందు రాజప్రతినిధిగ నుండిన కర్నూలు సభ్యులు నగు ఆస్వల్లు మోషేగారు భార్యాసహితముగ ప్రాధికృతి కుల గేలించుచునూర్చొని చర్చ కొంతకాలమువరకును వినిరి. (అ. ప్రె.)

ఎం పుయ్యిండ్డియా

నీయ చేసిన సభలలో నీది మూడవవార్షికసభ, ఇదిపరమ

“ఈనెల 26 వ లేదీని విజయనగరములో నీ సంఘము
 కేర్పరచిరి. 17 నురు శత్రులు చేరినీ. నుబ్బారావుగా రధ్య
 తును. ఆర్. వి. గోపాలకావు గారు కార్యదర్శి. జె. లచ్చయ్య
 గారు సహాయకార్యదర్శి. ఇండ్లుకట్టుకొనుటకు యీసంఘము
 వారు సొమ్ము బదులిచ్చెదరు. 29 రోండ్లలో ఆసొమ్ము వాయి
 చాలిప్రకారము తీర్చవలెను. నూటికి సాలుకు 7-18-0 పడ్డీ
 యిచ్చవలెను.” అని శేషకాయగారు, కృతినంపిరి.

ఒక నిజప్రతిపత్తి
మహాత్ముని వ్యాసము

కాలీవరాజు తెగవారు

ఎంగుయిడియూ పత్రిక

కాలీవరాజు అను పేరుగల యొక తెగవారు శూర్యర రాష్ట్రమున నున్నాడు. ఈజిప్టు (కాలాప్రజ) అనగా నల్లమ నువ్వులని అర్థము. వారందరు నల్లగానుండుటచే వారి కాపేరు రాలేదు. ఆ గ్రంథము వారమున సంభాషణము శల వారు కొంతయు ఆంధ్రవర్ణము వారవలదు యీ తెగవారిని నీచముగా చూచుటకే వారి కిటుల అశాసకరముగ పేరు పెట్టిరి. ఈ తెగవాండ్లు చాల నీచస్థితిలో నున్నారు. వారికి దైత్యములేదు. అసహాయస్థితి లో పరాధీనులుగా నున్నారు. వారిలో మధ్యపాన దుర్వ్యసనము చాలా హెచ్చుగానున్నది. ఈ తెగవాండ్ల హెచ్చు మంది బహిరంగ సంస్థానములోనే యున్నారు.

మూడేండ్లక్రితము యీ తెగవాండ్లలో గొప్ప ఉద్యోగముకలిగింది. వేలకొలదిగా మధ్యపానమును మచ్చుకొని భోజనమును మనివేసిరి. అచట చాలమంది పార్శ్వవారు సారాదుగా నున్నారు. వారికిందులన నష్టముకలిగినందున పార్శ్వలకు చాల కోపము వచ్చినది. వారనేక పన్నాగములను పన్ని మరల మధ్యపానమును ప్రోత్సాహపరచుటకు పనిచేసిరి. వారి ప్రయత్నము చాలవలన నెట్లవేరినది ఉద్యోగులుగూడ యీ పార్శ్వలపక్షముననే చేరిరి తెలిసినది. అందువలన నీ తెగ వారిలో తాగుభోజనము మొత్తము యేర్పడినది. కల్లుతాగక పోవుట పాపము (తాగనివారిని దెలిపేసెనను అని యీతాగు బోతులు బెదిరించి దౌర్జన్యము చేయుటచే చాలమంది లొంగి పోయిరి. పెక్కుతరములనుండి వచ్చుచున్న యీ మధ్యపాన దుర్వ్యసనమును రూపుమాపుటకు ప్రయత్నించుచున్నవారి ఉత్సాహమునకు భంగము కలిగినది.

ఇటీవల జరిగిన మహాసభలో మధ్యపానమును నిరసించుచు ఒక తీర్మానము చేయబడినది. కల్లు సారాదుకాణముల నన్నిటిని మూసివేయవలెనని బ్రిటిషు దొరతనముచాని, బాదా, భర్తృత్వ, వనద, సంస్థానముల వారిని కోరుచు నా తీర్మానము చేయబడినది. భారతీయులందరును యీవిషయము నుచేసిన పీఠికలను మున్నగు పెద్ద ప్రయత్నములే విఫలమై పు డు అస్వపంఖ్యలకు ప్రయత్ని మొలుల సాగునను సంకీర్ణము కలుగకమానదు. కాని దాని కిని దీని కిని ఎట్టి సంబంధమును లేదు. 1921 లో ప్రయత్ని ముచేసినవారు అసహాయవారు. రాజకీయార్థికారమును వశపరచుకొనుటచే వారిసంకల్పము. అదిగాక పీఠికలను చేసిన వారు మధ్యపానమును కాదు. మధ్యపానమువలన నష్టపడుచున్న సంఘములకు శరీరవారు మాడ కాదు. ఇప్పుడు వీరన్ననో యీరెండవపక్షమున చేరినవారు. వీరు అసహాయవారుకాదు. వీరు సంస్థానాధిపతులకు గూడ విజ్ఞప్తిని పంపుచున్నారు. ఆకృతులను వీరు అధికారముగలవారిని వేడుకొనుచున్నారు. అసహాయమునకునాయము అనుపద్ధతులభేద మెవరికి తెలియదు. తమ శిష్టములేకపోయినను విధిలేక యితరులు బాధింపబడవలసివచ్చేచోనీకరముని యెరిగియుండియు వీరు మధ్యపానము చేయుచు న్నారు. వారికి స్వరాజ్యమునగా నేమో తెలియదు. మధ్యపానమును వదలుటచే వారికి స్వరాజ్యము. వారి ప్రార్థనకు మానవ సేంద్రే ఆధారముగా దాని ఎంగికరింపక తప్పదు.

వారి తీర్మానమును నేను ఆయాదొరతనములకు పంపుట వాడుకవిధియైనది. బ్రిటిషుదొరతనమునకు కాసనసభలుల ద్వారానే తెలుపవలెను. విశ్వాకాఖకు ధనములేకపోయినను సరే కాసనసభలుల మధ్యదాయమును వదులుకొనకతప్పదు. వారు స్వయముగా నీ ప్రజలనుచూచి మధ్యపానమువలన వారికి స్త్రీలకును పురుషులకునుగూడ కలుగుచున్న హానిని తెలుసుకొన గోరెదను. దేశీయులను కాపాడుకొనవో, నిట్టిసత్కార్యమును చేయుటకు కాసనసభలుల సాహసము బూనవలెను.

సంస్థానములవిషయమువేరు. వారికిష్టమున్నచో వెంటనే సారాదుకాణములను మూసివేయించి తమను తమసంస్థానముల ప్రజలనుగూడ కాపాడుకొనగలరు. తమను అనుపదమును నేను కావలయుననియే వాగ్దాని. చిన్న చిన్న సంస్థానములలో హెచ్చుమందిప్రజలు దుర్బలములైనచో అది సంస్థానాధిపతులకుగూడ విగాతకముకాదా? అట్టి సంస్థానాధిపతు లిదీమలమొర వివక్షంబురా?

ఆంధ్ర గంధర్వము

నెం. 7, తంబుశెట్టివీధి, మద్రాసు.

ఆంధ్రాభ్యుదయమునకు వాఙ్మయాభ్యుదయమును, తత్కాలమునను విజ్ఞానాభ్యుదయమును సాధనంబులను విషయము సర్వత్ర తెలిసియున్నది. ఆంధ్రాభ్యుదయమునకు దేశమునందు గ్రంథ మండలులు గ్రంథాలయములు కళాప్రదర్శనములు మొదలగు సంస్థానముల పర్యావరణముల ప్రజాజీవనప్రవాహమును ప్రవహింపజేయుచున్న విషయము దేశచరిత్ర విశదము చేయుచున్నది. శ్రీయుత కె. వి. లక్ష్మణరావుగారు వారంభించిన యాంధ్రవిజ్ఞానచంద్రికాగ్రంథమాల నేడు శాఖోపశాఖలుగను భిన్నరూపములను వెలుచుచున్నది. గ్రంథమాలలన్నియును యథాశక్తిని వాఙ్మయాభివృద్ధికి బాటుపడుచున్నవి. ఆంధ్రమాత నలంకరించుటకేర్పడిన గ్రంథమాలలందీ యొకమాలగ నుండగలదను విశ్వాసముతో నీప్రయత్న మారంభమైనది. ఈమాలయందు విజ్ఞానాభ్యుదయమునకు సాధనములైన గ్రంథములు ప్రచురించుట కేర్పాటు చేయబడుచున్నది. వివిధవిషయములకు సంబంధించిన గ్రంథములు రెండుమాసముల కొకగ్రంథమువంతునను ప్రచురింపబడును. ప్రస్తుతము వెలువడనున్న గ్రంథములు:

1 గాంధీమహాత్ముని జెల్లాము కాంగ్రెసు అధ్యక్షోపన్యాసము

వెల 0-4-0

2 కమలాక్షి (చిన్ని విచిత్రకథ), గ్రంథకర్త: రాయసం వెంకట శివుడుగారు వెల 0-8-0

3 నీతినిధి, గ్రంథకర్త: వేటూరి ప్రభాకరశాస్త్రిగారు.

ఆంధ్రమహాజను లీప్రయత్నమును పోషించుటకు ప్రార్థితులు.

వ్యవస్థాపకుడు.

పార్శ్వ సారాదుకాణములను పెట్టిరి. వానిని మూసివేసిన తరుకు జీవనాధారము లేదని వారనవచ్చును. పార్శ్వల త్రొత్త వ్యాపారములను కనిపెట్టుటలో చాల సమర్థులను విఖ్యాతి:లదు. వారికి మూక్తుబుద్ధియును చాతుర్యమును గూడ నున్నవి. గౌరవముగల యితర వృత్తులను వారు సులభముగా కనిపెట్టగలరు. వారిలో స్త్రీలను పురుషులను గూడ యిదివఱకు అగౌరవకరములగు దుష్కృతులను వలది గౌరవముగల మంచి వృత్తుల నవలంబించియున్నారు. నేను పార్శ్వలను బాగుగా నెరిగియున్నాను. వారినధికముగా ప్రేమించుచున్నాను. వారిలో చాలమంది నాకు ముఖ్య సహచరులుగా నున్నారు గాన వారికి విన్నవించుటకు నాకు హక్కుకలదు. వారు భారతదేశమున కధికమగు నేవచేసిరి. దాదాభాయి నా గోప్తిభీషమ మెంతోగా గర్లనంది మహానాయకులు పార్శ్వల మునుండియే కలిగిరి. కావున పార్శ్వల యీ ఆనాధుల కభ్యంతరము కలిగింపక తోడ్పడెదనని నమ్మెదను.

మో. క. గాంధీ.

బాంబుప్రమాదము

దెల్చి, జనవరి 28:— ఈనడుము జరిగిన బాంబుప్రదర్శనములలో చెదరిపడిన యొక బాంబుపెట్టు నిద్దరు గ్రామస్థులు వింతగా దీసికొని పోవుచుండిరి. వారికి నేనలోనివారిద్దరుగనుపడిరి. వారాపెట్టు నపాతకరమగునదిగ గ్రహించి దానివలన యపాయము గలుగును గానదాని నొకతుప్పలోదెట్టి తుప్పనటించిరి. దాని యిది ప్రేలలేదు. మఱల యంటిండుటకు దగ్గరకుపోగా వెంటనే యిది ప్రేలెను. దానివలన నొక పైనిజడును యిద్దరు గ్రామస్థులు చనిపోయిరి.

అద్భుత ప్రదర్శనము

చీరాలలో 31-1-25 శనివారం

బందరు

ఇండియన్ ట్రామిటిక్ కంపెనీ

హరి శృంగం

శ్రీయుత డి. వి. నుబ్బారావుగారు

హరిశృంగ భూమికను ధరింతురు.

మానేజరు.

శ్రీమారుతీ పుస్తక భాండాగారము

(మారేడుమాక) బెజవాడ తాలూకా

ఈగ్రామములో (లేదే 14-1-1920 సం.) సంక్రాంతి పండుగవాడు హనుమంతుని మందిరములో 200 గ్రంథములతోను 4 వార్తాపత్రికలతోను, కొంతమంది చందాదారులతోను, ఈ గ్రామవాస్తవ్యులగు మల్లారాశ్రీ యేశ్వర శ్రీరాముల చౌదరిగారి ప్రోత్సాహముచే పై భాండాగారము స్థాపింపబడియె. అప్పటిలగాయతు నేటివరకు శుకపక్షమునాటి చంద్రునివోరె ప్రకాశించుచున్నది. యిప్పటికి 8800 గ్రంథములతోను 8 వార్తాపత్రికలతోను 25 మంది చందాదారులతోను నిర్దిష్టమైవున్నది. భాండాగారముయొక్క ప్రథమ వార్షికోత్సవము మల్లారాశ్రీ కొమ్మారెడ్డి పట్టాభిరామయ్య చౌదరిగారి సభాధ్యక్షతలొంద జయప్రదముగా ది. 2.2.1924 సం. లేదీని జరిగినది. పలువురు దుపస్థునిందిరి. ఈ వత్సరపు ద్వితీయ వార్షికోత్సవము కొద్దికాలములో జరుగనున్నది. శ్రీ పట్టాభి. రామయ్య చౌదరిగారు మా భాండాగారమునకు రు. 100 లు విరాళమిచ్చినందులకు వారికి మా మనఃపూర్వక వందనములర్పించుచున్నాము. చుట్టుప్రక్కల గ్రామాదులవారు మా భాండాగారమును దర్శించి గ్రంథపఠనమును చేయుచుందురు.

అప్పడప్పుడు పెద్దలతో సభలు జయప్రదముగా గానింపబడుచున్నవి. మా భాండాగారము తరఫున బాలికలతో నూలుపడికించి గాంధీ గారిపంపుటకు రాట్నములు తెప్పించివారము. దీనివల్లలకు మౌనము యేర్పరచి వారికి వుదకుగా విద్య చెప్పించుచున్నాము. ప్రత్యేకముగా భాండాగారమునకు దిల్లింగు కొద్దికాలములో నిర్మించుటకు సంసిద్ధుమై వున్నాము. కావట్టి సాంఘిక సోదరలందరు తగిన సహాయముచేయగలందులకు ప్రార్థించుచున్నాము.

కేతమక్క శివరామశాస్త్రి

సహాయకార్యదర్శి, మారేడుమాక.

విజ్ఞప్తి

భాగవత శిఖామణులారా తిరువత్సూరుకు సమీపమున నుండు కాలేజీపేటయందు వేంచేయుండే శ్రీకల్యాణ వరద రాజ పెరుమాళ్లు సన్నధియందును, నీచాజిగ "అన్నకులుమహాత్మ్యము" నిలిచిపోవునన్ని పుట్టియుండు కేవలం తిరుమలసేవని లేదనన్ని ఈసారిమాడోహమూలప్రకారము 1925వ సం. ఫిబ్రవరి నెల 1వ తారీకు ఆదివారంకోజున ఈపుత్సవము కాలేజీపేట పురజనులందరి అతివిమర్శగా జరుపబడుననిన్ని తెలియజేయడమైనది.

సర్వజనాభీష్టము.

ఆంధ్రపత్రిక

1925-వ సంవత్సరం జనవరినెల 30-వ తేదీ

శుక్రవారము

నిర్బంధసమర్థనము

బెంగాలు ఆర్డినెన్సునుగూర్చి సామ్రాజ్యశాసన సభలో జరిగినచర్చలో, హోంమెంబరుగు సర్ అలెగ్జాండరు మడ్డివెనుగారు తమగుట్టునంతను మెల్లడి జేసిరి. స్వపరిపాలనముపైగాని, ప్రజేచ్ఛపట్ల గాని వీరి కినుమంతయు శారవములేదనియు, లా కోర్టులయందు వీరికి నమ్మకములేదనియు, పోలీసు వారి అనుమానమునకు లోనగువారి నెల్లరను నిర్బంధించుటయే వీరికి సమ్మతమనియు, గొచరింప గలదు. వీరి ప్రసంగమును జదివినపిమ్మట, అధికారు లతో వాదించుట వ్యర్థమనియుని బోధపడక మానదు. అరాజక కృత్యములవలన చనిపోయిన దొక్కరు. హంతకు డురిదీయబడెను. అట్టితరి మా మూలుచట్టములు నరిపోవని వీరు మొరలిడసేలనో దెలియకున్నది. బందిపోటులు పెక్కులుజరిగెనని, హోంమెంబరుగారు దెలిపి ఆర్భాటముల జేయుట వలన ప్రయోజనమేమి? బందిపోటులన్నియు రాజ కీయవ్యవహారములకొరకు జరిగెనని, హోంమెంబరు గారు చెప్పగలరా? లేనిచో, మామూలుచట్టముల క్రిందబందిపోటులను నివారించుటకు వీలులేదా? బెంగాలునందేగాక, దేశమునందనేకభాగములందు బందిపోటులును కూలీలును జరుగుచునేయున్నవి. ఆ ప్రదేశములందెల్లను, ఆర్డినెన్సుల నేల ప్రయోగింపలేదు? సాంఘిక కల్లోలములు జరిగెడిచోటుల, ఆర్డినెన్సుల నేల ప్రకటించలేదు?

సందర్భముల నన్నిటినిజూచిన, బెంగాలులో స్వరాజ్యవత్ సంచలనమును నిరోధించుటకైచర్యల వలంబించుచున్న వని తేటపడును. స్వరాజ్యవత్ ప్రముఖులు గూ బోసు, అనిలభరణరాయమున్నగు వారు అరాజకపు కుట్రలో జేరియన్నారని, ప్రజలెంతమాత్రము నమ్మజాలరు. అంతటిదుస్థితియే వ్యాపించియున్నయెడల, ప్రభుత్వమువారు శాసన వ్యూహతో నేమి, దేశనాయకులతోనేమి సంప్ర తించి, పిమ్మట చర్యదీసికొని యుండవలసినది. అటుల జేయకబోవుటచే ప్రజలకు గలిగిన యనుమానములు స్థిరపడుచున్నవి. మామూలు చట్టములను మూల గ్రంథంబుగా న్యాయస్థాన విచారణను త్రొక్కివైచుట కట్టి యవసరముగలిగెనో తెలియకున్నది. శాసన వ్యూహతోనేవిషయమైనప్రతిచర్యకుండుటకుతగిన కారణ మేదియు గనుపించలేదు. అరాజకోద్యమమునందు పాల్గొననివానికి నూతనచట్టము ఎట్టియిబ్బంది గలుగ జేయదనుట, అధికారుల నర్హజ్ఞతను మాత్రము నూచించుచున్నది. ఎవరు దోషులో ఎవరు నిర్దోషు లో ఎట్టివిచారణలేకుండనే, పోలీసువారి రిపోర్టులబట్టి అధికారులు కనుగొనగలరా? కనుగొనలేనియెడల, ఇట్టివాగ్ధానమువలన నేమి ప్రయోజనముండును? బోసు, రాయ మున్నగువారలు దోషులని, ప్రజా

లెంచుటలేదు. అట్టివానిని నయితము జయిల్లకు బంపినచట్టము తదితరుల స్వాతంత్ర్యమునకు భంగము గలిగింపదని ఎవరు జెప్పగలరు? ప్రజాప్రతినిధులతోనిట్టి విషయమున యోచించుటవలన, కొంత ప్రమాదమున్నదనుకొనుడు. కాని ఈ బాధ్యతను వారిపైననే మోపి, వారి సలహాననుసరించి నడుచుటవలన, ప్రభుత్వమునకు ఎక్కుడు ప్రమాదము తొలగి పోవును. రాజ్యాంగరక్షణ మేము ఖ్య శాసన మగు సీటి బెంగాలులో నరుదెంచెనని, హోంమెంబరుగారు చాటుచున్నారు. అందుచే నితర చట్టములన్నియు యడుగున బడిపోవలసినదే. ఇంగ్లండు మున్నగు దేశములలో నిట్టి పరిస్థితు లుదయించినపు డేమి జరుగునని యడుగగ, అక్కడ నివి సామాన్యముగ గలుగవని, హోంమెంబరుగారు బదులు జెప్పిరి. కాని, యీసంగతిని విశ్వసించ వీలులేదు. నిర్బంధచర్యలవల్ల బ్రిటీషు ప్రజలును బ్రిటీషు అధికారులును ఏవగింజపావుటచే, నక్కడ నిట్టివనులు సాగిరావు. ఎంత కాలము నిర్బంధితులు జయిలులో నుండవలెనో, హోంమెంబరుగారు విచిత్రముగ నిరూపించిరి. దేశక్షేమమున కవసరమగు సంతవరకు నుండవలయునట. ఏమి వీరిచమ త్కారము! కొంతకాలమున కయినను, నిర్బంధితులను విచారణకు దెచ్చెదమని గాని, వారిని వదలి పెట్టెదమని గాని, మడ్డివెనుగారు దెలుపరయిరి. నిర్బంధవిధానము రాజకీయాభివృద్ధిని నిరోధింపదని దెలుపుచు, ఇల్లెండు సాదృశ్యమును హోంమెంబరుగారు చూపుట, మిగుల విచిత్రము. ఇల్లెండు దౌర్జన్యవృద్ధుల నవలంబించి, తిరుగుబాటు జూపెను. అట్టి దేశమునకు ఇంగ్లండు స్వపరిపాలన మొనగుటయు, శాంతిబద్ధముగ రాజకీయాంధోళన జరుపుచున్న హిందూదేశముపై నిర్బంధములను విధించుటయు, ఎంత విరుద్ధముగనున్నచో హోంమెంబరుగారు గనిపెట్టరయిరి. బిషిన చంద్రపాలుగారు, హోంమెంబరుగారి నిరర్థకవాదమును అవలీలగ ఖండించిరి. ప్రస్తుతదుస్థితికి, ప్రజేచ్ఛను నిరాకరించుటయే కారణమని, వీరు చక్కగ జూపగలిగిరి. విచారణలేకుండ, అన్యసీకుమార దత్తి మున్నగువాని వెనుక ప్రవాసమంపిరి. నేడు ఇట్టివారు దోషులని ఎవరును ఎంచుటలేదు. ప్రస్తుత చర్యయు యీతరుననున్నది. ఆర్డినెన్సులను ప్రయోగించుటవలన, దేశదుస్థితి హెచ్చునుగాని తగ్గనేరదు. పాలుగారుదెలిపినట్లు, హిందూదేశము నందున్న యపాయమును ప్రతి దేశమునందును గలవు. అందుకని ఇతర దేశములలో లేకపోని యార్భాటముల గావించుటలేదు. దేశమునందీనమయమున శాంతి గుదురవలెనని, నిర్బంధితులను వదలివైచి, ఆర్డినెన్సు చట్టమును రద్దుజేయుటకన్న వేరుమార్గ ముండదు. ప్రజల రాజకీయాశయములనుగ్రహించి, వారికి స్వపరిపాలన మొనగిన, శాంతి శాశ్వతముగ నెలకొనగలదు. సవ్యమగు నిట్టిమార్గమును వదలి, సంకుచిత మార్గముల బట్టుటవలన, తీరనినష్టము వాటిల్లుచున్నది. ఆర్డినెన్సును రద్దుజేయవలయునను తీర్మానమును ప్రతిపాదించిన దొరస్వామి అయ్యంగారు తమయభిప్రాయములను నిర్భయముగ దెలిపి, కృత్య

త్యలయిరి. శాసనసభను, సభాసభనభయని వీరు వేరిదుట, అధ్యక్షుల కిష్టము గాకున్నను, రాజప్రతినిధిగారిచర్య లిటుల గావించె ననుటకు సందియము లేదు. ఇంతవరకును బెంగాలునందు అరాజకోద్యమము తలయెత్తుకుండుటకు మహాత్ముని యుద్యమమే మూలకారణ మయ్యెనుగాని, నిర్బంధశాసనములు గావు. మహాత్ముని ప్రయత్నములకు తోడ్పడుటకు మారుగ, వారిని కారాగృహమునకు పంపి, వారి పలుకుబడిని తగ్గించుట కధికారవర్గము ప్రయత్నించుటచే, ప్రస్తుతవిషమస్థితి వాటిల్లెనుట నిశ్చయము. నేడయినను, గాంధీమహాత్ముని బెంగాలు గవర్నరుగ నియమించుచో, అరాజకము మాయమగు నని, దొరస్వామి అయ్యంగారు గావించిన సూచనయందెంతమాత్ర మతిశయోక్తి గనుపించదు. జిన్నా గారు నుడివినటుల, ప్రజలకు ప్రభుత్వము శాశ్వత వహించినగాని, అశాంతియంతరింపదు. దొరస్వామి అయ్యంగారి తీర్మానముపై ఇంకొకరోజు చర్చ జరుగునట. అప్పుడయినను ఎవరివాదమును వారు బలపరుచుకొందు రేగాని, అధికారులు తమపట్టుదలను విడువబోరు. స్వరాజ్యసద్భివలన ప్రజల స్వాతంత్ర్యములకు రక్షణగలుగదని, భారతీయులు గ్రహించునెడల, యికమీద నేమి సర్వశక్తులను యిందుకై భారబోలు వలెను స్వస్వమార్గముచూపూరిగ విడనాడి, స్వతంత్రిని బలపరచుకొనుటకై కృషిసలువలయును. అట్టికృషి నేమాత్రము సలిపినను లాభముండును. కేవల ప్రసంగములచే, కార్యసిద్ధి గలుగజాలదని, ఇకనయినను గ్రహించుట మేలు. దక్షిణాఫ్రికా భారతీయులు: రాజప్రతినిధిగారి ఓదార్పు దక్షిణాఫ్రికా భారతీయులందుస్థితిని వివరించి, దానిని నివారించుటకు బూనవలయునని, రాయబారులు కొందరు రాజప్రతినిధిగారికి విన్నవించిరి. మొదటినుండియు దక్షిణాఫ్రికా శాసన సభా చరిత్ర నంతిను వీరు చక్కగ తేటపరచిరి. భారతీయులకు దక్షిణాఫ్రికాలో చోటులేకుండ జేయుటయే, అక్కడి ప్రభుత్వమువారి యుద్దేశ్యమని వెల్లడియగుచున్నది. తుదకు మ్యునిసిపలు ఎన్నికహక్కులనుగూడ దీసివైచుటయు, వర్తకసౌకర్యములను నిరోధించుటయు, భారతీయులను సెగ్రేగేషన్ సమానముగ నెంచుటయుబట్టి, ఆస్యకారముగలవానికి చోటులేదని విదితమగును. నృట్సు ప్రభుత్వముకన్నను, హాగ్జా ప్రభుత్వము భారతీయులపట్ల ఎక్కుడురాక్షిణ్యమును జూపుచున్నది. పట్టణములలో భారతీయులను ప్రత్యేకపు గూఢములలో నుంచుటకు వీలేర్పడినది. ఇట్టి సందర్భములలో, బ్రిటీషుఇండియా, దక్షిణాఫ్రికా ప్రభుత్వమువారు మువ్వరునుజేరి పరిస్థితులగూర్చి యోచించి, పరిష్కారము జరుగునటుల జూడవలయునని రాయబారులు వేడుచున్నారు. రాజప్రతినిధిగారు, రాయబారులవాదము సంగీకరించిరి. దక్షిణాఫ్రికాభారతీయులపట్ల సానుభూతి జూపిరి. కాని, భావిపరిణామము గూర్చి వీరేమియు ఆశ గనుపరుప లేకబోయిరి. దక్షిణాఫ్రికా సంపూర్ణ స్వపరిపాలనము ననుభవించుటచే, వారితో మెల

గుట చాలకష్టమనియు, వారిని దూషించిగాని భయ పెట్టిగాని ప్రయోజనము లేదనియు, రాజప్రతినిధి గారు హితమొనగిరి. ఈసంగతినే ఆస్వాల్లుమాస్టే గారిటీవల వివరించియుండిరి. బ్రిటీషు ప్రముఖులు పలుపురిటులే బలకుచున్నారు. దక్షిణాఫ్రికాలో వలె, నితరదేశము లన్నిటిలో భారతీయులస్థితి కొంచెమింపుగ సమానముగనున్నది. ఇండియా ప్రభుత్వమువారు భారతీయుల దుస్థితిని నివారించగల ర నుట వ్యర్థమై టా శ. ఇంట్లో స్వేచ్ఛ లేనివజలకు వెలుపల స్వేచ్ఛలభించుట దుర్లభము. పరాధీనులగు ప్రజల నెవరును గౌరవింపరని స్పష్టమగుచున్నది. భారతీయు లెన్ని రాయబారముల బంపినను లాభముండదు. స్వదేశిపాలనమును సంపాదించిననే, వారి కోర్కెలు నెఱవేరగలవు.

బ్రిటీషు వస్త్రములు: హిందూదేశపు మార్కెట్టు లాంకుమైరు వస్త్రములు హిందూదేశము నందు పూర్వమువలె సమ్ముడు బోనందులకు, బ్రిటీషు ప్రముఖులు మిగుల విచారించుచున్నారు. బ్రిటీషు వాణిజ్యమును వృద్ధిజేయు మార్గముల వరయుచున్నారు. హిందూదేశమునందే దూదని గొని, చౌకధరలకు బ్రిటీషువస్త్రములను ఇండియాకు పంపవలయునని యత్నించుచున్నారు. అమెరికాదూది ధర హెచ్చుగనున్నది. హిందూదేశము నందు మంచినీటిపై తిని తయారుజేసిన తనకు లాభముండునని బ్రిటీషువర్తకులు తలంచుచున్నారు. వస్త్రముల ఎగుమతి తగ్గుటచే, నూలును విస్తారముగ తయారుజేయవలదని, బ్రిటీషు నూలుసంఘమువారు హెచ్చరించిరి. అరల్ విజ్ఞాపనలనుగారీ విషయమై ముచ్చటించుచు, అన్ని మార్కెట్టుల కన్నను హిందూదేశపు మార్కెట్టు తమకు చాలము ఖ్యమని నూచించిరి. హిందూదేశము లాంకుమైరు బట్టలను విశేషముగ కొనకుండుటకు కారణమేమని విచారింపగ, హెచ్చుధరలే మూలకారణమనియు, ధరలు తగ్గించిన మరల అమ్మకము జరుగుననియు, వినోదరుటనుగారికి దోచెను. వీరి యుఃన్యాసముబట్టిజూచిన, యెందువిషయములు ప్రాముఖ్యము బడయుచున్నవి. హిందూదేశమునుండి మంచినీటి కపు ప్రత్తి సంతను చౌకధరలకు బ్రిటీషు వర్తకులు దెప్పించుకొందురు. లాంకుమైరు వస్త్రములధరలు తగ్గించి, హిందూదేశమున తయారగు వస్త్రముతో తీవ్రముగ పోటీకేసెనరు. ఈరెండు యుద్ధవస్తులనుండియు తప్పించుకొనుటకు భారతవర్షము పాటుబడవలయును. లేయెడల, మహాత్ముడు నిర్వహింపదలచిన విదేశవస్త్ర బహిష్కారము కొనసాగనేరదు. ఈదేశమున పండిన ప్రత్తినంతను, యిక్కడనే నిలువజేయుటకు ప్రయత్నించుట ముఖ్యము. ప్రతివారును నూలువడికి తమకు గావలసిన బట్టలను తయారు జేయించుకొనుచో, వస్త్ర బహిష్కారము సులభసాధ్యమగును. నూలు పడుకువారి సంఖ్య విస్తరించుకొని దియు, కద్దరు వస్త్రముల ధరయు చాలవరకు తగ్గిపోవును. లాంకుమైరు వస్త్రములధర నొకవేల తగ్గించినను, వానిని ముట్టకుండుటకు శ్రవణమున దేశీయవస్త్రనిర్మాణమునకు తోడ్పడునెడల, నూతనోపద్రవము గాంచి వెరగొంద నవసరము లేదు.

మహాత్ముని విశ్వాసము
ఇంగ్లండులో హిందూదేశమునకు సఖ్యము గుదురుటకు సాధ్యమగునని, గాంధీ మహాత్ముడు నమ్ముచున్నాడు. మహాత్మునకు ఆంగ్లేయులపట్ల గౌరవము గలదు. వారిభైర్యము, స్వార్థత్యాగము, నిర్మాణకౌశల్యము మున్నగునవి ఎంతయు ప్రశంసార్హములు. అసహింసములో వారు తమ ప్రాతపద్ధతుల నుపసంహరించుకొని, బలహీన జాతులను బాధించుట మాని, హిందూదేశస్వాతంత్ర్యమును గుర్తించెదరని, మహాత్ముడూహించుచున్నాడు. ఇట్టి యనుకూలభరితము భారతీయుల ప్రవర్తనమువై ననే ఆధారపడునని, మహాత్ముడు హెచ్చరించుచున్నాడు. దౌర్జన్యరహితమార్గము నతిక్రమింపక, భారతీయులు స్వధర్మమును నిర్వహించుచో, వారికి విజయముగలుగుట నిశ్చయము. మహాత్ముడు సూచించినటులు, హిందూదేశపుసఖ్యము నాశించెడిస్థితి ఇంగ్లండునందేర్పడుచున్నది. బ్రిటీషువర్తకుల నిటీవల స్వయముగగనుగొనిన మిత్రులొకరుగూడ ఇటులేదేలుపుచున్నారు. ఇంగ్లండునందు కాంగ్రెసుసభ్యునిపట్ల జూపెడిగౌరవ మితరులపట్ల జూపుటలేదని తెలియుచున్నది. కాంగ్రెసు ప్రతినిధులనినను, గాంధీ మహాత్మునియనుచరులనినను, బ్రిటీషుప్రజలు వారిని గౌరవించి వారియభిప్రాయములను దెలిసికొన గోరుచుందురు. కాంగ్రెసునందు నూలుచందాను విధించి, ధనమునకు బదులుగ కాయకష్టమునధికముగ గౌరవించుటచే, బ్రిటీషుకార్మికులకుగూడ సానుభూతి ఏర్పడుచున్నది. కార్మికుల గౌరవమధికమగుచో, పాశ్చాత్యప్రపంచమునందేర్పడిన సంక్షిగ్ధస్థితి దొలగగలదు. మహాత్ముని నాయకత్వముక్రింద హిందూదేశపు ప్రత్తివ పెక్కుమడుగు లతిశయించె ననుటకు సందియములేదు. ఈ యవకాశమును గైకొని, భారతీయులు ముందుకు నడుచుచో సత్వరస్వరాజ్యస్థితి కాటంకమే ముండును?

క్రికెట్టులగు సకాయెట్ సేనుగారు
సకాయెట్ సేనుగారి మరణము, ప్రాచ్యఖండ వాసులకు మిక్కిలి విషాదము గలిగింపక మానదు. చినా ప్రబోధ కారకులును, స్వార్థరహిత చితురును, విరాగ్రగణ్యులు నగు సకాయెట్ సేనుగారు, ప్రాచ్యప్రపంచమున ప్రజాస్వామ్య ప్రభుత్వమును స్థాపించి, ఉన్నతాదర్శమును నొకొప్పిరి. చినా పునరుద్ధరణమునకు, జపానేసు, పాశ్చాత్యదేశములేమి తోడ్పడియున్నచో, పరిణామ మనుకూలముగ నుండెడిది. అందుకు వారు పూనరయి చీనాయందు అంతఃకలహములు పెచ్చు పెరిగెను. కాటనునందు సకాయెట్ సేనుగారు సయితము సుస్థిరపాలనమును నెలకొల్పజూక బోయిరి. అంతఃకలహముల నంతరింపజేయుటకు, కారజన్యమును ముఖ్యసాధనముగ నవలంబించుటయు, పాశ్చాత్యవిప్లవ పద్ధతుల ననుసరించుటయు, సకాయెట్ సేనుగారి అపజయమునకు కారణమయ్యెను. కాని, చీనాయందు పాశ్చాత్యపద్ధతులు చిరకాలము నివాసమేర్పడుచుకొనునని నమ్మజాలము. అహింసా సందేశమును ప్రపంచమున కొనగిన బౌద్ధమతావలంబులగు చీనాప్రజలు, ప్రాచీన సాంప్రదాయములను మరువక పాటుబడుచో, శాంతిని సాఖ్యమును మరల పొందగలరు.

విప్లవ కరపత్రములు

అ రా జ క ప త్రి క

పంగరాష్ట్రమున పంచిపెట్టుట

లీడరుపత్రికకు పంపుట

పంగరాష్ట్రమున చాలచోట్ల విప్లవకరపత్రములు పంచిపెట్టిరి. చిటిగాంగు న్యాయవాదుల గ్రంథాలయమున నొక కరపత్రము కనబడెను.

భారత విప్లవపత్రికావారిపత్రిక యని వ్రాయబడిన యొకపత్రికను ఎవరో 28 వ తేదీ రాత్రి అలహాబాదు లీడరుపత్రికా కార్యాలయమునకు బంపిరి. అలహాబాదు కాశీనగరములలో నిటుల నీ పత్రికను వ్యాపింపజేయుచున్నారని తెలిసినది. (ఆ. ప్రె.)

కాన్పూరు వల టీరుపత్రిక

దొరతనమువారాంత వేయుట

డిశంబరు నెలలో కాన్పూరులో వలంటీరుపత్రిక మొదటిసంచిక వెలువడినది. దానిలో 14 వ్యాసము లున్నవి. అవియన్నియును గూడ ఆక్షేపణీయములేమని దొరతనమువారు నిశ్చయించి ఆపత్రికను బహిష్కరించిరి. ఇది యొకమాసపత్రిక. తోడకుసింగుగారు సంపాదకుడు. పోలీసువారు 28 వ తేదీని కన్పూరునిష్ఠకార్యాలయమును పరీక్షచేసిరి. అచ్చట 18 ప్రతులు బహుమతిపై దొరకెను. వాని నన్నిటిని తీసికొనిపోయిరి. (ఆ. ప్రె.)

కాన్పూరులో

దేశీయమహాసభ జరుపుట

మ్యూనిసిపల్ సెషన్సులలో తీర్మానము

సన్మానసంఘమునకు 10 నేల రూపాయల

మొనగవలెను

పండిత రామ్మోహద మిత్రగారి తీర్మానము

1925 వ సంవత్సరము డిశంబరు నెలలో కాన్పూరులో దేశీయమహాసభకు జరుపుటకు తెల్లూలో నిశ్చయింపబడినందున కాన్పూరులో ఆశోగ్యపారిశుధ్యసంబంధములకు పనులను చేయుటకు పురపాలకసంఘమువారు సన్మానసంఘమువారికి 10,000 రూపాయల నొకవలెను అనుతీర్మానమును కాన్పూరు పురపాలకసంఘమున నుపహరించెద నని పండిత రామ్మోహదమిత్రగారు పురపాలకసంఘాధ్యక్షునకు తెలియజేసెను. (ఆ. ప్రె.)

బొంబాయిలో ఒక డాక్టరు

మాయమగుట

డాక్టరు ఆర్. కె. దేశాయిగారు

12 రోజులనుండి కనబడలేదు

ఆనాడు వైద్యశాలకు వెళ్లి మరలరాలేదు

బొంబాయిలో అడ్వకేటు బి. కె. దేశాయిగారి సోదరుడగు డాక్టరు ఆర్. కె. దేశాయిగారు సాండువారట్టు రోడ్డులో నివసించుచున్నారు. ఆయన 12 రోజులక్రితము మాతాంబుప్రకారము తనవైద్యశాలకువెళ్లెను. మరల నింటికిరాలేదు. పోలీసువారికి తెలియజేయగా వారు పోషించుచున్నారు. ఇంతవరకును బాడతెలియలేదని ఆచటిపత్రిక వ్రాసెను.

విరోధులు లేరు. దగ్ధ ధనములేదు

డాక్టరు దేశాయిగారివద్ద ఆనాడు ధనమేమియును ఉండలేదు. ఆయన కన్యకును విరోధులులేరు. ఆయన ఆత్మహత్యచేసికొనుటకు కారణమగవడదు. కన్యకుగా ఆయనకు హరించుట కట్టిత్రువులెటులేర్పడినో తెలియదు. ఏమియును పాలుపోవుటలేదు. అని డాక్టరుగారి బంధువులు తెలిపిరి. (బొంబాయి కానికల)

విదేశ వార్తలు

బ్రిటిష్ పరిశ్రమలు

పరిశ్రమలు

రీఫ్ట్లు, జనవరి 29:—పారిశ్రామిక సంఘాధ్యక్షుడు సగ్ ఆర్థర్ బాల్ఫూరుగారు రిట్లు తెలియజేసిరి. జూలై మాసము లో మగ్నోకాల్షా రీసంఘమును వర్తక పారిశ్రామిక పరిశ్రమలను కనుగొనుటకు నియమించిరి. ఇందుగా పథ్యము 18 గురు. అన్ని తరగతుల ప్రతినిధులు జూన్నారు. ఈ సంఘమువారు చేయవలసిన పని ఎంతయో భార మైనది. కాని ఇదివర కప్పుడే వీరు బ్రిటిష్ అధినివేశ మార్కెటులన్నిటిని పరిశోధించిరి. పూర్వము నిగమములు ఎంతవరకు బ్రిటిష్ వారివో, అదిగమము లెవల నుండి వచ్చుచున్నవో ఈ విషయములన్నిటిని గమనించిరి. దీని మతులలో మార్పులను ఏమిచేసినది మామయన్నాడు. వర్తక విషయములో మార్పులను అలోచించిరి. వర్తకము ఎగుమతుల మీద ఎక్కువ ఆధారపడినది. గ్రేటుబ్రిటను వర్తకము ఎగుమతులమీద ఆధారపడియున్నట్లు అదిగూడ ఆధారపడియున్నది. మాపనిని త్వరలోనే పూర్తిచేసెదము. ఆలస్యమైనదని తెలచరాదు. వర్తక పారిశ్రామిక విషయములను గూర్చి గ్రంథములను వ్రాసిన వర్తకుల శ్రమలు అభివృద్ధిగాంచును. ఆ ఉద్దేశ్యముతోడనే గ్రంథములను రాయరుచేయుచున్నారము. మొకటి సంపుటమున అధినివేశ మార్కెటులనుగూర్చి తెలియజేసితిమి. ప్రస్తుతమావిషయమై మాకు సంపూర్ణ వివరములు గలవు. ఈ సంపుటములనే మాతాత్మకాలిక నివేశము లని తెలచరాదు. ఇందులో సిఫార్సులను మాత్రము జేసి కొన్ని సంగతులను దెలియజేసితిమి.

ఎగుమతి తిరుగుతులు, అధినివేశ మార్కెటులు, పారిశ్రామిక ప్రకటనలు, సంబంధములను ఆరు సంఘములు ప్రకటించుట. ఈవారము పెద్దవర్తకమునుగూర్చి విచారణ సత్పదము. ప్రతివర్తకప్రతినిధులను ముందు విచారించెదము. తరువాత ఉక్కు ఇనుపపరిశ్రమవారిని విచారించెదము. ప్రభుత్వ శాఖవారు ఎంతయో మాకు కావలసిన సంగతులను దెలుపుచున్నందులను కృతజ్ఞులము. బ్రిటిష్ పరిశ్రమ లెచ్చట వియమమున్నది. ఎక్కడ వాడుచున్నది తెలియజేయుచున్నాడు. నుంకములు, వర్తకవాణిజ్యవిషయములు బ్రిటిష్ పరిశ్రమలకు సంబంధించిన వాటిని దెలుపుచున్నాడు. ఇతరదేశములందు కార్మికపరిశ్రమలను గూర్చి గూడ దెలుపుచున్నాడు. పూర్తిగ బ్రిటిష్ పరిశ్రమనుగూర్చి తెలియజేసెదమని నమృతము గలదు. దీని సాధారణము గాని ఇంకోక 5, 10 సంవత్సరము లైనపిదప క్రొత్త విచారించవలసినవారికి ప్రయత్నించుటకు లాభకరముగ నుండును.

నల్లమందుసభ

పరిష్కారము కుదురునట్లు లేదు

లండన్, జనవరి 29:—నిన్నటిదియు జనీవాలో మరల ప్రతినిధులందరూ గలసిరి. సిసిల్ ప్రభువు, పార్లమెంటు గారు ను చాలపర్యాయములు గలిసికొనిరి. జనీవానుండి బయలుదేరుటకు వీలు కనిపించుటలేదని సిసిల్ ప్రభువు తెలియజేసెను.

సభానామాత్యుని ప్రకటనము

లండన్, జనవరి 29:—ముఖ్యవిషయములను జనీవాలో చర్చించునపుడు అప్లై చాంబర్లనుగూడ పోవుటకు అత్యుపయోగమున్నది. దొమినియనులు భారతదేశముతరపున వారి యభిప్రాయములను జనీవాసభవారికి దెలుపుటకు వీలుగునట్లు ముందగ చర్చనీయాంశములన్నిటిని చర్చించవలెననుచున్నాడు. బ్రిటిష్ ప్రభుత్వమువారు అన్నది ఒకటి, జనీవాలో జరిగినదియొకటి. దీనివలన బ్రిటిష్ పాత్రాధ్యయక్షేత్రముపట్ల అందరికిని అనుమానము గలుగుటకు అవకాశము ఏర్పడినది. జనీవాసభలో అన్నిటికిని బ్రిటిష్ వారు ఒప్పుకొన్న, బ్రిటిష్ ప్రతినిధులకు ముప్పగనున్నదని బాన్సినిగాను తెలియజేసిరి.

మోటారు లాసీలమీద నుంకములు

పెరిషియా ప్రభుత్వము నిషేధించుట

లెహరన్, జనవరి 28:—ఏండ్లనుకు మోటారులారీల మీద నుంకములను వేయకుండుటకు పెరిషియా ప్రభుత్వమువారు నిశ్చయించిరి.

నేత పరిశ్రమ

విషయపరిశీలనలు

పరిశీలకసంఘము నేర్పాటుచేయుట

లండన్, జనవరి 28:—చాలవర్తకపరిశ్రమలు అనకు తులముగ ఏర్పడుచున్నవనియు తీవ్రహాపకమున బాల్పుచున్నవనియు వర్తకము అప్పుడే అనుమానముగ ఏర్పడుచున్నదనియు ప్రతిపక్షసంఘమునా రనుచున్నాడు.

నూలు నేతపరిశ్రమనంతట పరిశీలించుటకు యజమానులు, పనివాండ్లతో ప్రతినిధులున్న, సంఘము నేర్పాటుజేసి విచారించవలెననుచున్నాడు. సప్తములకు కనిపెట్టెచేయవలె ననుచున్నాడు. ఈసంఘమువారుచేయు ఏర్పాటులను జవదాటగాదు. అమెరికాలో రైతులు అర్థిసంవత్సరములు చాతకటుద్దియు రతో పనిచేయుచున్నారు. సప్తములను ఎగబెట్టుచున్నవారు. వారిలో సంబంధములేకుండ జేయవలెను. మంచిపురి గల మాడి ప్రతిరైతు మంద్యువంతన ఇండియామీసేండ్లరాయుజేయవలెను. పరిశ్రమలందు ప్రభుత్వమువారు అడ్డురాగూడదనిరి. తక్కువ రేకగతినాయన చేతితో రాయుచేసినవస్త్రములను ప్రవేశపెట్టుటచే లంకామైకు భయములేదు. ఇండియా, చీనా, జపానులో జేయుచేసినవస్త్రములు, నూలు చాలతక్కువరకమునటచే అంగవస్త్రములు వాటిని తీసికొనవని హామ్యిగా రని.

భారతదేశ ప్రతిపరిశ్రమ

వింటర్టును ప్రభుని యభిప్రాయము

లండన్, జనవరి 28:—తనకు ప్రెస్టన్ వర్తకసంఘమునా రొసగిన విందుసందర్భమున వింటర్టును ప్రభువు ప్రతిపరిశ్రమను గూర్చి ఇట్లు నడిచిరి.

భారతదేశపు ఎగుమతిదగుమతులనుబట్టి విమర్శించిమాడ సామాజ్యములో మార్కెటు లన్నిటికంటే భారతదేశ మార్కెటులు బ్రిటిష్ పాత్రాధ్యయన కంటెయం లాభకరములు. భారతదేశ వర్తకము అంతయభివృద్ధిగ నున్నచో లంకామైకు వస్త్రముల నేల ప్రస్తుతము ఎక్కువగొనుటలేదని మీరడుగవచ్చును.

అమెరికాలో ప్రతి తక్కువనుటచే నూలుధర పెరిగిన సంగతిని మరచిపోరాదు యాదమునకు పూర్వమున్న దానికంటే ఇప్పుడు చిల్లరిగ నిల్చియున్న వస్త్రములచాల ఎక్కువగనున్నవి. లంకామైకునుండి కొనువారు. ముఖ్యముగ భారతదేశ రైతులు. వీరి జీవితప్రమాణము తక్కువ. సాంఘికవచ్చు ఆదాయమును చాల వరకు ప్రతికండనే ఖర్చుపెట్టెదరు. అది ధరించుటచే వారికి చాలపిచ్చుముగనున్నది. ఇటీవలిసంగతులను కాడ లంకామైకు సమతుల్య భారతీయులు కొనుటకు సిద్ధముగ నున్నారని తెలుచున్నది ధరలు రెగ్గినచో మరల కొనుటకు భారతీయులు సిద్ధముగ నున్నట్లు తెలియుచున్నది. మరల అమెరికాపంట బాగుగ పండుచుండుటచే అతగ నున్నది. లంకామైకు వర్తకాభివృద్ధికి ప్రతినిధులను సప్తముకావలెను. ఇదిముఖ్యము. దీని విమర్శము భారతదేశము ఎక్కువగాపతయజేయుట మరంతముఖ్యము. భారతదేశము ప్రతిని ఇందులకు సప్తముచేయుచుండుట కాడ చాలతృప్తిగ నున్నది. పురి ఎక్కువప్రతిని భారతీయులు తెలుచుచేసినచో తూర్పుఆఫ్రికానుండి ఎక్కువపురిగల ప్రతిని కొనుటసరముతగ్గిపోవును. తమకు గావలసినదానికంటే ఎక్కువగ మిగిలిపోవును. పంట బాగుగ పండినపుడు తమకు గావలసినసరకులు సరిపోయినవిట్లు చాలవచ్చు మిగిలిపోవును.

రిజర్వు ఫోర్సు

ట్రేడ్ యూనియను కాంగ్రెస్ తీర్మానము

లండన్, జనవరి 29:—సాంకేతికపనివాండ్లను ప్రత్యేకముగ నియమించువిషయమై యుగకార్యాలయమువారు ప్రకటించిన లేఖను ప్రత్యుత్తరముగ ట్రేడ్ యూనియను సాధారణ కాంగ్రెసుసభవారు పరిశీలించుటచేసి అలోచించుటకు ఉపసంఘమును నియమించవలెననిరి. ట్రేడ్ యూనియనుసభ్యులెవరూ ఈజిజర్వుఫోర్సులో ట్రేడ్ యూనియనుసభవారు తమ నివేదికమును ప్రకటించువరకు చేరగూడదనిరి.

ప్రెంచి జర్నల్ ఒడంబడిక

ప్రెంచి జర్నల్ ఒడంబడిక

లండన్, జనవరి 28:—మరల ప్రెంచి ప్రెస్ ప్రభుత్వమువారు ఒడంబడికను తీసికొనవచ్చునని చెప్పుకొనుచున్నాడు.

యాద, రైను విషయములనుగూర్చి రాజకీయములందు లాభము గలుగుటల జర్నలు ఈయావముగ ప్రయత్నించుచున్నారని ప్రెంచి జర్నల్ అందరును అనుకొనుచున్నారు. జర్నలు అనువారు చేయుకార్యములనుబట్టి గ్రహించవలెను. లేనిచో ప్రెంచి ప్రభుత్వమునకు సప్తము గలుగునని పెంపుపత్రిక తెలుపుచున్నది. సైనికపరికరములను సైన్యములను తగ్గించుటలో జర్నలు లెట్లు ప్రయత్నించుచున్నది తెలిసినవారికి జర్నలులు కాంతి నపేక్షించుచున్నారని నమ్ముటకు వీలుండదు. సమృద్ధి మనుచున్నది.

జర్నలు ఏర్పాటులకు ప్రాంసు గజించుటలేదని తెలియుచున్నది. పోలండు లేనిచో ప్రాంసు ఎట్టి ఒడంబడికను జర్నలు నితో తీసికొనదనియు బోలండును గల్గినచో జర్నలు ఒప్పుకొనదనియు తెలియుచున్నది.

విద్యుచ్ఛక్తి పనివాండ్ల సమ్మె

పనివాండ్ల కోర్కెలు

ప్రభుత్వ కార్యాలయములకు ముప్పు

రీఫ్ట్లు, జనవరి 28:—నిన్న, నేడు, 'వర్క్స్ అఫ్ సు' పనివాండ్లు సమ్మెగట్టుచున్నాడు. అందుచే ప్రభుత్వ కార్యాలయములందు కట్టుదిట్టములు చేయుటజేను. విద్యుచ్ఛక్తి సంఘాధికి డబ్బు ఇచ్చుటమానన ఒక తోడిపనివానిని వర్క్స్ అఫ్ సు గారు తొలగించవలెనని పనివాండ్లుగార ఆయ్యకి నిరాకరించబడెను. అందుచే వీరందరును సమ్మెగట్టిరి.

దీనివలన ప్రభుత్వ కార్యాలయములకు చాల కష్టము వాటిలెను. కాని అంత ఉపద్రవకరముగ ఏమియుజరుగుటలేదు. దీపములు ఆగిపోలేదు. 'లిఫ్టు' పనిచేయుటలేదు క్రిందనుండి మిడికిపోవు యంత్రముల ఏర్పాటులకు అభ్యంతరముగల్గెను. కార్యాలయమువారే కొంత రకు పూనుకొనుటచే ఇబ్బంది తగ్గినది.

సమ్మె పరిష్కారముగ నూచనలు గన్పించుచున్న పని ట్రేడ్ యూనియనువారు తెలుపుచున్నాడు.

900 మంది, 8 సంఘములు సమ్మెగట్టుట

ఒక పనివాడు తన సంఘములో జేరలేదని తొలగించక పోవుటచే 900 విద్యుచ్ఛక్తి పనివాండ్లు మరీతరులు ప్రభుత్వ కార్యాలయమున పనిచేయువారు సమ్మెగట్టిరి. వ్యాయస్థా సమలందును, కార్యాలయములందును వాలంటీయలచే ఉష్ణమును గలగజేయుచున్నారు. గతీంగుపోం ముదిరము పార్లమెంటుకు గూడ ఇబ్బంది గల్గెను. పార్లమెంటు సమావేశముగాలేదు. సార్వభౌమదంపతులు ఆ మందిరమున లేరు.

క్రొత్త ఆక్స్ ఫర్డ్ కళాశాల వార్డెన్ గ ఫిషరుగారిని నియమించిరి.

ప్రాంసు సోవియటు

ముగిసిపోయెను

లండన్, జనవరి 28:—ట్రెయ్యుపత్రికా విలేఖరి ప్రెంచి నుండి ఇట్లు వ్రాయుచున్నాడు:—యూధమునకు పూర్వమున్న ముగిసిపోయెను ఎట్టి మాకులు లేకనే పూర్తిగ ఒప్పుకొన్న సోవియటులతో ప్రెంచి ప్రభుత్వము ఒడంబడిక తీసికొనుట తలపించునని తేల్చవలెనని మాస్కోలోనున్న ప్రెంచి రాయబారికి హెరియటు గారు కమరంపిరి. ఈవిషయమై ముందు ఏర్పాటు గావలెననిరి.

మాస్కోలోనున్న ప్రెంచి రాయబారి సోవియటు ప్రభుత్వముతో ప్రత్యక్షముగ రాయబారములను సులభు కభి కార మియబడెను. ఒడంబడిక విషయమై కుదరనిచో వర్తక ప్రత్యాభివృద్ధి ఆగిపోవుటయే గాక ముందుగూడ ప్రాంసు తనవైఖరిని పూర్తిగ సోవియటు పట్ల మార్పుట తలపించుననుచున్నాడు.

భారతదేశము

బ్రిటిషు విధానము

భారతాయుత స్వమహాలేనము

లండన్, జనవరి 28. — బ్రిటిషు విధానము యొక్క హద్దులు దుగా రిట్లు భారతదేశమునకు గ్రేటుబ్రిటను ప్రజల జలాలించుచున్నవని వైఖరి తెలియజేసితి.

మనము అనేకవిషయములకు ఆలోచింపవలసియున్నది. అందుచే అన్నిటిని వివరముగా ఆలోచించుటకు వీలులేదు. కాని మనము భారతదేశమును గూర్చి ఒకతాబ్బు మానండి సంబంధము స్పష్టమైయున్నది. అవిషయమును ఆలోచించుచున్నారము. భారతదేశస్థులను సెలక్షన్ చేయుటకు ముఖ్యముగా భావములు మన మనములా నాటుకొనియుండవలెను.

భారతదేశమును బాధ్యతాయుత పరిపాలనమునకు గొం పోవుచున్న మనము దేశీయులను భావించుటకు వెనుకబడినది. దీనిని అతిశయగ్రహణ జేయవలెను. ప్రాయశః పూర్వము మనము భారతీయులను నిరాదరణతో జూచియుండెదము. దానికి కారణము మనవైఖరితో ముడిపడియుండుటయే. అప్పుడు ఇప్పుడు మన హృదయమునందు భారతీయుల యోగతే మము, భాగ్యము, అభివృద్ధి తొండవనాడుచున్నది. భారతీయుల భాగ్యవంతులను మన భాగ్యవంతులను ఒకజానిమిద ఒకటి ఆధారపడియున్నదని మనము గ్రహించితిమి. ఇకముందు మనము భారతీయులపట్ల అతిశయగ్రహణతో ప్రవర్తించవలెను. ఆదర్శంతో ఆలోచింపవలెను. ఇండియాలో మనముందు వాకి నమ్మకము విశ్వాసము గడురునటుల ప్రయత్నింపవలెను.

లీసిఫార్సులు

ఆంధ్రీలుప్రభువు సూచనలు

రాష్ట్రీయ సర్వీసులోనున్న ఆసియాలో వాసకమేర్పరుచుకొననివారిగూడ అనుకూల జేయవలెననియు వీరుగూడ నుపేక్షించు సర్వీసువారివలన కష్టపడెననియు ప్రభుత్వ ప్రధానమంత్రి ప్రవర్తించిననియు ఆంధ్రీలు ప్రభువు వైఖ్యు పత్రములో వ్రాసెను.

జర్నలు ఉద్దేశ్యములు

హెరియట్ గారు

పార్లమెంట్, జనవరి 28:—

విశేషాంగ విషయములనుగూర్చి హెరియట్ గారు జర్నలు నుపట్లు అభిప్రాయముగా మాట్లాడెదరు. ఇంతగ ఎప్పుడును జేవలెదు. జర్నలును మిత్రముండలి కండ్లలో దుమ్ముగొట్టుటకు ప్రయత్నించుచున్నారనియు అందుచే ఇంగ్లండు ఇటలీ ముఖ్యముగా మేల్కొనవలెననియు అక్కడే మిషనుగుచున్నదీ కనిపెట్టవలెననియు గట్టిగా తెలియజేసిరి. ప్రాంత తానీయులవలన అప్పులు ఎగజేయుచువలెదనిరి. కమ్యూనిస్టులు తప్ప అందరును ఈయువస్థానమును మెచ్చుకొనిరి.

ఆహారపదార్థముల ధరలు

గోదూములు

విషయమై జెప్పవలెదగా రిట్లు తెలియజేసిరి. రషియా మరల చాలవరకు గోదూములు సప్లముజేసినగాని ఇంగ్లాండుతో గోదూముధరలు నిలకడగవరకుటకును, సప్లముకి వీలుండదు. ఇకముందు యూరపు గోదూముల సప్లముకి ముఖ్యముగా కనడా, రషియా, కొంతవరకు ఆస్ట్రేలియా, దక్షిణ అమెరికా కొంతకాలము భారతదేశముమీద ఆధారపడవలసియున్నదనిరి. గోదూములు, గోధుమడి దిగుమతులు ప్రత్యేకముగా ఒకసంఘము నేర్పాటుజేసి వారి స్వాధీనముజేయవలెననిరి. ఒక్కగోదూములే పరిశీలించుటకు వీలులేదనియు, కానుభాగ్యము లన్నిటిని లోబరుచుకొనవలెననియు ఇతివృత్తనియు, క్రాఫ్ ద్దుప్రభువు తెలియజేసెను. ప్రభుత్వమువారు ప్రమేయముగల గ చేసికొన్నచో దోమినియనుటకు ఇండియాకు చాలవత్సముగా నుండును. విశేషాంగ సంబంధములలో వైరము ఏర్పడుననిరి. అమెరికాలో గిరాకి ఎక్కువగ నుండుటచే యూరపును ఏజెంటులు ఎక్కువగా గొనుటచే ధరలు పెరిగి పోయినవి. రెండు డోలరులు మామూలుకంటె మెచ్చుటయినది.

ప్రపంచమందంతటను పంట తగ్గిపోవుటచే యున్న టెడ్ స్ట్రీటు కనడా, ఆస్ట్రేలియావారిపంట పండినది. గొప్పలాభము లను దీయుచున్నారు. రషియాగూడ కొంతట ప్రారంభించుటచేతను జపాను, చైనావారుగూడ విషయమునకు జదులు గోదూములను గాడట ప్రారంభించుటచేతను వీనికి చాలలాభముగా నున్నది. లివర్పూలులో ధరలు పెరిగినవి. ఇంగ్లండు మెచ్చుననుచున్నది.

లిటన్ సంఘ నివేదికము

భారతవిద్యార్థుల శాఖాపునర్నిర్మాణము

లండన్, జనవరి 28:—మోకవిషనరు కార్యాచరణమునకి విద్యార్థిశాఖయను క్రొత్త పేరుతో భారతవిద్యార్థిశాఖను ఏర్పాటుచేయుటకు లిటన్ సంఘమువారు చేసినసిఫార్సును ఇండియా మంత్రి అంగీకరించెనని తెలియుచున్నది. కొంతమార్పుచేతము గలదు.

సాంఘికపనిని అవధికారులకు పురమాయించువిషయమై హైకమిషనరు సభజేయునట.

ఆర్థికవిశ్లేషణము

నిరాకరణము

(ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రత్యేకతంతివార్త)

లండన్, జనవరి 28:—బ్రిటిషు పేర్లను జెల్లుకొన్న ఇద్దరు ముఖ్యములు యూరపియును సింహాసనము నిచ్చెదమన నిరాకరించుటచే సంఘము బయలుదేరెను. క్రొత్తసంగతులు బయలుదేరెను. మనీషులో పనిజేయుచున్న తోడి ముసల్మానులు తనత ఆర్థికవిశ్లేషణ సింహాసనము నిచ్చెదమని జెప్ప నిరాకరించిననియు సర్ చార్లస్ ఎడ్వర్డ్ ఆఫ్రికాల్లు వాట్సన్ హ్యూమిల్ట్ గారు నుడిచిరి. హెడ్డి ప్రభువు భాగినన్న సింహాసనమును మూడుపర్యాయములు తనకేచ్చెనని రనియు కాని సింహాసనమును స్వీకరించినందున ప్రతిఫలము మరణముకప్ప వేరులేనది తెలియుటచే నిరాకరించిననియు వీనికి జీతములేదనియు తెలియజేసిరి. ప్రతిసంవత్సరము 10 వేల పానులు ఇచ్చిన సింహాసనమును స్వీకరించువిషయమై ఆలోచించెదననిరి. లండన్ లోనున్న ఆర్థికవిశ్లేషణ అట్టి ఏర్పాటుజేయుట కెవరికిని అధికారము లేదనిరి. ఆర్థికవిశ్లేషణ ప్రస్తుతము రిపబ్లిక్ పరిపాలనను అవలంబించినది.

చీనావార్తలు

(ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రత్యేకతంతివార్త)

లండన్, జనవరి 28:—మోగ్లం హేవార్డ్ లిట్లు తెలుపుచున్నది. విజయముగావిన లూయిగు సింగుగారి నేనలు 15 వేలవరకు మోగ్లం హేవార్డ్ జేసెనవి. నగరమునంతను స్వాధీనము జేసికొనెను. నగరమంతయు నెమ్మదిగ అల్లరులు లేకుండ నున్నది.

పత్రికానిషేధము

ఓజిప్టువ్యభుత్వచర్చ

(ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రత్యేకతంతివార్త)

కయికో, జనవరి 28:—కయికో వార్తలు ఇట్లు తెలుపుచున్నవి:—దేశీయులకుంట్రి కాన్ స్టాంటినోపొల్ లో ప్రకటించబడుచున్న మూడు తురుష్క వార్తాపత్రములు ప్రజల నుద్దేశపూరితులను చేసి ప్రజాశాంతికి భంగకరమును వ్రాతలను వ్రాయుటచే ఈజిప్టులోనికి రాగాడనని నిషేధించిరి.

కేంద్ర ఖద్దరు బ్యాంకు

“ఈ సెలక్షన్ నుండి నూలు పంపుసభ్యుడు లేడు లేకుంటే పంపవలెను. కాని మాతోడ్డునకు పంపనవలెములేదు. ఇచ్చటికి పంపిన మాకును పంపునాటికి న్యాయ ప్రయోగములను కావున నూలుసభ్యులందరును సభ్యత్వము కొరకు నెలనూలు చంకాలను వారివారి జిల్లాలకే పంప వ్రాశిరి.

కవుతా వెంటటచలపతిరావు,

వ్యవహార.

మహామూత్రము, శుభమేనము, బలహీనము, జ్వరము మొదలగు వాటికి నమ్మకమైన ఔషధము

నేను బహుమూత్రములను 1916 సంవత్సరమునుండి శాభవముచేసితిని. నేను 1916 లో ఔషధనేవను గడంగి పథ్యము వ్రుంచుడితిని. చక్కెరగాని మహాపదార్థములుగాని తినగూడదని చెప్పబడితిని. ఈ ప్రకారము 2 సంవత్సరములు పథ్యముండి మరల మూత్రపీడన చేయింపగా వ్యాధియొక్కను వ్రుండెను. తర్వాత పథ్యము వదలివేసితిని. 1920 మే నెలలో నంతు జ్వరము 38 డిగ్రీలువచ్చెను. దాద్రుగాడి మాపినతల్లిమాత్రములో ఎక్కువభాగము తీసివ్రుండెనని చెప్పిరి. 1920 అక్టోబరులో ప్రస్తుతము మద్రాసు ఆర్మీనియన్ డివిజిలో నెం 72 రు భవనము బ్యాటెన్ గానం దుండు తిలవల్లిజిల్లా కృష్ణాపురవాసియగు పండితస్వామి శ్రీనివాసయ్యగారిని చూచినంతట వారు యావ్యాధిని, బలహీనతను పొగొట్టెదనని పూచీవడిరి. కొంత కాలమునకు చాల బలవంతుడనైతిని. 26 నవంబరులో మరల మూత్రపీడన చేయించగా యే విధమైన వ్యాధిసంబంధములు జేవనిచెప్పిరి. పండితులవారి చికిత్సలో నంతులది 8, 9 డిగ్రీలు జ్వరమువచ్చెను. జ్వరములకు 2, 3 డిగ్రీలు ఔషధమిచ్చి నివారించిరి. ఈ పండితులవారు ఎవ్వరి యింటికి వెళ్లరు. కాని వ్యాధిగ్రస్తులే వారింటికి వెళ్లవలెను. వారు మొదట అభిప్రాయము తెలియపరచుటకే 15 రూపాయలు పుచ్చుకొందును. మందులకూడ అధిక ఖరీదుగలవి. వీరు మూగ, గ్రుడ్డి, ఏనుగుకాలు, కుప్ప, మొకతనవాటిని కూడ నివరించేయగలరని ఆచ్చటకే వచ్చిన ఆనెకులనుబట్టి తెలిసికొంటిని.

(ప్రకటన నెం 9)

3-12-20 జె. బ్రాను, డిప్యూటీ ఎగ్జామినర్ మిలిటరీ ఆకాంటు డిపార్టుమెంటు,

తిమ్మరువాయువ, ఇందియవల నము, నరముల బలహీనము, అవయవములు చిక్కిపోవుట, వుండు మచ్చలు మొదలగువాటిని కుదుర్చు ఆమోఘమైన ఔషధము

అజ్ఞానులు పక్షపాతకముగవారు మాత్రమే కారణము లేకనే ఆయుర్వేద వైద్యమును నిందించుచున్నారు. అంగ ఔషధములచే కుదురనివ్యాధు లనేకములు ఆయుర్వేద ఔషధములచే బాగుగా కుదురుచున్నవి. తిలవల్లిజిల్లా కృష్ణాపురవాసియగు, ప్రస్తుతము చెన్నపట్టణము, బ్యాటెన్ ఆర్మీనియన్ డివిజి నెం 72 గృహము నందుండు పండితస్వామి శ్రీనివాసయ్యగారు నాకుండిన చిక్కువ్యాధిని బాగుచేయుటవలన నాకు ఈ అభిప్రాయము కలిగినది.

నేను 8 సం॥ రములనుండి కీళ్లనొప్పిచే బాధపడుచుంటిని. నా కుడికాలు మిక్కిలి కృశించియుండెను. నాఎడమ కన్నునుండి నీరు కారుచుండెను. బ్రద్దు ఎత్తగానుండెను. దృష్టి తగ్గెను. మరియు శుక్లముకూడ స్థలన నుగుచుండెను. యవన్నియు గాక దవడ క్రిందిభాగమందు చంకలకు ముందుభాగమందు వుండుసంబంధమైన మచ్చలుండెను. నేను పండితుల వారివద్దకు చికిత్సకై వెళ్లవచ్చుదు నాజేహాథికి వై ప్రకారముగా యుండెను. ఈ సందర్భములో మరియొకవిషయము కూడ తెలుపుచున్నాను.

నేను పాశ్చాత్య ఔషధములను చాలకాలము పుచ్చుకొనియు లాభము లేకపోయెను. స్వల్పకాలములోనే అనగా ఒకమాసములోపలనే పండితులవారు నా కఠినవ్యాధులన్నిటిని పూర్తిగా కుదుర్చుట మిక్కిలి అద్భుతమైనవిషయము. పండితులవారికి భగవదనుగ్రహము గలదు. వారి ఔషధములు విలువగలవియైనను మంచి గుణమిచ్చును. పండితులు నాకిచ్చిన నూతనజీవనమునకై నేను వారికి మిక్కిలి కృతజ్ఞుడను. కాలు మంచిపీడితమిచ్చెను. కీళ్లయందు నొప్పులు పూర్తిగా కుదరెను. జబ్బుకనీస కన్ను పూర్తిగా కుదరెను. శుక్లవర్ణము నిలిచెను. పూను సంబంధమైన మచ్చలు పూర్తిగా మాసిపోయెను. జబ్బుచే బాధపడుచున్న ప్రజల నిమిత్తమై యాసంగతులను తెలుపుచున్నాను.

జె. హెచ్. ఎడ్వోమాండ్స్,

30, కేపర్ మిల్లరోడ్డు, పెరంబూరు.

వారి నలహాకట్టుము రు 15-0-0

మదరాసువార్తలు

సర్. రఘుపతి వెంకటరత్నంగారు శేషదశమ న కలకత్తా మెయిలులో మదరాసు విచ్చేసిరి.

సుగుణవిలాససభ:— 31 తేదీ ప్రాథమ 7 గంటలకు సుగుణ విలాససభవారి సూక్ష్మభవనముయొక్క పునాదిరాము నేపియర్ హార్బుర్ వద్ద తత్పర్యావృత్తితో స్థాపన చేతురు.

టీస్టిక్ ఎన్వవర్ సొసయిటీ:— సా స యి టీ కారి యాజమాన్యముక్రింద వి. వెంకట రత్నం, సి. పి. గారు ఎవల్యూవర్ అఫ్ మ్యారేజ్ అన విషయమునుగూర్చి 31 తేదీ 5.15 గంటలకు పునస్పృశింతురు.

ఎస్. పి. సి. పి. బహుమానవ్యాసము:— కొంతమంది కోరుటలన యీవ్యాసములను పంతుటకు ఫిబ్రవరి నెల 15 తేదీవరకును గడువు యియ్యబడెనని చెప్పుచు (వె. కె. రి) జంతుభాదానివారణాంశం గౌరవ కార్యదర్శి వారాయణ స్వామిగారు శేష మాత్ర వ్రాసిరి.

బ్రహ్మసమాజమువారి బీదలపాఠశాల - మదరాసు దక్షిణహిందూజాతి బ్రహ్మసమాజమువారి యాజమాన్యమున, వారిచే నడుపఁబడు బ్రహ్మసమాజబీదలపాఠశాల, కామకూహనరాయ రాత్రిపాఠశాల, మహారాజా సర్. జి. యస్. గణపతిరావు రాత్రిపాఠశాలయొక్క 44 వ వార్షికోత్సవమున, కాలబాలికలకు బహుమానములను, వస్తువులను నియ్యట (వ్యభిచారాచారము సీతాకాయగారి దానము) భగవత్స్మరణమున, 97 అల్లాహ్ తేబీద్ వార్షిక బహుమానమును సమాజముడిర మందు శత్రు (81-1-1925) సాయంకాలము 5.00 గంటలకు జరుగునుగాన యావస్థయందు దయచేయఁ బ్రార్థింతురు.

ఫోర్టు నెంటుజారి గెజెటు

పబ్లికేషన్

శేషదేశినిస్ విలర్ గారు మదరాసు ప్రాజెక్టువ్యా యిజన్ జడ్జిగాను జి. వె ల్ కరాండ్ జరంతురం సభకలెక్టు గారు, సి. డి. చక్రప్రాయ్యంగారు పివరీస్ అసిస్టెంటుడైరెక్టరుగాను నియమింపబడిరి.

లాకాఫు

టి. భుజంగరావుగారు బహుళ సభకోర్టుకు సి. వరదరాజుగారు సర్వాధికరం అడివనర్ సభకోర్టుకు, ఎస్. బుర్రా ము దానుపంతులుగారు సర్వాధికరం సభకోర్టుకు నియమింపబడిరి.

స్థానిక స్వపరిపాలన కాఫు

రెఫ్|| కల్|| సి. పి. ఎఫ్. హింగ్లూట్ గారు మదరాసు అడాప్సరీకి నూతరింఁడుగా నియమింపబడిరి.

విద్యాకాఫు

రిటరెండ్ జక్రయ్య. దేవదత్తగారు అనంతపూర్ జిల్లా విద్యా సంఘసభ్యులుగా నెమ్మకొనబడిరి.

సాల్వకాఫు

సి. డబ్ల్యు. హార్డింగ్ గారు నాపాదానర్కల్కు ఇన్స్పెక్టరుగా నియమింపబడిరి.

ఇన్ కంటాక్టు

ఎం. పరింజలికాస్త్రిగారు మదకానులో యిన్ కంటాక్టు విషయముల స్పెషల్ కాన్స్టేబుల్ గా నియమింపబడిరి.

ఫారెస్టుకాఫు

ఎం. పి. హఫీజ్ సాహెబ్ బహదూర్ గారు నెల్లూరు జిల్లా ఫారెస్టుఫీసుకు నియమింపబడిరి.

పబ్లిక్ వర్క్సుకాఫు

ఎం. బి. కృష్ణస్వామయ్యంగారు మద్రాసు సర్కిల్కు నియమింపబడిరి.

రైల్వే కాఫు

టి. ఎస్. హరినారాయణ పంతులుగారు రాయపురం మెడికల్ కాలేజీలో కెమిస్ట్రీ లెక్చరర్ గా నియమింపబడిరి.

ప్రకటన

మదరాసు హిందూఆలయ ధర్మాశాసనములపై 6 నె క్షన్ ప్రకారము జోర్డు అఫ్-కమిషనర్స్ జోర్ దానిని నియమిం చుటకు నల్లరుకావలసియున్నారు. దరఖాస్తులు గవర్న మెంటు లోకల్ నెల్లూరుగవర్న మెంటు డిపార్టుమెంటు క్లరకు 15 తేదీలోగా పంపవలెను.

రిజిస్ట్రారు, క్రయవత్తమును రిజిస్టరుజేయ నిరాకరించుట

ప్రాజెక్టువారి తీర్పు

కృష్ణాజిల్లాలో నోకరిజిస్ట్రారు, ఒక క్రయవత్తావేదాను రిజిస్టరు, జేయుటకు నిరాకరించెనను విషయమున, ప్రాజెక్టు ఫుల్ థెంచివారి తీర్పుపై క్రిమికొన్నింట కనుమితిసంగవలెనని గావించబడిన పీడినమున, ఈదినము ప్రధానన్యాయమూర్తి న్యాయమూర్తుల రామేశ్వరయ్యగారుగల ఫుల్ థెంచి యె డుట విచారణకురాగా అట్టి అనుమతి యొసగబడెను.

ఈకేసునందు ప్రోవయ్య అనునాతడును, మరియొకరును 1918 సం॥న రు 30000 లకు సి. వేంకరత్నము అనునతనికి (వాసి యిచ్చిన క్రయవత్తావేదాను, రిజిస్ట్రేషనుకొరకు దీసికొని వెళ్ళగా ముద్దాయి పత్రమును క్రయముగా వ్రాసియొసగలేదను కారణముచే దానిని రిజిస్టరు జేయుటకు రిజిస్ట్రారు నిరాకరించెను. అందుపై, సి. వేంకటరత్నముగారు, జిల్లామేజిస్ట్రేటు యెడల వ్యాఖ్య ము కె చెప్పెను. వా వి యో తే క అ త ని (క్రే రణము పై ని త రు లో క్ర య వ త్ర ము ను ఫో ర కి చేసిరినియు, కాని క్రయవత్తములో వివరింపబడిన యొడం బడిక యధార్థమైనదేననియు, కాని ఒక క్రయవత్తమును, ఒక తలాఖావత్తమును రెంటిని తాము ఫిర్యాదికి వ్రాసియొసగగానా యి నికద్రవ్యములచేరనో మరేవిధముగనో, ఆవత్తములలోని వ్రాతను తొలగించి, ఒకతే క్రయవత్తముగ నొనర్చబడెనని యొ ముద్దాయిలు వాదించిరి. ఆవత్తమునందల్పసంకేతము లేమ దేననియు, కాని ఆవత్తములలో వ్రాయబడిన ఇతర విషయ ములు తొలగింపబడెననియు ముద్దాయి లనుమన్నారు.

కృష్ణాజిల్లాజడ్జి ఈకేసును దీర్చుట విచారించి, క్రయ ము యధార్థముగా గావించబడినను విషయమును గమనిం ని ఫిర్యాదుల కనుకలముగ తీర్పుచెప్పెను. ఈతీర్పుపై ముద్దాయి లు ప్రాజెక్టునకు అప్పీలుజేయగా న్యాయమూర్తులు ఫిలిఫ్సు జేవదానుగూర్చి విచారించి ఫిన్వాలిప్రాయముల కలుపుచు తీ ర్పుచెప్పిరి. న్యాయమూర్తి ఫిలిఫ్సుగారు, క్రయము యధార్థ మైనదనియు, ముద్దాయిలే వ్రాసిచ్చిరినియు, కనుకని క్రింది కోర్టుతీర్పును భాయపరిచెను. న్యాయమూర్తి జేవదానుగారు ముద్దాయిలే క్రయవత్తములవ్రాసి ఇచ్చిరిని, సంతృప్తికరము గా ఫిర్యాది ఋజువుజేయబాలకపోయెనని యెంచెను. అందు పైన ప్రతివాదులు, ఫిలిఫ్సుగారితీర్పుపై ఫుల్ థెంచికి అప్పీలు జేసిరి. ప్రధానన్యాయమూర్తి, న్యాయమూర్తులు రామేశ్వర, వాలసుగూర్చుపై అప్పీలుజేయించిరి. రిజిస్ట్రేషను అప్ర 77 నెక్షన్ ప్రకారము, ఫిర్యాదీలయొక్కయు ప్రతివాదులయొక్క యు యొడంబడికల గురించి కోర్టువారు విచారింప నవసరములే కని యు, రిజిస్ట్రే షను కొరకు జేయబడిన వత్తము, ముద్దాయి ల చే స రి గ నం గీ క రిం ప బ డె న ని సంతృప్తికరముగ ఋజువుజేయబడెనా యను విషయమును మాత్రమే కోర్టువారు విచారింపవలెననియు, ప్రస్తుత సందర్భ మున క్రయవత్తము దిద్దబడినట్లు గావించుచున్నది అందుచే, రిజిస్ట్రారు దానిని రిజిస్టరుజేయ నవసరములేదు. కాన క్రయవ త్రమును రిజిస్టరు జేయవలసినదని కోర్టువారు తీర్పుజేయబా లరనియు ఫుల్ థెంచివా రభిప్రాయమును చెప్పి, క్రిందికోర్టు తీర్పుల రద్దుజేసిరి.

తీర్పుపై క్రిమికొన్నింటకా అప్పీలుజేయుటకే అనుమ తిగోరును ఈదినమున జేయబడినదాఖ్యము ఫుల్ థెంచివారింగీ కరించిరి. ఎస్. రామారావుగారు, వాదితరపునను కె. కృష్ణ మాచారిగారు ప్రతిప దులతరపునను వాదించిరి.

నెల్లూరు జిల్లా కౌంగ్రెసు సంఘము

(1-2-1925) సామాన్య సభాసమావేశము (అదివారము) ప్రైసంఘముయొక్క సామాన్యసభ ఫిబ్రవరినెల 1 తేదీ అదివారమునాడు సాయంకాలము 4 గంటలకు నెల్లూరులో జిల్లాకంఘకార్యాలయమున జరుగునుగాన సభ్యులను అభిమా నులను యెల్లరు విచ్చేయ ప్రార్థింతురు.

కార్యక్రమము 1. గతసంవత్సరపు కార్యనివేదిక 2. పుస్తకములను ప్రాగ్రెసివ్ యూనియన్ వారికిమ్మట 3. ఆర్థికస్థితి.

వరా:— అదినమే మృధాహ్నుము 3 గంటలకు కార్య నిర్వాహక సభయ జరుగును.

కార్యక్రమము:— 1 నవంబరు డిసంబరు మాసముల లెక్కలు 2 తాలూకా బోర్డుప్రవారము 3 ఖద్దరు విషయము 4 దేశారాధకుల కార్యనివేదికలు బిల్లులు 5 ఇతరముఖ్యవిషయ ములు.

వెన్నెలకంటి రాఘవయ్య, కార్యదర్శి.

బొంబాయి దారుణహత్య

హంతకుల మోటారుకారు

పోలీసువారికి జాడలేలినది

ఒక బాలుడు వఫీ అహమదును గుర్తించెను

12 వ తేదీని మోటారుకారు బొంబాయికివచ్చునపుడు దారిలో లోనావాళాలో బండివాసి ఒక బాలునిపిలచి కొన్ని బాల్బీలు నీళ్లు తెప్పించిరి. అనీళ్లు తెచ్చినందుకు వానికి కొన్నిత బ్బులనిచ్చిరి. వఫీఅహమదు అప్పిల వానికి ఆదబ్బులనిచ్చెను. పోలీ సువారు వాకలుచేయగా వాకికాసంగతి తెలిసినది. అందువలన బొంబాయిచెరసాలలోనున్న వఫీఅహమదును లోనావాళా గ్రామమునకు తీసుకొనిపోయి పదియందిలో కలిపినిలవబెట్టి ఆ బాలుని తీసుకొనిరాగా ఆబాలుడుతక్షణమే వఫీ అహమదును గుర్తుపట్టి చూపించెను. పిమ్మట వఫీ అహమదును మరల బొంబాయి తీసుకొనిపోయిరి. (ఆ. ప్రె.)

కెప్టె నెంటు సీగర్డుగారు మున్నగునై నికోద్యోగులు

అపరాధులను గుర్తపట్టుటకు యిందూరువెల్లినవా రంద రును మరల బొంబాయికచ్చిరి.

పోలీసువారు కేసునంతట సిద్ధపరచిరి. ఇందూరులో ఆ రెట్టచేయబడినవారిని తీసుకొనివచ్చుటయే అవశ్యము. ఆప్రయ త్నముగూడ చురుకుగా జేయరునున్నది.

ఒక ముద్దాయి బహుళా వఫీ అహమదు నిజమనంతట చెప్పివేసెను. అందువలన పోలీసువారికి చాలములువుకలిగినది. (బొంబాయి క్రానికలు)

శ్రీయుత పురుషోత్తమదాసు

టాండనుగారు

సంచారానంతర సందేశము

“చెన్నైపురి హిందీప్రచార కార్యాలయమువారి కోరి కపైని చెన్నైపురి రాష్ట్రీయున నెలదినములు సంచారము చేయుటకు నే నంగీకరించితిని. ఆప్రకారము నావిధిని జరిపితి ని. నేనిపుడు అలహాబాదుకు మరల వెళ్లుచున్నాను. మొదటి నుండియు కడవరకును ప్రతిచోటను నాకు సహాయము చేసిన వారికందరికిని వందనము లాసరించుచున్నాను. హిందీభాషను సర్వభారతదేశసామాన్యభాషగా చేయవలెను. భిన్నరాష్ట్రీ ములవారు సంభాషించ వలసినపుడు ఆంగ్ల భాషలోగాక హిందీ భాషలోనే సంభాషణ జరుపవలెను. అని నేను విన్నవించితిని. ప్రతిచోటను నావిజ్ఞప్తిని సుసంపూర్వకముగా చాలకుండి అంగీ కరించినందులకు నేను మిగుల కృతజ్ఞుడను. గాంధీమహాత్ముని ప్రా త్సహాయవలన అలహాబాదు హిందీ సమ్మేళనమువారు ఆరువ త్సరములనుండి హిందీభాషావిషయమున కాలముగా పని చేసినందులకు మంగళాభులు కలిగినది. నేను హిందీభాషలో మాటలాడగలవారు దక్షిణదేశమున వేల కొలది యు వజనులు కలరు. ఆర్యా వర్తమునకు ను దక్షిణా పథము భాషామూలక బాంధవ్యము దృఢముగా నేర్పడవలెనని చె క్కుముండి కోరుచున్నాను. జాతీయనేతరు లందఱును ప్రతిదిన మును కొంతకాలము హిందీభాష నభ్యసించవలెనని నేను వి వ్యవించుచున్నాను. విదేశీగుడ్డలను ఆర్థిక దాస్య మేర్పడిన టులే ఆంగ్ల భాషవలన మానసిక ఆధ్యాత్మిక దాస్యముగూడ నేజేర్పడినది. ఆధ్యాత్మిక దాస్యము ఆర్థికదాస్యము కంటె ను. హానికరము. హిందీసందేశము ఆధ్యాత్మికదాస్యమును తొ లగింపగల ముఖ్యసాధనము సూలవంతులు వలనను ఖద్దరు ను కట్టుటలనను ఆర్థికవిషయములందెట్టి ప శ్చి వర్తన ము కలు గు హిందీభాష నభ్యసించుటవలన మానిసికవిషయ ములంద ట్టి భాష పరమర్థనమే కలుగగలదు. కాన ఖద్దరు హిందీపరిశ్ర ములు జంటగా జరుగవలెను. ఈసంవత్సరము యీరెంటిని గూ ర్చియు మీరుదీమ. గా అనుష్ఠాన పూర్వక ముగా ప్రచా రము కావించవలెను. ఈసంవత్సరము డిశంబరు నెలలో కా నూరులో దేశీయ మహాజనసభ జరుగును. ఆ సభలో మీరు హిందీ భాషలోనే యువన్యసించుటకు తగిన సామర్థ్యము నీ లోగా గడించిరావలెను. నేటితో విదేశీయ నికంతుశక్తియు వలనజేయబడిన విదేశభాషావ్యంభలను పూర్తిగా కాంగ్రెసు తెలివేసినది సర్వజనసామాన్యభాషయగు హిందీ భాషను భారత కార్యనిర్వహణ సాధనముగా నంగీకరించి జనసామాన్య ములో మేళవించిన దని మీరు కాంగ్రెసు పీఠము నెక్కి ఘం టా పథముగా ప్రకటించవలెను. దీనివలన రాజకీయములం దెట్టి అడ్డుత పరిణామము కలుగునో బాగుగా నాలోచింపగో రెదను. ఇదియేనాఅంత్యప్రణామ పూర్వక విజ్ఞప్తి” అని టాండనుగారు ప్రకటించిరిని పరిపూర్ణ శ్రద్ధ గా రు మా త్ర వ్రాసిరి.

కర్నూలు యభారము

వైస్రాయిగారి సమాధానము

“నేను మీ కిచ్చుట స్వాగతమువల్ల భవ్యము. మీరు వచ్చినవని వినితీవ్ర మందజేయుటకు. వచ్చినవారి జాతు మన్నివిధముల సంపూర్ణ ప్రాతినిధ్యము వహించియున్నది. వివిధసంఘములవారిందు ప్రాతినిధ్యము వహించుటవలన, దక్షిణాఫ్రికావిషయముల భారతదేశముతోయు సంబంధములను వంత మైనదో వెలిబుచ్చుచున్నది. సంస్థానాధీశు లిచ్చుటలేకపోయిన ను, తంతివారా వారి సంపూర్ణకృత్యమును జూపిరి. అంగ్లేయులు గూడ బాల్సారి. ప్రస్తుత మనయెదుటనున్న ప్రశ్న సామ్రాజ్యమునకు సంబంధించినది. కావున నాంగ్లేయు లిందు బాల్సారులు వరు. నాకొంతయు సమంజసముగ గవ్వట్టుచున్నది. ప్రస్తుతము స్యవలన సామ్రాజ్యమునకు, భారతదేశమునకుగల సంబంధములకు చాల బాధగలుగుచున్నది.

మీ వి న తి

మీవినితయందు నేటివఱకు, స్థితిగతుల సంగ్రహచరిత్రను తెలిపిరి. దానిబట్టి 1914వ సంవత్సరమున జరిగినయొడంబడికలకు చాల విరుద్ధముగ వ్యవహారములు నడచినవని దోచుచు నడు. మీవినితబట్టి, 1914వ సంవత్సరపు టాడంబడికలలో న్యవహారములందు బహిష్కారమునకు వచ్చినది. స్వల్పముగారి తరపున గాంధీగారికి యుత్తరము వ్రాయబడినది. అందు బ్రస్తుతమున్న కాసనముల నబలంబించుటలో న్యాయముగ హక్కుల కొంతమాత్రము భంగము పాట్లకుండ, జూచుటయే ప్రభుత్వమువారి ముఖ్యోద్దేశ్యములు యున్నవని యున్నది. ఈ ఉత్తరము సమాధానమువల్లయే ప్రాంత రక్షణవల్ల మునుపటి నుంచుట వలనను, యీయుత్తరముందు వివిధసంకేతములకు నిచ్చిన సమాధానమును బట్టియు, ప్రభుత్వవాదానములంట్టియు చాలకాల మునుండియు విధివశమున గలిగిన యనవసరపు సంకేతములను, మనోవైషమ్యములను బాపుననియు, హిందూసంఘమున కిది యొప్పుదలగనందుననియు నూచింపబడినది. ఈయుత్తరమునుబట్టి భారత భావిభాగ్యోదయ నూచన గవ్వట్టెడిని. నూతన నిర్బంధములయిన నుండనను యూహబాడమిసది. భారతదేశ ముండియుద్దేశ్యమే ప్రబలినది. 1918, 1919 వత్సరములలో సామ్రాజ్యవ్యవస్థలో దక్షిణాఫ్రికా వారు తేసి నప్రసంగములు గూడ యాన మృత్యు మును స్రువ పఱచినవి. 1917 వ సంవత్సరమున సామ్రాజ్యసభలో మాట్లాడుచు దక్షిణాఫ్రికా ప్రభుత్వవిధానమందు భేదాభిప్రాయములున్నవనియు (కొన్ని మనయెదుట నిపుడు నూచింపబడినవి); నవియున్నయు భారతీయు లసంఖ్యాకముగ వలరారను ధైర్యము దక్షిణాఫ్రికాలోని తెల్ల వారికి గలిగించినయొడల చాలవఱకు భారతీయుల కష్టములు దొలగిపోవుననియు తెలియజేసెను. ప్రస్తుతము మన భారతప్రభుత్వమువారి చట్టస్ఫూర్తిలో వలస బోవుటకు కట్టుబాట్లు, దక్షిణాఫ్రికా భారతీయుల యభిప్రాయములతో సమన్వయించి, తేసితిమి గావున, న్యాయముగ సమాధానమునకు వీలున్నదని యూహించుచున్నాను. అట్టి సమయమున, మీవినితయందు నూచించినరీతిని గలిగించిన కొలదివత్సరములలోను, చివరకు నేటూబఱగోను అర్థి వెన్ను (నేటూబలోని పట్టణములందు నసతు లుండగూడదను నిర్బంధము) వఱకు వారిచే తెల్లబడిన నిర్బంధములనుజూచిన, దేశములోని మనస్సంతాపమును గుర్తించుట కేమిగలదు. సంబోధము ఇంతతీవ్రలో నివసితజేయుటకు కారణ మనిర్బంధవల్లమున సంయుక్తప్రభుత్వపు గవర్నరుజనర లంగీకరించుట, దానిపై సంతకమునిడి కాసనముగా మార్పుల యయియున్నది. ఈనిర్బంధమువలన నిది వఱకు హక్కు లన్నవారికి భంగము గలుగకున్నను, తదితరల మాత్రము దాహముగ కష్టము సంభవించుచున్నది. దీనివలన ముందుతరమువా రెవరికిని స్థానికసంఘములం దేపాటిహక్కులు నుండవు. మీవినితయందు నేటూలు ప్రభుత్వమువారిచే 1816లో స్థానికసంఘములలో హక్కులకు భంగము గలుగదని వాదానమిచ్చినట్లు తెలిపిరి. కాని మీరు దానిని నిదర్శనపూర్వకముగ నిరూపింపలేతిరి. మాప్రభుత్వమువారు దీనివిషయమై గాన లిసిన పరికరములన్నియు సేకరించుచుండిరి గాని, మీలో నెవరైన నీవిషయమున వీలగునంత సహాయముజేయుడని గోరుచున్నాను. స్థానికసంఘములకు హక్కులు లేనియెడల వారి దైనికజీవితమునకే గొప్పప్రమాదము పాట్లబడుచున్నది గాన దానిలోని విషాదము నిక వేరే తెప్పనక్కరలేదు. అజ్ఞాన చాల మంది భారతీయులు, స్థానికసంఘములవద్ద సెలవు (లైసన్సు) దీసికొనియే చిన్నచిన్న దుకాణములలో గాలజేపము సేయుచుండిట్లు తెలియుచున్నది. ప్రస్తుత నిర్బంధము వీరిజీవితముల మితముగ నిచ్చించి ని గలుగ జేయును. కాంతకాలమీ నూతన నిర్బంధములములు లోనికిరాకుండ సంయుక్తప్రభుత్వ ముడు న నయితోనుం టిమి. కాని ప్రస్తుతములులోనికి వచ్చుచున్న యానిర్బంధమును జూచుటలోడనే, రాష్ట్రములవారు తమ విలుకొలది కా

సనములను జేయుటలు లగుపించుచున్నది. ఈసంవత్సరములన్నియు జూచినతోడనే దక్షిణాఫ్రికాలోని భారతీయుల స్థితి విషయావధుకు వచ్చినదని యూహించవలసివచ్చును. కావున సంపూర్ణప్రాతినిధ్యమువహించి హృదయమునకు నాటునటులజేసిన యావినితపత్రములోని భావములను, సంతాపమును, గ్రహించనియెడల మీయెడ నాదరము జూపనివాడనగుచున్నాను. భారత భావి భాగ్యోదయమందు సమృద్ధిముగల నేను ప్రస్తుత విషాదావధుకు చాలకలగుచున్నాను.

నాప్రయత్నములు

నేను నాప్రభుత్వమువారును దీనియందు శ్రద్ధవహించి వనితేసి, సంయుక్తప్రభుత్వము వద్దనుండి, యుక్తమగు సమాధానములెప్పించుటకు బ్రయత్నించుచును. స్వామభ్యవహునుబట్టి, యాకాఖ కధికారిగా నున్నపుడు బి. యన్. కర్మగారజేసినపని బ్రశంసనీయుము. ప్రస్తుతమున్న హాబీబుల్లాగారుగూడ నటులే జేయుదురని విశ్వసించుచున్నాను. మేముకేక్రిసామర్థ్యములనంతయు వినియోగించి, వీడని పట్టుదలతో బోరాడితిమి గాని మాకెదురుగనున్న కష్టములు మిక్కుటము. మీరు కార్యరూపమునదాల్చు వ్యవహారపరిష్కారమునకే యత్నించి తదనుసారముగ నూనలంజేసిరి. హృదయసంతాప మమితముగనున్నది. తీర్మానములవలన, యుపన్యాసములవలన యుపయోగములేదు. మేము, మీరు, అందరు నాచారయోగ్యమగు సమాధానములకై జెడవచుంటిమి. కావున మీరు మీవినితచివర జేసిన ఫలవోయమందెక్కుడు శ్రద్ధజూపుచుంటిని. మీరు, నిష్పక్షపాత మగుసంఘమువారు, హిందూదేశపు ప్రతిస్థులతో సంప్రదించి, దక్షిణయండిను-భారతీయుల యిక్కటలు పూర్తిగావని వారు బరిష్కరించువఱకు కేకముం దెట్టి నిర్ణయమును జేయకుండునటుల సంయుక్తప్రభుత్వమువద్దనుండి వాదానముబుచ్చుకొనుమని ఫలవోజేసిరి. ప్రస్తుత మనలోచితముగ నట్టి వాదానమును నేజేయలేమందుట విశేషముగదును. మీసలహా బాగుగ విమర్శింపబడును. భారతప్రభుత్వము సార్యభామని ప్రభుత్వముతో నిష్పక్షమే యూహించుచున్నది. సమాధానమునకు వచ్చి ప్రయత్నములు గాధముగ జేయబడును. అవిమారు జెప్పినట్లు లేయం డవచ్చును. లేకపోయినను భారతయాశీయుల ననుసరించెయ్యె ననుండును. ఈవిషయమును సుధిచాలజూగరూకతతో గడుప నలయును. ఈవిషయమున జాతీయహృదయము చాలజేధింపబడినది. దక్షిణాఫ్రికాకు బాధ్యతాయంత ప్రభుత్వమున్నది. వారి బాగోగులను వారు జూచుకొందురు. కాని యిట్టి సమయములందు వ్యక్తి సౌఖ్యములనేగాక సంఘసౌఖ్యమునుగూడ గమనింప నలయును. ఈసమయమున మనమేవిధముగ ధాటిగాని, మాటల తొందరగాని జేయగూడదు. అది కార్యసానుకూలమున కడ్డువచ్చును. మీవినిత దానినిగ్రహించివ్రాయబడినది. గంభీరభావప్రకటనము లేకపోలేదు. నేను నాప్రభుత్వమును మీయాశీయుల పట్ల సంపూర్ణసానుభూతి జూపుటయేగాక, కేక్రిసామర్థ్యములు గల యంతవఱకు బనిజేసెదము” (ఆ. ప్రె.)

మోహినితైలము

5 తు. నూనెగల సీసా 1-కి రూ. 0-12-0

శ్రీపురుషులు వాడుటకు యోగ్యమైనది.

ఇదిమనోహరము జేయు విద్యార్థులు, ప్రియ, ఉద్యోగముల మొదలగువారికి నుఖనిద్ర, విక్రాంతినిచ్చును. నుండరుల మోహాలవ్యాధులకు ప్రాపగు తురులును మనోహరముగ లేచి కాపాడును. ఈతైలమునండేకల రమణీయమగు నువాసన చెప్ప నలవికాదు. తలకు రాచి దువ్వుకొనిన ఇరుగు పొరుగు కారలకుకూడ పరిమళము వ్యాపించును. తలలోనుండును పుట్టి నివ్వదు. దీనియందు మనోహరమగు నువాసన ద్రవ్యములను జేర్చి తియ్యచేయించి తేలకొలది సీసాల విక్రయించి మెప్పుటజేయున్నాము. తేయెలక సారిపరిశీలించిన నిజము తెలియగలదు

కస్తూరి మాత్రలు

50 మాత్రల డబ్బీ 1-కి రూ. 0-10-0

ఇవి స్వచ్ఛమగు నేపాళదేశపు కస్తూరి, మంచిగోరొన నను, అదివచ్చికాన, సావుదారు, మంచితంతుమపువ్వు మొదలగువాటితో తయారుచేయబడినవి. ఇవికైత్యము, కైత్యభారము కైత్యభారము చలిజ్వరము, సన్నపాతము, అజీర్ణము, మాద్యమ మొదలగు వాటికి ఉపయోగపడును. చంటిపిల్లల అజీర్ణము వగైరాలను వెంటనే మాన్పును. ప్రతివారును సామాన్యముగ వాడతగినవి. ప్రతిగృహమున నుండతగినవి. మాఖ్యముగ పిల్లలంగల గృహమున దుండగినవి.

అమ్మకొంజనము డిబో బొంబాయి, మద్రాసు,

ఆదర్శకములకు రెండు జాతీయ పాఠశాలలు

మనపు, వరదు గ్రామములలో నున్నవి

మూర్తరదేశమున ఆనందతాలూకాలో నున్న గ్రామమునను జాతీయతాలూకాలో వరదు గ్రామమునను రెండు జాతీయపాఠశాలలను నేను జూచితిని. ఆరెండు పాఠశాలలలోను విద్యార్థులందరును శ్రద్ధగానూలు వడకుచున్నారు. వరదుపాఠశాలలో విద్యార్థులే ప్రతినివశి వితులుగూడ చేయుచున్నారువారు భారత ఖద్దరుసంఘమునకు ప్రతి సెలయును నూలు పంపుచున్నారు. నున్న పాఠశాల విద్యార్థులు చాలమరుజైనవారు. వారిలో నేను మాటలాడితిని. “మేము శివలకు సహాయము చేయుటకే నూలువడకి కొంతనూలు ఖద్దరు సంఘమునకు పంపుచున్నాము. తక్కిన నూలుతో మాకు కావలసిన బట్టలు నేయించుకొనుచున్నాము అని వారు తెలిపిరి. కాంగ్రెసు సభలో జరిగిన జాతీయపాఠశాలల తీర్మానమునకు భయపడుచున్న ఉపాధ్యాయులును విద్యార్థులును యీపాఠశాలలకు వెళ్ళి చూడదగును. పంచమ విద్యార్థులకుగూడ చేర్చుకొనవలెనని గుజరాతు విద్యా పీఠమువారు తీర్మానించగానే కొంతమంది భూర్యాచార పరాయణులు తమపిల్లలను నిలిపివేసిరిగాని ఉపాధ్యాయులు చలిపలేదు. పాఠశాలలు వృద్ధిచేందుచున్నవి. వరదుగ్రామములో మానిపించిన పిల్లలనుగూడ నిపుడు మరలపంపుచున్నారు. కాన పాఠశాలల ఉపాధ్యాయులును వ్యవస్థాపకులును ధైర్యముతోను పట్టుదలతోను సహనశాంతిచింతయములను వదలకుండ పనిచేసినచో కాంగ్రెసుతీర్మానమును అవలీలగా కొనసాగింపగలుగుదురు. (మో. క. గాంధీ)

ధర్మ వ ర ము

అనంతపురమండల సంఘసభ్యులకు గలిగిన వివాదముల దీర్చి 25వ తేదీన పెనుగొండలో సమావేశమైన ఆనంతపుర మండల కాంగ్రెసుసంఘమునకు వెడలియుండి యీగ్రామమున కేతెంచియుండిరి. 27వ తేదీనాయంకాలము సాలెపిల్లిలో బహిరంగసభ కాంగ్రెసుపక్షమున నేర్పాటుచేయబడిన. స్వరాజ్యపార్టీ కార్యక్రమమును గురించియు, ధర్మవరమున ప్రస్తుతముగల పరిస్థితులనుగురించియు 2 గంటలకాల మువ్యవసించిరి. నూలుచందానుగురించి సభ్యుల మనములవాటునటులు మిక్కిలి నొక్కి జెప్పిరి. సభకు గ్రామమునగల పెద్దలందరను వచ్చియుండిరి. (విలేఖరి)

భారతి న చిత్రమానవత్రిక

ప్రచింద్రమాసాదిని ప్రచురించబడును

సచిత్రమాసవత్రిక-ప్రతిసంచికయందును 3,4 రంగులపటములు కలిగి ఇతర చిత్రపటములతో ప్రచురింప బడును. వాఙ్మయము, చిత్రకళలు, గానము, కథలు, నాటకములు మున్నగు అనేక విషయములలో ప్రతిమాసమునను 200 పులుట కలిగియుండును.

సంవత్సర చందా	రూ 6 0 0
ఆర్థ సంవత్సరము	„ 3 0 0
విడిపత్రిక	„ 0 10 0

మాదిరిపత్రిక గోరువారు అణాలు 0-10-0 స్త్రావులు పంపిన పంపబడును. ఉచితముగ పంప జాలము. మాదిరిపత్రిక తెప్పించుకొన్న తర్వాత చందాదారుగ చేరినయెడల ఆ సొమ్ము మినహాయించుకొని తక్కినసొమ్ముమాత్రము పంపవచ్చును.

ప్రస్తుతము పోస్టులు రూపు ప్రకారము. 0-2-0, రిజిస్టరుచార్జి, 0-3-0 తపాలు చార్జి అధికమగుచున్నది. మీరే ముందుగ మణి యార్దరు పంపిన క ఖర్చు తగ్గును. పి. పి. లు పంపి సచో సొమ్ము మాకు ఒక్కొక్కప్పుడు ఆలస్యముగ చేరుటయు వత్రికలు పంపుట ఆలస్య మగుటయు సంభవించును.

మేనేజరు, భారతి. పోస్టుభాష్య సంఖ్య 212 మద్రాసు,

కుష్టరోగమునకు మందున్నదా?

(3)

కుష్టరోగమునకు పరిమళము కల మందులను మందులుగా వాడుదురు. కొందరు దునులును, కొందరు లేదనులును వాడుదురు.

ప్రతిరోగిని నయముచేయుట అమోఘమైనది. లేక పోయినను సరిగా ఔషధప్రయోగమును జరిపి శుద్ధ పుష్టికాన్నిచే లేతలోనే రోగములైనను నయమైపోవలెను. అప్పుటి నుండి ఈ రోగి యితర రోగములను తెచ్చుకొనక దేహమును బాగుగా కాపాడుకొనవలయును. అట్లుచేయుచో నాతని కీరోగము మరలకాదు. కుష్టరోగమును పూర్తిగా నయముచేయ గలమందు లేక పోయినను రోగము ముదురక ముందు రోగము గురిపబడి యారోగ విషయమున కుశలు డగు వైద్యునికి చూపి ముందు తీసికొనిచో ఈ రోగము పెరుగకపోదు. చేయటకు వీలగును. రోగము లేతగా నున్నప్పుడే రోగులు వైద్య సాహాయము నుపాదింపదు. ముందు పుష్టికాన్నిచేయుట ఈ రోగ మిదేశమునుండి కొలదికాలములోనే నయమైపోవును. కాని అట్లుచేయుటకు ఆంధ్రమునందు ఇందు మొదటియంతయు వైద్యుల అజ్ఞానము. కుష్టరోగమును గూర్చి వారి కేమియు తెలియకపోవుట. ఈదేశములో చాల మందివైద్యులు యారోగమును అంతుకొనినపుడు కనుగొనలేరు. అథవా కనుగొన్నారా తగిన చికిత్స చేయలేరు. రెండవ యాంటకు ప్రజలజ్ఞానము. ఈ రోగ మంతుకొనినపుడు నొప్పిగాని, యిబ్బందిగాని యుండదు. అందుచే రోగి యిదో అస్వస్థతను అనుభవించును. అతనిని వైద్యసాయము నపేక్షింపక రోగమును నెండుమాసమున్నాడు. చూడవలయుటకు కుష్ట మొకరోగ మనియు, ఈరోగము చర్యమునందును, నరములందును ఒక విధముగా పురుగు లుండుటచే కలుగుచున్న దనియు తలపక ఇది భగవంతునికోపముచే కలిగిన కాపణియు, ఇది జన్మరోగ మనియు, ముందు పుష్టికాన్నిచే నయము కాదనియు, భగవద్ద మనియు ప్రజలు తలంచుచుండుట. ఈ దురభిప్రాయము, మాధ విశ్వాసము, కుష్టరోగ బాధితులకు గొప్ప యన్యాయమును కలిగింప చేయుచున్నది. ఈ రోగులు ఉద్యోగము పోవు నని భయముచేత గాని, ముంది తమ దగ్గరకు చేర్చును నూనాతోగాని, అపవిత్రము చున్నారు. దీని కి తోడుగా నాల్గవ కారణము ఈ రోగులు తమకురోగమున్నదని చెప్పుటకు లజ్జపడుట. రోగ మున్నదని చెప్పినచో సుఖము దగ్గరకు రానీయ వలదు. ఇందుచే రోగమును ముదురుట్లు చేసికొనుట కలుగుచున్నది. ఇక రోగమును దామటవలన లాభములేదని రోగిగ్రహించినపుడు రోగముమందుమాత్రములొంగనిదైపోవును. చెట్టె వంగనిది మూలై వంగునా? ఈ ప్రకారములు, అజ్ఞానము, సంఘభయము, నిష్కమ కుష్టరోగవ్యాపి కేంతయో తోడ్పడుచున్నవి. అందుచే యారోగము నిర్మూలముగాకుండ నున్నది. ఈఆంధ్రము లను ముందు తొలగింప యత్నించుచో కుష్టరోగమును మూడు నిమిషములలో యాదేశమున లేకుండచేయువచ్చును.

మధ్యయుగములో యిప్పుడేదేశ మేస్థితిలోనుండెనో ఆంగ్లదేశమునూడ అస్థితిలోనేయుండెను. కాని 800 ఏండ్ల క్రింద యారోగము యింగ్లాండులో మారణముచేయుచున్నది. కుష్టమున తెల్లలు అంతరించినది. అపుడుయింగ్లాండులో గొప్ప ముందులేయు వాడబడలేదు. ఆరోగ్యనాత్రములను చక్కగా అవరించుటచేతనే యారోగముపోయినది. మంచిమితావరణము, విశాలవృక్షములు, ఆరోగ్యవృక్షముల గమనించుటచే యిట్లు జరిగినది. ఇంగ్లాండులోని కీలోష్టేట్సులవలె హిందూదేశ కీలోష్టేట్సులవలెగానూ లేవు. అట్లున్న నూ యాదేశము నందీరోగము పెరుగుటలేదని మాయానా. అంతమాత్రాన దీని పోవోందని చెప్పటానికి వీలేదు. అంతుచే ఒక ముఖ్యకారణము. ప్రతికుష్టరోగి తాను ప్రతికేయున్న కాలములో దరహిమిద ఒకగడ్డికైనా నీరోగము నంటించును. ఇంతకన్న సంఖ్య లేకుండానుండవచ్చును. లేకుండానుండవచ్చును. కాని యిది దరహిమిదమాట.

పరిస్థితి వీరికినుండి కుష్టరోగమునకు అజ్ఞాన, దౌర్జన్య, లజ్జలు తోడ్పడుచుండగా, రోగప్రతిభను గాంచుచున్నప్పుడు ఈరోగమును మూలిన తొలగించుటకు వచ్చిచిన్నదీరోగము యొక్కస్థితియేమగును? రోగముగొట్టినవక్షియగును. రోగిసంపత్తములలోనే నశించిపోవును.

కుష్టరోగాన్ని యాదేశమునుండి పోగొట్టు పెట్టు?

(4)

ఇంతకుపూర్వము వ్రాసిన కివ వ్యాసమునందు కుష్టరోగ మునకు, వైద్యుల అజ్ఞానము, సంఘము కుష్టరోగులపై బాపు దౌర్జన్యము, రోగులకురోగము ముదురుదాకా రోగమును వెల్లడించుటకు గలగ్గు, యిమూడును తోడుగా నున్నవి వ్రాసి యున్నాము. కుష్టరోగాన్ని యాదేశమునుండి పోగొట్టువలయు నని యిమూడుదోషములకు ముందు దిద్దుబాటుచేయవలెను. తీటి తోడులేకున్నచో యారోగము శీఘ్రముగానే నిర్మూల మగును. (1) ప్రతివైద్యుడును కుష్టరోగముపుట్టినది మొదలు దానికేవిధమున చికిత్సచేయవలెనో తేల్చుకొని యుండవలయును. వైద్యకళాశాలలందలి విద్యార్థులకు కుశలులను కుష్టవైద్యులచే నుపన్యాసములనిప్పించి విద్యార్థులకు కుష్టరోగచికిత్స నేర్పవలయును. వైద్యశాలలలో సంబంధించియుండు వైద్యకళాశాలలందలి విద్యార్థులకు అనుభవపూర్వకముగా Practical కుష్టరోగమును చూపించి చికిత్సించుట నేర్పుటముఖ్యము (2) ప్రజలకు వైద్యవృత్తియందున్నవా రీరోగమునుగూర్చి బోధింపవలయును. రోగము లేతగానున్నప్పుడే, ముఖ్యపుష్టికాన్నిచేయు చేయవలెను. ప్రజలకు కుష్టమొకరోగమనియు, ఇదిగూడ తక్కిన రోగములవలె ముందులేపోవునదే యనియు, ఇదిగొప్పఅంటు వ్యాధికాదనియు, ఇదిభారతవారకము చేయకపోయినచో రోగి బ్రదికియున్నంతకాలము వేళిందరోగముమాత్రమే యనియు ఇది భగవంతుని కాపణియు కాదనియు యుపన్యసింపి ప్రబోధము సలుపవలెను. కుష్టరోగ మున్నంతమాత్రమున పనిచాడుగా నుండుకొనుటకు యజమాను లీకుష్టరోగులను తిరగ్కరింప నవసరములేదు. పని జడలిపెట్టుకుండనే ముందుపుష్టికాన్నిచేసి బోధించి యాదరించవచ్చును. మొదలులేక ముందుపుష్టికాన్నిచే ఏవిష్కృతుండుదు. రోగముంకాకేందు మూడేండ్లు వెలిగితే యింకా ఎవరికైనా తగిన సాధేనా అనుకొని ముందుగానే ముందు పుష్టికాన్నిచేస్తే ఈరోగయొక్క బలంకమంగా తీరించుటకుంటుంది.

అంటు బాధ్యములన్నవారు తమంతట తామే విడిగా ఉండవలయును. అట్లుండజాలనివారిని వేరగానుండు పిల్లలకు గతేయుటకు ప్రజలు ప్రయత్నముచేయవలెను.

ప్రస్తుతము కుష్టరోగశాలలో నున్నవారికి అసలు కుష్టమేలేదు. వారికి కుష్టరోగము పూర్తిగా జరించి పోవుటచే వారిపుడా రోగము నింకొకరికంటున్నట్లు చేయలేదు. కాని వారు పనిచేయుట కసమర్థులైయున్నారు. లేదా విశృతాకారముగానున్నారు. కీరీరమంతటను మచ్చలు కలిగియున్నారు. బాగా కాలినచోటగూడ మచ్చలిస్తేయుండును. వీరి వికృతాకారము, మచ్చలు చూస్తే అసహ్యముగానేయుండునుగాని వారింకొరి కీబాధ్యమునంటింపజాలరు. గ్రుడ్డికండ్లు మనకు తగిలిన గ్రుడ్డితనము మనకురాదు. మనూచిము మచ్చలు చూచిన మాత్రమున మనకు మనూచిరాదు. అట్లే కుష్టమచ్చలు అంటినమాత్రమున కుష్టము రాదు. ఈ రోగము మధ్యదశలోనున్నప్పుడు మాత్రము యింకొకరికితగులను. ఇంటిలో నున్నవారికో లేగా బండ్లు మొలలరువానిపై ప్రయాణములచేసినపుడు కానీ ఆంగ్లలోతినినపుడు యారోగము వ్యాపించుచుండును.

లేతగానున్నప్పుడు కుష్టరోగులను గాంచి భయపడనక్కరలేదు. వారిని వేరుచేయ నవసరములేదు. అపుడు యాబాధ్యమింకొకరికంటుదు. రోగము బాగా ముడిపినపుడు రోగి అతకుష్ట వికృతముగా ఆయిపోవునుగాని రోగము నింకొకరి కంటింపలేదు. మధ్యదశలోనున్నప్పుడే యారోగము యింకొకరి కంటును. అపుడే రోగులను విడిగానుండుటవసరము. అందులకు ప్రజలభవనము చేయవలయును. వేరుగానుండుటకు ధనమిజుబడును.

ప్రతిరాష్ట్రముందుకు కుష్టరోగులను విడిగానుండుటకు ఒకటో అంతకుపైనరో కుష్టరోగశాలలుండుట ముఖ్యము.

ఈకుష్టరోగశాలలకన్నగూడ కుష్టవైద్యశాల ముఖ్యము. ఈవైద్యశాలయన్నచో రోగము మొదటిదశయందున్నప్పుడే ముందుకే నయముచేసికొనవచ్చును.

కొంతమంది యావైద్యశాలను కడదనున్నారు. కాని ప్రతి సాధారణ వైద్యశాలయందును కుష్టరోగమును చికిత్సించుటకు ప్రత్యేకత్యముండుటవసరము. వారమునకు రెండురోజు

లు కుష్టరోగమునకు, మిగత చక్కవ్యాధ్యులకు వినియోగించవలెను. తరువాత ప్రత్యేక కుష్టవైద్యశాలలలేర్పరచవచ్చును. ఇట్టివైద్యశాలలు చాలా ఉపయోగకరముగా నుండును. ఇట్టి వైద్యశాలలు, కుష్టరోగ చికిత్స యందు కుశలులైన వైద్యులు, యివిస్పృధి కేందుచో కుష్టరోగము నీడేశమునుంచి నిర్మూలము గావించవచ్చును.

(కుష్టరోగముపై ఇంతవరకూ ప్రచరించబడిన 4 వ్యాసములు దావర్ ఏడ్యేక్ మూలముగా రిచే వ్రాయబడినవి. ఇవి ఆంగ్లసామాజ్య కుష్టరోగ నివారణసంఘమునకు కాళిగానున్న భాకరదేశసంఘమువారిచే ప్రకటింపబడినవి.)

వలము నోటిను

గుంటూరు అడివనలు డిస్ట్రిక్టు మునసబు కోర్టులో O S 34/1923

ఇందుమూలముగా యావన్యంబికి తెలియజేయవలెమనగా:— గుంటూరుజిల్లా సత్తెనపల్లి తాలూకా అమగావతి గ్రామములోని శ్రీ సత్యనారాయణ జిక్ ఫ్యాక్టరీ అనే యాదానా ఫ్యాక్టరీని అందుకు సంబంధించిన యావన్యంబునాన్ని అనగా యింజిన్ బాయిల్ 14 జిన్నలు కొల్లు యినుపపై కాటాలు రాళ్లు కగయిరా యితరసామానులున్న సదరు ఫ్యాక్టరీ కట్టించునట్లు ఫలమునందు ముందు జరుగవలసిన 4 సం॥ల అడ్డ పాక్కున్నా కోరెయెడల మరియొక 10 సం॥ములో అడ్డ యివ్వవలసిన అడ్డలికనున్న సదరు అమరావతి గ్రామములో 18-2-21 లేదన సదరు ఫ్యాక్టరీపద్ధ క్రిందవర్తల్ ప్రకారం కోర్టువారివలన కమిషనరుగా నియమింపిన తిలన సంతకము చేసినవారివల్ల వేలం చేయబడును.

1. వేలము పగలు 12 గంటలు మొదలు సాయంత్రం 4 గంటలవరకు జరుగును.

2. పాలుపెట్టెలచినవారు ధరానకుక్రింద రు 500/-లు కమిషనరు గారివద్ద డిపాజిట్టుచేయవలెను.

3. 4 గంటల పాటుపాటదానపేర వేలము కొట్టిచేయబడును.

4. పాట కొట్టిచేసినవెంటనే పాటము త్రంతో 1/4 వంతు సొమ్ము కమిషనరుగారివద్ద చెల్లించవలెను.

5. మిగతా 3/4 వంతు సొమ్ము పాటకొట్టిచేసినదియందు 7 ఏజెంట్లలోగా కమిషనరుగారివద్ద కట్టవలెను.

6. సదరు వేలము కోర్టువారివలన భూయమునతర్వాత కోర్టువారి సాధనము చేసుకొనవచ్చును.

7. పాట అఖరన భూవతుసొమ్ము వాపసు చేయబడును. పాట కొట్టిచేయుడినవారి-ధరానామొత్తము మట్టుకు డిపాజిట్టు చేయవలసిన 1/4 వంతు పాటమొత్తలో చెల్లుపెట్టుకోవలయును.

8. పాట కొట్టిచేయు అధికారము కమిషనరుగారిచే రిజర్వు చేసుకోబడును.

P. S. Srinivasa Iyengar, Commissioner.

తెనాలి డి॥ మునసబుకోర్టు

ఫయల్ OP 4-1-1925

పిటిషనరు:—కస్తూరి సాంజశివరావు.

ఎడిట

రెస్పాండెంట్లు:— 1. కస్తూరి సీతారామరావు 2. కస్తూరి చంద్రశేఖరరావు 3. యీ రంగారావు. (1-2-3) మైనర్లు:— 4. కస్తూరి కృష్ణారావు తెనాలి తాలూకా:—యింటూరు కాపురముకు కస్తూరి లక్ష్మీనారాయణగారు 12-5-1924 లేదన కాలముచేసినాడు. ఆయనకు యేషియన్ కమ్యూటీ యిన్ ఫ్యాక్టరీస్ కంపెనీ వారు చెల్లించవలసియున్న పాలీటీ మొత్తం రు 1802.0-0 లను కడకు కంపెనీ సాఫ్ట్ వేరును చేసినాడు. సదరు లక్ష్మీనారాయణగారి కుమారులలో శ్రీకృష్ణుడున్నా యిప్పుడు సదరు కుటుంబ మేనేజింగు మొదలనున్న అయిన పిటిషనరు సక్సెసర్ సర్టిఫికేట్లు పొందుటకుగాను యీషియన్ తెనాలికోర్టులో పిటిషన్ దాఖల్ చేసినాడు. సదరు పిటిషన్ 4-2-1924 లేదకి రెస్పాండెంట్ల నోటిను నిమిత్తమున్నా ఆక్షేపణల నిమిత్తం వాయాదాచేయున్నారు. కాబట్టి రెస్పాండెంట్లు ఆక్షేపణ కోర్టునారియెడల భాద్యునగాని లేక నకిలుగారి ద్వారాగాని ఆక్షేపణలు చెప్పుకోవచ్చును. లేనియెడల రెస్పాండెంట్లు యక్కుపార్టీ చేసి పిటిషన్ తెనాలి డి॥ మునసబుకోర్టు వారు గ్రాంటు చేయదురు.

ప్రతిభిల్ల రెంగళాచలదలరావు
బి. ఎ. బి. ఎల్, హైకోర్టుకు, తెనా

వృత్తిలక్షణములు

ఏలూరు

(స్వకీయవిలేఖరి)

శ్రీ త్యాగరాజ ఉత్సవము

శ్రీ కారదాసంధాతులకు త్యాగరాజులవారి వర్ణంబి యీ పురమున మిగుల వైభవముగ జనుపబడినది. తిరుచినా పల్లి కాపురపులకు విద్యాన్ గోవిందస్వామివీళ్లెగారి శిష్యులకు కంఠికట్టు వరసంహముగాగు తమ స్వగృహమున శ్రీ స్వామివారి ఆరాధనను జరిగించిరి. ఈసందర్భమున వీరు పాట కచేరిలనేర్పరిచి, పారికథాకాలక్షేపములగావించి పురజనుల మన్ననకు పాత్రులైరి. వరసంహముగాగు తమకుల స్వల్పపాండితిగరిమతో తనివిజెందక, పెద్దల శిశ్రూషగావించి విద్యాపటిమను వేయిచుడుంగులు వృద్ధిపడకొని వచ్చెకెక్కియున్నారు. సంగీతవిద్యార్థనన పరాయణులందరు వీరి నాదర్యప్రాయముగ గ్రహించి పాండితిగరిమను సంపాదించుచు గాక!

అద్భుతమైన చోరి

ఏలూరు పడమటిబీధి కాపురపులకు వామరాజు లక్ష్మీ నారాయణగారి గృహమున 26-1-25 తేదీ రాత్రి అద్భుతముగ గొప్పచోరి జరిగినది. ఇంటికి కన్నులువేయకుండుగ నే దొంగలు లోపల ప్రవేశించి యింటివారు నిద్రించుచున్నప్పుడు మున రాత్రి 12 గంటలవేళ యింటిలోని పెట్టెలు మన్నగు వానిని దొడ్డిగోనికి గొనిపోయి, అచ్చటనే బ్రద్దలుకొట్టి వెండి బంగారుసామానులను, నక్షత్రాది వీరెలు మొదలగు దుస్తులను కొంతకొక్కనును మొత్తమునకు రూ. 500 లనుపైగా దొంగిలించి పారిపోయిరి. తెల్లవారకడనే యింటిలోనివారు లేచి జరిగిన దురంతమును కనుగొని చెటచే పోలీసువానికి రిపోర్టుజేసిరి. కాని యంతవరకు దొంగలబాడులుగాని దొంగిలించబడిన వస్తువులబాడులుగాని కనుపించలేదు.

తిరుత్తన

(స్వకీయవిలేఖరి)

రీడింగ్ రూమ్

జనవరి 28: ఈయూరియందుగల కింగ్ జార్జిఫీపు రీడింగ్ రూమ్, యొక్క పరిపాలనమునకై యీ 1925 సంవత్సరమునకు ఉద్యోగియుల సెన్సుకొనుట రీడింగ్ రూం సభ్యుల జనరల్ మీటింగు యొకటిమొన్నను, పతనాలయము (రీడింగ్ రూమ్) స్థాపకులలో నొక్కరగు శ్రీయుతులు బి. మనిస్వామి నాయుడు బి.ఎ.బి.ఎల్., ఎం.ఎల్.-సి, ఎఫ్.ఎం.యు, గౌరీయధ్యక్షతక్రింద జరిగినది. సభ్యులలో నధికసంఖ్యాకులు నాటి సభాకార్యములయందు బాల్గానిరి. అందులో ముఖ్యులు చిత్తూరునుండి వచ్చిన శ్రీయుతులు, రాజా బొప్పరాజు రామకృష్ణరాజులుంగారు, బి.ఎ.బి.ఎల్., ఉండిరి. పతనాలయ పతమున గతవత్సరపు కార్యనివేదిక (రిపోర్టు)ను సహాయ కార్యదర్శిగారు టి. శ్రీమాన్, ఎ.సి, స్వామయ్యంగారు చదివి ఆమోదముపడసిన తరుపరి ఉద్యోగుల సెన్సుకొనిరి.

శ్రీమాన్ మహామండలేశ్వర రాజేశ్రీ రాజా తునూర వెంకటపెరుమాళ్లురాజ బహద్దరు దేవమహారాజులుంగారు (కార్యేతివగరం జమిందారుగారు) అధ్యక్షులుగను, శ్రీయుతులు బి.యన్. రఘునాథరావుగారు (సహమాజస్ట్రేట్) ఉపాధ్యక్షులుగను, బి. వెంకట రామనాజులనాయుడుగారు (సహాయ శ్రీమాన్) కార్యదర్శిగను, ఎ.సి, స్వామయ్యంగారువాగ, (ప్రభుమహాధ్యక్షులకుండు బోర్డుమధ్యపాతకాల) సహాయ కార్యదర్శి కోశాధికారిగను, నురపదునాల్గమంది ప్రముఖులు కార్యనిర్వాహక వర్గ సభ్యులుగను ఎన్నికొబడిరి. తమపాత్ర బూమారు రామానుజులరెడ్డిగారి ప్రేరణచే "భారతి" యను సచిత్ర ఆంధ్రమాసపత్రికను దెప్పించులాపరహ. నాటియధ్యక్షులగు శ్రీనాయుడుగారి సలహాపై, గతవత్సరపు పతనాలయ కార్యనివేదనమును ముద్రింపించి సభ్యులకు పంచి పెట్టవలసినదినియు తదితరతీర్మానములతో సభనుగింపు గావించబడినది. శ్రీయశవతిరంగుల పతనాలయ మన్నివిధముల సభివృద్ధినిందుచు గ్రంథాలయస్థాపనమునకుగూడ బులెంబి కృషిచేయుచున్నందుల కెంతయు సంతోషింపవలసియున్నది.

యూనియన్ బోర్డు

ఈయూరి యూనియన్ బోర్డు సభ్యులయొక్కయు, అధ్యక్షుని యొక్కయు ఎన్నికలకు రంగ ముగియ సమయము

టివారమున జరుగలను తెలియుచున్నది. ప్రస్తుతము బోర్డులోనుండు సభ్యులు మాత్రమేగాక, నూతనముగా కొందరు పోటీజేయవలచి ప్రయత్నములు జేయుచుండుటచే, ఎన్నికలయందు డెక్కరాబ్బలములు జరుగు లాగు దోచుచున్నది. ప్రస్తుతము బోర్డునకు అధ్యక్షులుగానుండి పరిపాలనానిధానమును చక్కగ సాగించుచుండు శ్రీయుతులు బి. అక్కియ్య నాయుడుగారికిని రాగల ఏప్రియులు నూసాంత్వముతో అధ్యక్ష పదవి ముగిసి పోవుటచే మరల ఎన్నికలకు (అధ్యక్షతవదలి) నిలచెదరుగాన పురవాసులును ముఖ్యముగా ఎన్నికలయందు జయముగాంచు సభ్యులను శ్రీనాయుడుగారికి అధ్యక్షులుగా రెండవవారును ఎన్నికొనుట పరిపాలనాభి వృద్ధికి యుక్తముగా నుండును.

చంద్రగిరి తాలూకాబోర్డు

ప్రస్తుతమునకు చంద్రగిరి తాలూకాబోర్డును నిభజించి పరిపాలింపవలయునను తీర్మానము, తాలూకాబోర్డునందును, జిల్లాబోర్డునందును ఆమోదించబడి ప్రభుత్వమునారి యనుమతి కై బంపబడియున్నది. ప్రభుత్వమునాయుడు సహజశిథ్యముగ నంగీకరించెదరను సన్మతముగలను. కాని విభజింపబడిన కార్యేతివగర జమిందారి తాలూకాబోర్డునకు ప్రస్తుతముగల తిరుత్తన పుత్తూరు డివిజనులలోని ఎన్నికసభ్యులు, ప్రభుత్వ నియామక సభ్యులు వీరనే మరల ప్రభుమహాస్వరమునకు ప్రభుత్వమువారే సభ్యులుగా (బోర్డునకు) నియమించెదరనియు మరిముగ్గురతక్కువవాతినానిగూడ సభ్యులుగా నేర్పాటు జేయుదరనియు, బోర్డునకు అధ్యక్షునిమాత్రమే ఎన్నుకొను నధికారము మొట్టమొదటనే ప్రసాదించెదరనియు, బోర్డునకు ప్రధాన కార్యాలయము (హెడ్ క్వార్టర్సు) ఉండుట కార్యేతివగరమా? పుత్తూరా? తిరుత్తనమా? యను విషయము యోచనయందున్నదియు దెలియుచున్నది. ప్రభుత్వమువారును, నూడిల్లాబోర్డు అధ్యక్షులను, యామియమును బాసగ నాలోచించి యాన్నివిధముల తగ్గియుండు తిరుత్తనయందే తాలూకాబోర్డునకు "హెడ్ క్వార్టర్సు" వుండునట్లు నిరూపింప సర్వోత్కృష్టమై మై కార్యమని నిశ్చయించుచున్నాము.

గ్రీన్ మిమోరియల్ స్పార్డు

ఈమధ్యను గడనపర్వయందు జరిగిన "చిత్తూరుజిల్లా గ్రీన్ మిమోరియల్ స్పార్డు" నందు పాల్గొని బహుమానములందు యత్నానుమతి, ఈయూరిలోని బోర్డుమధ్యను పాతకాల బాజురొక అర్ధదశనమందియు యుపాధ్యక్షులు లోగరును మరికొందరు మిత్రులతోడను వెళ్లిరిగాని, పిల్లనాండు పరిశ్రమలేమిలేదనో మరేమికారణమునో అంతి ఏలూరునందుగాని పాండక నిరత్నాహముతో కచ్చినారనుటకుపాత్ర మెంతయు చింతగలుగుచున్నది.

వాతావరణము

ఎండలు తీవ్రముగానే కాయుటకు మొదలుపెట్టి ప్రజలనేడించుచున్నది. రాత్రులయందు మాత్రము మంచుఅధికముగ వడుచు చలిచే బాధించును ప్రజలకు కొన్ని వ్యాధులును వైతము గల్గించుచున్నది.

గుంటూరు

(స్వకీయవిలేఖరి)

భక్త్యుజన్మాసము

శ్రీ పరమహంస పతివ్రాజు సచ్చిదానందేంద్ర స్వామిలవారు భక్తసమాజేశ్వరునకు వేంచేసినప్పటినుండియు యీ గ్రామముననుండి మతసంబంధమైనవియు భక్తినిగుఱించియు దివ్యమైన యుపన్యాసము లిచ్చుచుండిరి. 23వ తేదీన మానవుని విధ్యుక్తధర్మములను గరించియు, 24వ తేదీన భక్తియోగమును గరించియు, 25వ తేదీన జ్ఞానయోగమును గూర్చియు టెను మ్రోహులు హామం దుపన్యసించిరి. చాలమంది భక్తులను అభిమానులును విచ్చేసి ఆనందించిరి. వారు శ్రీమత ప్రత్యేకముగ కారదాసేశ్వరులలో నుపన్యసించిరి. శ్రీ గృహములవాని శేవల మూఢాచారపరాయణుల చారులు దొక్కడ దేశాభివృద్ధిని నుజ్యమున సభిప్రాయములూంగిరి ప్రస్తుతము పురుషులకు నేర్చువిద్య అపంగిరేమల విషయనిమి, శ్రీ బ్రాహ్మ సేవ్యుని నుత్తూహలమన నక్కర జేదనియు, పూర్వాచారపరాయణుల తత్వము గొప్ప చింతప్రకాశమైననాని, ఆచారములకును నియమితాభిప్రాయముల ననుసరించి సువిధముల జేయియు, మనము చేయు నేపథ్యం దైనను పరమేశ్వరుని మునుగుడవనియు నెలవిచ్చిరి.

పురాణం మురిశాస్త్రుగారు

వీ రెండు మాపట్టణమున కొంతకాలమునుండి నుండిన 25-1-25 తేదీ సాయంత్రము గిక్కి గంటలకు యుగాజు సాహిత్య సంఘపు టి. వరణమున "నాటకములపై చక్కని లిఖితపాఠము" మొసంగిరి. శ్రీదుర్గరాం గోపాలకృష్ణయ్యగారు రధ్యక్షతవహించిరి.

నూరిశాస్త్రుగారు నాటకవిషయమును "నాటకరచన, నాటక ప్రదర్శనము, రంగాలంకారము, నాట్యవ్యవహార పరిపాలన" అను నాలుగుభాగములుగ విభజించి ఒక్కొక్కభాగముపై విపులముగ నుపన్యసించిరి. వారు శేవలము ప్రమాణములపై సాధారణమైన మూలము పరిజ్ఞానము ననుసరించి మాట్లాడెదనని యందుగా నెలవిచ్చిరి. నాటకరచన విషయములో, నుఖమనభవిండు ప్రశాంతకాలమున కళపోషింపబడెననియు, యూరపునందు బార్డి నెవంత్ (ఫెడరిక్ డిగ్రేట్) మున్నగువారికాలమునందును, మనదేశము వికస్సాదిత్యుడు, భోజరాజు, కల్వడ దేవరాజులు మున్నగు మహారాజుల కాలమునందును నవ్యకళావృక్షము మొట్టమొదట పండుగలు పర్యములు మొదలగు పుష్పాదినో త్వములం దుత్పత్తిగాంచి క్రమేపి రాజపోషణ ప్రభావరణ చేసెదరున నశించి కావ్యక్రావ్యహాపములు ధరించెననియు, నెలవిచ్చిరి. "ఆంధ్రమున నాటకములు 30, 40 సం॥ ల క్రిందనే ప్రారంభమైనవి. కొక్కొండ వేంకట త్నంపంతులు వేదం వేంకటరాయశాస్త్రు మున్నగువారు సంస్కృతాంగ్లేషు పద్ధతులపై నాటకములను ప్రారంభించిరి.

బళ్లారి ప్రాంతములందు పార్శ్వేశ్వరు ననుసరించియు, ఈ ప్రాంతమునందు సంస్కృతాలంకార మర్యాదల ననుసరించియు నాటకములు వ్రాయబడినవి. ఆంధ్రములో నాటకములనేడు. క్రమక్రమముగా నాటకములను ప్రాముఖ్యత నాటకాలంకారశాస్త్రమును బట్టిగాక ఆశ్రయబలమువల్ల వచ్చుచున్నది. ప్రచ్యుతల పెద్దపేగువలనను, వారుమాపు మొగులులవలనను నాటకములు కొనియాడబడుచున్నవి. కవులు పరిగా వ్రాయుటకు తమకు ప్రోత్సాహము లేనందునగాని సరిహెచ్చినవో కవిత్వము హెచ్చనేరదు.

సంగీతము

ఏలూరు సంగీతములో ఏమవనియు మాట్లాడేవారు పద్యాలలో మాటలాడరనియు శ్రీపానుగంటి లక్ష్మీనరసింహం గారినాన. పద్యాలున్నా గద్యాలువలెనుండలేనని వారియభిప్రాయము. నా అభిప్రాయము ప్రకారము కొన్ని పద్యములకు సంగీతముపవ్వను. మరికొన్ని పద్యములకొవ్వను. "కళ్ళితో కాంతా విర మానరుకా..." అను శ్లోకమున ప్రగ్గరయును "మందా మ కగింద..." అను పద్యమును చదువవలసిన విధము వాటివాటి మాన్పనందే యిమిడియున్నవి. అక్కడక్కడ అభిప్రాయమున కతువకట్లు పద్యములుండుట నుంచి, పార్శ్వ విదేశకత్తుల ననుసరించుచున్న మన బాతీయపుట్టు కీర్తనల నుపయోగించుట తమము సంగీతము పూర్తిగా తొలగింపుటకు వీలులేదు.

రంగస్థలము

రంగాలంకారములకు లక్షలలక్షలుడబ్బు స్వల్పముచేయుచున్నాగు. వేషధానము కొనుగొన్నదుస్తులు వారికెప్పుడుగాక వారివారిపాత్రలకు తగినదుస్తులు వారికేవలలేను. శిల్పిచిత్రశాస్త్రముల ననుసరించి దుస్తులను రంగాలంకారమును నియమింపబడెను. అభినయము భరతశాస్త్రము ననుసరించి విధింపబడెను. భాష పాత్రలయోగ్యత ననుసరించియుండును.

నాట్యవ్యవహార పరిపాలన

ప్రస్తుతము జరుగుచున్నట్లు నటలకు శీతములిచ్చి కంట్రాబుచ్చేకొనుట వారు మరియొక కంట్రెసిలోనికి పారిపోవుట అంతట వారు వీరూ కొద్దులపాలగుట చాల విషాదకరము. నటలకు కంట్రెసిలో వారివారి ప్రాముఖ్యతనుబట్టి భాగములు పెట్టి వ్యవహారమునకు కొ-ఆపరేటివు స్పెషియిష న జేసిండుట శ్రేయస్కరము.

"నాటకములలో హాస్యప్రధానములు కావ్యప్రధానములు, సంగీతప్రధానములు... మున్నగు వివిధరకము లుండెదయ్యును. నాట్యకళ నిజమైన బాతీయకళయైయున్నది. నాటకమును రాజకీయోపయోగమును పాక్షిక ప్రచారమునకు గూడ నుపయోగింపవచ్చును. దేశాభిమానము పెంపొందించుటకు నాటకము లుపయోగింపవచ్చును. పెద్దలు నాటకముల నేపరింపనక్కరలేదు. కాని ప్రత్యేకముగా సంఘసంస్కారమునకు నీటిబోధకు నాట్యము పనికిరాదు. అట్టి నాటకములు తాత్కాలికోత్సాహమును కలిగింపవచ్చును గాని శాశ్వతము గాజాలవు మనము నాటకములందు చూచునది సామాన్య సంసారవిషయములే యెనను తీరితంపతు భ్రాంతిగల్గిండుట నాటకోద్దేశమై యున్నది" అని శ్రీశాస్త్రుగారు చుపన్యసించిరి. పిమ్మట గోపాలకృష్ణయ్యగారు నాట్యకళనుగుఱించి గొప్పరకుగ నుపన్యసించి సభను ముగించిరి.

భూమివిద్యాలయము- యేలూరు

మాచియెను క్లాసు తిరిగి 6-2-25 తేదీని ప్రారంభమగును. ఫీజులు నెలలో నేర్చుకొనవలసిన విద్యార్థులు 6 తేదీ వుచుమునకే యేలూరులో నుండవలెను.

వివిధరకములకమానులతో యేకుట, మాచిల పరీక్షించుట మొదలుగాగల విషయముల నన్నిటిని నేర్పొనుటకు 20 దినములు లేవ్వల కావండగా పట్టుదు.

యేలూరు }
28-1-25 } దండం నారాయణరాం

టైటు కౌన్సిలు

కళాభివృద్ధి ప్రయత్నములు

డెల్లీ, జనవరి 28:—నేడు హరూను జాఫరుగారు కళాభివృద్ధి కమిటీని ఏర్పాటుచేసి జరిపించినది. కళాభివృద్ధి కమిటీని ఏర్పాటుచేయుట, బహుమానము నిచ్చుటగూర్చి ఈ కమిటీని ఏర్పాటుచేయుట తానుకొంతవఱకు చేసియును సభాసభ్యులను బట్టితేరనియు, కళాకాస్త్రమునం దెక్కువ యభిరుచిగలిగిన వెనుకటి బొంబాయి గవర్నరుగారు సర్ జార్జి లాయడుగా రిచ్చిన సలహాలనే పునర్విమర్శనమునకు దెచ్చి తిననియు, ప్రభుత్వమునా రిచ్చిన అలాగే జాపిన యుత్సాహమును గార్వరూమున కట్టుట కీతిర్వానము చేసినదనియు తెలిపెను. దీనిని జాగ్రత్తగా నడపినయెడల ధనవ్యయముగూడ లేదనియు తెలిపెను. భారతదేశమందలి వివిధకళావిశేషజ్ఞులను బ్రోవుచేసి, వారికింక నభివృద్ధి గలుగుటకు ప్రధానసంస్థ యొక ఏర్పాటు చేయవలయుననియు చెలిపెను. భారతదేశమున యనేకములగు గళలు నృత్యమునున్నవి. కాని జాతీయకళ యొక నున్నను కాదు. అట్టి సాంకాళములు గలుగుటకే యీ యేర్పాటుని జేపెను.

సెత్తూగారు

పిమ్మట సెత్తూగారు మాట్లాడుచు కళాజ్ఞానము నభివృద్ధిచేయు పాతకాలముగూడ స్థాపించబడిన సవరణముగూడ నుపపాదించిరి. తీర్మానమున్నది యున్నట్లు తేమియు నుపయోగ కారి గాదనియు, బహుమానములం బొందినవారు దక్షజ్ఞానము నింక నభివృద్ధి చేసికొనుటకు వీలుండ వలయుననియు, నిట్టి పాతకాల యుండుటవలన భారత జాతీయకళకు ప్రభుత్వ సంపర్కము గలుగననియు తెలిపిరి. నిరుడు నానులో యాంగ్లసామ్రాజ్యపరమందు జార్జి లాయడుగారు దెలిపిన విషయముల మరల సభయెదుట దెలిపి, త:సరిరణ కనువల యభిప్రాయము లను దెలిపెను.

ప్రభుత్వమువారి సమాధానము

పారిశ్రామిక కళాకార్యదర్శియగు లీగారు సమాధాన మిచ్చుచు ప్రభుత్వమువారి యుద్దమందు సంపూర్ణసానుభూతి గలిగియున్నాననియు కాని ప్రస్తుతమున్న తీర్మానమును, సవరణము యున్నరీతి సంగీకరింప జాలరనియు చెలిపెను. ఈకళలను రాష్ట్ర పాతకాలలో నొక యుపకాళిగాఁచి విధిజేయ లేకాయని గూడ నొకయుద్దేశ్యముగలదు. ఇట్టి విద్యాభివృద్ధి ప్రభుత్వసంపర్కము లేకుండ జరగదాయనిగూడ సంకేతముగ నున్నది. కొంత డెల్లీభవనములను గట్టుచున్నవారిలో ప్రధాన వాస్తుకాస్త్రజ్ఞుడొక (యంజనీరు) విధానమును సూచించెను. దానివలన నుమారు 1,50,000 లు వ్యయమగును. ఈవిధానము లం నన్నిటికిని ప్రభుత్వమువారి సానుభూతి పూర్తిగాగలదు కాని, ప్రస్తుత మేవిషయమందును వాగ్దానము చేయజాల కున్నారు. కొంత డెల్లీకిమారిన తరువాతపీఠిముగా జాఫరుగారు సెత్తూగారు సూచించినమార్గములను పూర్తిగానాలోఁగించెదరు. అప్పుడుప్రస్తుతము సూచించబడిన మార్గములన్నియు నొకయుప సంఘమున కాలొచించుటకు ఒప్పజెప్పి పిమ్మట వారి సలహానుసరించి యేపనియునుజేసెదరు. కొంతకాలము చర్చజరిగినపిమ్మట తీర్మాన మీక్రిందవిధముగ నేకగ్రీవముగ నంగీకరింప బడియెను. “భారతజాతీయ కళ నభివృద్ధిజేయుటకు వారికింబహుమాన ములనిచ్చి బ్రోత్సహించుటకును జేయబడిన తగుసూచనలను ప్రభుత్వమువారి కాలొచింపవలెను”

పిమ్మట రైల్వేసలహాసంఘమునందు పనిజేయుట కీక్రింద యెనమందుగర సెన్నుకొనినటుల దెలియజేయబడినది.

- (1) సర్ డి. పి. సర్వాధికారి (2) సర్ ఆర్థరు ప్రూము (3) డెల్ (4) లాబారానుకేరణదాసు (5) చాదరీమహమ్మదు యిస్మాయిల్ (6) సెత్తూ (7) సర్ దివానాచా (8) లాలా నుఖవీరసింహగారు

సభ ముఖల ఫిబ్రవరి 8 వ తేదీనఁకు మార్చబడినది.

హిందూ విశ్వవిద్యాలయము

వాంజాసి, జనవరి 28:—పాటియాల మహారాజు గారు విద్యుచ్ఛక్తిలయముఁదెలుమ మయింజనీరింగు కళాశాసన జాతీయ పద్ధతులపై నెలకొల్పి హిందూవిశ్వవిద్యాలయము ఘన కార్య మెనెప్పనియు, నీ యింజనీరింగు కళాశాల యమెరికా మొదలగు దేశములలోనెల లాభదాయకముగ నుండుటకు వీలున్నదనియు, ప్రజల తుపయోగించు వస్తువులజేసి యుమ్మయింజనీరింగుననియు దెలిపిరి.

ఈ సంస్థమున క్రీకట్టు పండుమ హిందూ విశ్వవిద్యాలయ విద్యార్థులకు, ఆశ్వాసు మహారాజుగారి జట్టునకు జరిగెను. పండు మింకను జరుగుచున్నది.

కుష్మరోగనివారణోద్దమము

డెల్లీ, జనవరి, 27:—మెట్లా ఫు భవనమందు కుష్మరోగ నివారణోద్దమముతరపున సభ గావింపఁబడినది. ఈయుద్దమమునకు ప్రధానపోషకుఁడు సార్వభౌముఁడు. ఆ ద్యక్షుఁడు నేల్సనువరాజు. హిందూదేశమందు హిందూ సీయ ద్యమము ప్రచారముఁగావింపవలయునని వైస్రాయిగా రిసభను బిలిచిరి. సభకు రాల్సనుదంపతులు, కాసనసభ్యులు, మఱియు ననేకులువచ్చిరి.

రిడింగారి యుపన్యాసము

సభాప్రారంభమున నేల్స యువరాజుగారు, హిందూ దేశమునగూడ సీయద్యమము, స్థాపింపఁబడుటకు సంకల్పించుచుంటిమనియు, నూతనముగ జేయఁబడిన పరిశోధనా ఫలిత ములవలన సీరోగముకు పూర్తిగా కుదుఁచుటకు వీలుగననియు, ధార్మికబుద్ధిగల భారతప్రజ యీయద్యమముపట్ల సంపూర్ణ సానుభూతిఁ జూపు ను విశ్వాసము నాకు గలదనియుఁ బలికిన వారను జదిచిరి. పిమ్మట సర్వరు జనరల్ గారు, చాలనేపు భిభత్సమును నారోగముఁబూర్చియు, దానివలన గలిగిన కష్టము లంగూర్చియు, ప్రస్తుతోద్దమముయొక్క ముఖ్యోద్దేశ్యములగూర్చియు సభికుల హృదయములకు నాటునటులఁ జెప్పిరి. ఈకుష్మ రోగమును నివారించుట కందరిచేయుతయుఁ గావలయును. కొన్నివత్సరముల క్రితమునఁకు సీరోగము గురుమనదిగాదని యెంచెడివారు. ఆరోగపీడితుని దూరముగా నుంచెడివారు. ని శ్చయముగా వాడుకూడ చాలబాధపడుచుఁదెడివాడు. ఆధునిక పరిశోధన లీదామఁ గోగభయమును వాపుచున్నది. మొదటిలో (బేసిలసు లెపెర్రె)యనుచు నుపయోగించెడివారు. తరువాత కొన్నిచుండులను లోనికి నూదిగుండా నెక్కించినయెడల (Injections) రోగమును బాపి మూముల ఆస్థకు వచ్చునని గనిపెట్టగలిగిరి. ఈకుష్మరోగనివారణ యందొక్క డుక్రద్యపహించుచున్న వైద్యులు దివ్యపహాయమునకై యెదురుచూచున్నాను. ప్రస్తుతము కుష్మరోగనివారణలలో నెగగలవ్యాడగు లియనార్డు రోజున్నగారు నూతనముగ నీజబ్బును రూపు మార్పులకు మార్గములు గనిపెట్టబడినవనియు, ఆంగ్లసామ్రాజ్య కుష్మరోగ నివారకసంఘము వారిపనికి క్రేదగా బూరనియు దెలియజేసిరి. కావున మనమీసమయమందు వారితో నన్నివిధముల నేకీభవించి కార్యసానుమమునకుఁ దోడ్పడుట విధయై యున్నది. హిందూదేశమందలి సంఘము జేయవలసినవిలులు (1) ఈరోగమును నివారించుట కింకను బరిశోధనల జేయించుట (2) హిందూదేశములోని వైద్యులందరకును తత్సమీతులఁ దెలియజేయుట (3) చాలవోట్ల సీయముపత్తు:నుంచుయు, నున్నచో టులవృద్ధిజేయుట (4) ధర్మబుద్ధితో నితరుల గట్టించిన కుష్మ రోగాక్రమములకుఁ గావలసిన సహాయమిడుట (5) దీనికి గావలసిన మందులను దయచేయు మార్గములను వెదకుట. (6) దీని విషయమైభారతదేశమందంతటను ప్రచారముసంబంధయైయున్నది. మీయందరి సహాయమున గావలసిన యీపనికి మీరందరును చేయుతనొనఁగుదురను విశ్వాసముతో నీసభను బిలిపించితిని. ఇది స్వల్పముగ పనిగాదు. సామాన్యముగ నూహింపబడు దానికంటె చాలమిక్కుటమగు కార్యము. సాధారణముగ ప్రతి మాడునాలుగువందల కొకకుష్మరోగిగలదు. కావున నియ్యది చాలఘనకార్యము. కావున మీరందరును సహాయముఁ జేయవలెను. వైద్యసంఘమువారు జెప్పినదానింబట్టి మన మీ కార్యమునకు బూనుకొనినయెడల, చాల ధనము గావలయును. నేనిక్కడ సహాయమునకై జేసినయద్వీధిసవంతిదే రాష్ట్ర ప్రభుత్వములందు గ వ ర్నరులు గూడ జేతురు. ఈయద్వీధిగన గ్రామగ్రామములకుగూడ జరుగుమార్గము లాలోచింపఁబడుచున్నది. ముందు పరిశోధనలు ప్రారంభింపఁబడును. కొంత మంది ప్రత్యేక మీ విషయమును నేర్పునటులేర్పాటు చేయఁబడును. ఏతద్విషయమున బాగుగ నాలోచించి, సర్వసమృత్తుగ నుండునట్లు జేయుటకై ప్రయత్నింపఁబడును. ముఖములప నీ విషయమున ప్రబలముగ సహాయముఁజేయుడని జెప్పుచున్నానని వైస్రాయి గారు దను యుపన్యాసమున దెలిపిరి.

ఇతరులు

గవర్నరు జనరలుగారు యుపన్యాసానంతరము సర్ ప్రెడెంట్ వైటుగా రుపన్యసించిరి. తరుణమందు వైస్రాయిగారి విషయమును దేమిందుంచినందులకు సంకల్పమును వెలిబుచ్చిరి. వైస్రాయిగారు సమానదేవిడుగారి ధర్మసంతుల్యులు 50,000లను దీరికై నియమించిని దెలిపిరి. జాతీయ, విద్యాతీయ పత్రికలను భేదములేకుండ నీ విషయమై యద్వీధిగన జేసినందులకు గృతజ్ఞతను వెలిబుచ్చిరి. దీని విషయమై చాల పనిజేయవలయుననియు, దానికి ప్రజలందరిసహాయము గావలయుననియు దెలిపిరి. తరువాత ఆల్బీవసు నాయన మాటలాడిరి. కుష్మరోగము వచ్చినవారు భౌతిక శరీర బాధయేగాక మానసికబాధ గూడ నమితముగా బడుచురనియు, నీ ఘోరరోగము జాలివి

భేదము, లేమికలుములలేదాయను పాటింపకుండువచ్చుననియు, దీని రూపుమాపుటకు విశ్వప్రయత్నములు జరుగవలయుననియుఁదెలిపిరి. అట్టి ప్రయత్నములచే భారతదేశ మీ బాధ నుండి విముక్తయగునను నమ్మకముగలవని చెప్పిరి.

పిమ్మట బి. యస్. శర్మగారు కుష్మరోగము చాల హేయమగు జబ్బునియు, దీని ప మ య ము న విలివియు ప్రచారము సలపవలెననియు, నూతనముగా కనిపెట్టబడినమార్గము లేతేనియెడల చాలనిరాశజేందవలసి వచ్చెడిదనియు వాక్రచ్చిరి.

సయ్యదు రజాఆలీగారు మాట్లాడుచు నాంగ్లప్రభుత్వమువారు సంఘసంస్కరణ విషయమున చాలపనిజేసిరనియు, సతి, బానిసవ్యాపారము, మతాచినివారణ మొదలగువిషయములందు చాలక్రద్రవహించిరనియు ప్రజలీవిషయమై చాలవరకు సహాయము చేయుచున్న యు జెప్పిరి.

లయనాత టి. రంగచాలగా రుపన్యసించుచు సీయద్యమము పట్లప్రజలు సానుభూతిజూపుచురనియు, నేరాజకీయపక్షమువారైన నిందుభేదాభిప్రాయ నుండదనియు నందరును దీనియందు సానుభూతి జూపుటయేగాక జేరిక్రద్రవహించవలయుననియు దెలిపిరి.

ఈసంఘమునకు పూరివాసులగు సర్దారు బల్లంతేసింగుగారు కార్యదర్శులగును, లిప్టగుగారు కోశాధికారిగు యుండురు.

ద విడరాష్ట్ర ఖద్దరు సంఘము

డిశంబరునెలలో నూలుపంపినవారు 554 మంది 11 లక్షలగజముల నూలుపంపిరి

శ్రీనివాస భాగవతులుగారొక్కరే 16,800 గజములు పంపిరి

డిశంబరునెలలో (దవిడరాష్ట్ర) నానులలో 554 మంది రాష్ట్రీయ ఖద్దరుబోర్డువారికి నూలుపడికి పంపిరి. వారిలో 82 మంది శ్రీమంతులు, 11 గురు సుహృద్భియులును యిద్దరుకైస్తవులును కలరు. వారుపంపిననూలు మొత్తము 11 లక్షల గజములు-మానిక బరువు 80 పౌనులు (సుమారు 27 పీళ్లు) వారిలో మధురనుండి కే. ఆర్. శ్రీనివాస భాగవతులొక్కరే 16,800 గజములు పంపిరి. చాలమంది సన్న నూలు వడికి పంపిరి. తిరుప్పవనమునుండి వి. మీనాక్షిమదరం పిళ్ళగారు 257 సంబరు (కౌంటు) నూలు 337 గజములును 80 సంబరు నూలు 1680 గజములును మొత్తము 2017 గజములు పంపిరి. పెన్సిజను నుండి ఎస్. ఎస్. వణ్ణుఖసుదరం పిళ్ళగారు 160 సంబరు నూలు పంపిరి. వలియూరునుండి వి. రాజమయ్యగారు 152 సంబరునూలు 2000 గజములు పంపిరి కార్యదర్శి ప్రకటించెను.

పంజాబు హైకోర్టు

అకాలీనాతుకుల అపీలువిచారణ

ఇదివరకు శిక్షింపబడిన సర్దారు రాజాసింగుగారు మున్నగువారు హైకోర్టులోచేసిన అపీలువిచారణ పూర్తియైనది. ఇంకను తీర్పు చెప్పబడలేదు. (అ.ప్రె)

వంగరాష్ట్రనిర్బంధచట్టము

అరెస్టుచేయబడినవారి కేసులు

స్పెషల్ జడ్జి విచారణచేసి నేరములను నిర్దేశించిరి

ప్రభుత్వ కార్యదర్శిప్రత్యుత్తరము

నిర్బంధచట్టములక్రింద అరెస్టుచేయబడిన వారికేసులను గూర్చి బాబూ అమూల్కర్లు ఆడ్డీ ఎం. ఎల్. సి. గారు వంగరాష్ట్రప్రభుత్వము వ్యాయశాఖాకార్యదర్శికి వ్రాసిరి. “అక్టోబరు నెలలో అరెస్టుచేయబడినవారందరి కేసులును స్పెషల్ జడ్జిలు విచారణచేసి వారందరును నేరమును చేసినని నిర్దేశించిరి. జడ్జిల తీర్పులను దొరతనమువారు ఆహేదించిరి.” అని సహాయ కార్యదర్శి ఆర్. హెచ్. హెచ్చింగ్సుగారు ఆడ్డీగారికి బదులు వ్రాసిరి కలఁత్రైపత్రికలు ప్రకటించెను.

అద్వాన్ నేడ్ సన్స్క్రత పాఠాలు

అమృతలూరు, తెనాలి తాలూకా, గుంటూరు జిల్లా
చెన్నగర విద్యాగమంత్రిపుంగవులగు
శ్రీమాన్ సర్. ఎ. పి. పాత్రో కెటి,
బి. ఎ., బి. యల్., గారి ఆగమము

ఈనెల 28 వ తేదీ ఉదయము 10 గంటల కమాత్యశ్శిఖరుడు తెనాలి ప్రాంతాన్ని సాగింపబడినందున పాఠశాలల ద్వారా మార్గములమున బహుకాలమునుండి గ్రామవాసులచే పోషింపబడుచున్న నూతన శక్తిచే భాషాత్రయమును స్వల్పవయముచే బోధించుటయు ఈసంస్కృత పాఠశాలను దర్శించుట గ్రామవాసుల పూర్వప్రణయపాతకయె. పాఠశాలయొక్క జీవితములో నీదిన మొక ముదినమని భావించినది. ఆహూత్యవర్త్యుల దగ్గరభాగ్యముచే పాఠశాల పాలకవర్గము కొంత మానోత్సాహ భరితమై భావికాలమున కలగబోవు పాఠశాల నూదించుచున్నది. ఈగ్రామము చిన్నదైనను మంత్రిగారి రాకకై కాలవనదనుండి గ్రామమువరకుగల మంతయు తోరణములతోను 'జ్ఞానే సర్వం ప్రతిష్ఠితమ్' 'అవిద్యా జీవన్ మృత్యుమ్' 'విద్యైవ జాతీయవృద్ధయమ్' మొదలగు ఉద్బోధకరమగు హాక్యములచే చూపబడుచున్న హాక్యములనుండి ప్రభుత్వమున మంత్రివర్గము మోటును. పూలపండ్లతో సలంకరింపబడి పాఠశాల జయజయ ధ్యానములనుధ్వని పరికొన్ని చెన్నుంటిరా పాఠశాలవరకును గల పందిటియుందు విడిచిచేసెను. మంత్రిపుంగవులవెంట కృష్ణజిల్లా గుడివాడ తాలూకాబోర్డు ప్రసిడెంటు మ-రా-రా-శ్రీ, అడుగుమల్లి హరినీడుగారు.

గుంటూరుజిల్లాబోర్డు అధ్యక్షులగు మ-రా-రా-శ్రీ, దివాన్ బహదూర్ పి. సి. యల్. యతిరాజులవారుగారు, మద్రాస్ కాననభాసభ్యులగు మ-రా-రా-శ్రీ, బాగల్ మూడి కృష్ణస్వామిచౌదరి, పిల్లలమర్రి అంజనేయులు బి. ఏ. గార్లు తెనాలి, గుంటూరు తాలూకాబోర్డు ప్రసిడెంటులగు మ-రా-రా-శ్రీ, కొనరాజు రామయ్య, మల్లెల శివరామకృష్ణయ్య చౌదరిలు, గుంటూరుజిల్లా విద్యాశాఖాధికారి శ్రీమాన్, మ-రా-రా-శ్రీ, శ్రీనివాసాచార్యులుగారు, మ-రా-రా-శ్రీ, లోకేశ్వరండు ఇంజనీరుగారు, శ్రీయుత సబ్ డివిజన్ ఇన్స్పెక్టరుగారు, మార్కెట్ వర రామయ్యగారు, డాక్టరు ఉశక్తిగారు ఎమ్. బి. సి. హెచ్. బి. చదలవాడ ఉమామహేశ్వర రావుగారు, తెనాలి తాలూకాబోర్డు ఉపాధ్యక్షులు. పాముల పాటి వెంకటకృష్ణయ్యగారు, కొల్లి సత్యనారాయణరావుగారు, బి. ఏ. బి. ఎల్., పో సా ని ప్ర కా శ రా వు, బి. ఏ., శ్రీ డిప్యూటీ కలెక్టరుగారు, మరి కొందఱు ప్రముఖులును విచ్చేరిరి. వీరు గ్రామవాసులచే పూలహారములచే సలంకరింపబడిన పిమ్మట మంత్రిగారు ప్రభుత్వమున పాఠశాలను దర్శించి ప్రతి తగతియుండి విద్యార్థులను పరీక్షించి పిమ్మట మ-రా-రా-శ్రీ, ఉత్పల సుబ్బయ్యగారు ప్రార్థన చదివినపిమ్మట, శ్రీయుత వెంకటేశ్వరరామయ్యచౌదరిగారు స్వాగత పంచరత్నముల సమర్పించిరి. పిమ్మట కార్యదర్శి శ్రీయుత ఆలపాటి వేంకటకృష్ణయ్యగారు నివేదిక సమర్పించిరి. విద్యార్థులు సంస్కృత శకుంతలనాటకములోని చతుర్థాకమును మంత్రిగారిరాకను గురించి సల్లపమును ప్రదర్శించిన పిమ్మట, శ్రీ కొనరాజు రామయ్య చౌదరిగారు గుంటూరుజిల్లా విద్యాశాఖవారు తెనాలి తాలూకాలో విద్యా విషయమున చేయులోపములను గూర్చియు, బోర్డుపాఠశాలకు ఎందుడే పాఠశాలలకుగల సంబంధమునుగురించియు ప్రస్తావన, ప్రజలు వేసికొన్న విద్యాపన్నును గురించియు, కాలవల నీటి ధాన్యందులను ఆందువల విధించు పినాట్లను గురించియు కొంత ముచ్చటించినతెరి, మంత్రిగారు ప్రత్యుత్తర మొసంగిరి.

సర్ ఎ. పి. పాత్రో మహాశయుల యువస్వాస
సం గ్రహము

మిత్రులారా!

అమృతలూరు పాఠశాలవారి యాహ్వానమును అంగీకరించితిని. ఈపట్టణము-దీనిని నేను పట్టణ మందును-మీరన్నట్లు గ్రామము కాదు - ఇటువంటిపాఠశాలను జరుపుచుండుట, పాఠశాలకుగల సంస్కృతభాషా విషయకత్తె, చూచి అనందించుచున్నాను. ఇచ్చటనుండి తెనాలి కళాశాలను విద్యాభ్యాసము చేయుచుండుట సంతోషకారణము. ఈ పాఠశాల కావ్య కలాపమును చూచియు, అంతములు విచారించియు, విశుల సంతోషించుచున్నాను. మంత్రిలు అనగా, ప్రజాప్రతినిధులు, ప్రజల కావితముల సక్రమముగా ప్రభుత్వమునొద్ద విన్నవించుట మంత్రివిధి. మంత్రివరకు వేవలోవ్యగలాభమునకును, శారవసనకును ఏర్పడినదికాదు. నాలుగువత్సరములు మొదలు కొని రాజకీయసంస్కరణము లనులులొనన్నవి. ప్రజలకునోటు

సభికాము లభించినది. సరియైనవారి నెన్నుకొనువిధి ప్రజ

లభి. పరిపాలనయందు లోపము లున్న-పజలు తమ యధికార నిర్వహణమున పాఠబడిని చేపట్టుచును. బోర్డులు ఒకటి రెండు పాఠశాలలనదప్ప, అన్నిటిని పోషింపకాలవు. కావున, ప్రతిగ్రామమున గ్రాంటుస్కూలుండి పంచాయతీసంఘపరిపాలనను జరుగుచున్న బాగుండును. ప్రజలయిష్టము ననుసరించి గ్రాంటుస్కూల్లో, బోర్డుస్కూల్లో, అవసరమును బట్టి పోషింపవచ్చును. నేను ప్రాథమిక విద్యాచక్రమును తయారు చేయుచున్నాను. కేవలము విద్యమే కాక-చేతి పనులును అవసరములయు ఉన్నవి. నాబిల్లునందు వానికిరాడ సానమునిచ్చితిని. విపాకశాలను-కళాశాల గూర్చిగోరుట సంతోషకరము. అభివృద్ధికాంక్ష మానవసహజము గదా. మీరు కళాశాలను ఒకర్చు సందిద్దులారేని, ప్రభుత్వము మీకు తప్పక సహాయము చేయును. విద్యావిధానమందు మార్పుకాలెనని మీనూపరింపెందెంటును కోరితిమి. మార్పుల విషయమై అన్ని పాఠశాలల పండితులను విచారించుచు, ఈ పాఠశాల స్థితిగతులు-బొన్మత్వ నూచకములు. సంస్కృతభాషాభ్యాసము మున్నొకజాతికేయుండునది. బ్రాహ్మణేతరలకుగల భాషయందలి యుత్సాహము మాడగా, ప్రశంసనీయు మొదటి. గీర్వాణము అందఱుకావలయును. సంస్కృత భాషాభ్యాసము అన్ని నాతులలోను నూతనరీతుల నెలకొల్పును. బాలికలు చూపినకాలమునకు ఆనందించుచున్నాను శ్రీవిద్య యిప్పుడెప్పుడు ప్రబలుచున్నది. పూర్వకాలమునందు శ్రీమతి తర్కవదాంత మీమాంసాది శాస్త్రముల మేటిపండితుల ధీమాని ధిక్కరింపగతిగనునారు. శ్రీమయందు సంసారోపకరణమాత్రవృత్తి పోవు యును. మీబాలిక విద్యావిషయము మీపట్టణమునకు కీర్తికరము. మీస్వాగతమునకు నావందనములు."

మంత్రిపుంగవులకు జయజయధ్యానములతో సభ ముగిసి నది మాపాఠశాలయందు నూతనోత్సాహమును కల్పించి మంత్రి ఆయాగమమునకును-స్వాగత సమర్పణమునకును ముఖ్య పాత్ర భూతలయు-సాయపడిన శ్రీకొనరాజు రామయ్యచౌదరిగారి రెండయు వందనీయులు.

ఆ. వెంకటకృష్ణయ్య
సంస్కృత పాఠశాలాకార్యదర్శి.

శ్రీమచ్చన్న నగరవిద్యాగమంత్రిశిఖరులైన
సర్ ఎ. పి. పాత్రో కెటి, బి. ఎ.,
బి. యల్., గారి
దివ్యసముఖమునకు

అమృతలూరు శ్రీ అద్వాన్ నేడ్ సన్స్క్రత
పాఠశాల పాలకవర్గమువారి స్వాగతము

మహాశయా! మద్రాసుకానన సభాసభ్యత్వమును స్వీకరించిన కొలదికాలమునకే విద్యాశాఖామత్వపదవి నధిష్ఠించి ఆంధ్రలోకమునకు ఆంధ్రభాషకు నధిక గౌరవ మొనర్చినది మీరకదా! గత ఎన్నికలయందు తాము చేసిన భాషానేషయె తిరిగి నూతన ఎన్నికలకుం దమాత్యపదవి నధిష్ఠింపజేసె. శిశు తరగతివిద్యార్థి మొదలు యమ్ ఎ. తరగతి విద్యార్థివరకు జ్ఞానమొసగు వనతులు సమకూర్చిన తమబోంట్ల మనానీయుల కీర్తికాంత నలుదిక్కుల తాండవమాడుచుండె. ఇట్టి ధీమన్వితులు గలిగిన ఆంధ్రలోకమునకు మరేమికోరువ? పాలకపాలి తులమధ్య ప్రతినిధిత్వ మంగీకరించి పాలితులకొఱతలు దీర్చ సమకట్టిన ధీవికాలు డీమనూనీయుడే. విద్యాదాన మొసంగు మహానీయుడు దాతృసలలో నగగగత్య గాంచుచున్నాడు.

2. భారతదేశమందు ప్రాధాన్యమునందిన భాషమును సంస్కృతభాష పూర్వ మొకప్పుడు, విక్రమార్కు, భోజుని కాలములయందు దేశభాషగా పరిణమించి సర్వశాస్త్రములకు నాలుపట్టును నేటికీ నామమాత్రావశిష్ట మైనందున భాగశీయుల ప్రతిగ్రహాడ భాషనుబట్టి స్పృహితులముల నొందుచుండె. అట్టితేటి భారతీయుల భావ్యభివృద్ధి కనునకు సంస్కృతభాష నుద్ధరించు నుద్దేశముతో సర్వభాషులకు హక్కు గలగునట్లుగా ఆంధ్రమండలాంతరీతమున సీగ్రామమున ఈపాఠశాలను ప్రజా సహాయముచే నీపాఠశాల 1906 సం.న స్థాపింపబడె. ఈపాఠశాలాసాధనకు బునాదియును కీర్తి కేషులగు పరుమారి వెంకయ్య యోగిగారి ఆత్మీయ శాంతిగలుగుగా! తదుపరి 1908 సం.న పాలకులయొకమోచును ఎడిసి నేటికీ 70 మంది విద్యార్థులచే నలు రాలుచున్నది. ఇందు సంస్కృతాంధ్రాంగ భాషాత్రయము నవిధిపథములతో బోధింపబడును. దేశీయత్రి, భూగోళము, గణితము మొదలగు మానవజ్ఞానాభివృద్ధికరము లగు భాగములనుబా బాల్యభావ్యభివృద్ధి కనునూలుగా బోధింపబడును. భాష కేవలము ఒకజాతికి సర్వస్వామ్యసంకలితము గాక విధినిర్దిష్టమైనందున సర్వజను లుపయోగించునట్లుగా నాంధ్రదేశమున ప్రభుత్వమున ఈపాఠశాల ప్రజోపయోగము గాంచుచున్నది.

3. విద్యాశాఖాధికారులు ప్రాచ్య విద్యాభివృద్ధికి, విద్యాకొరిమణి, యమ్. ఒ. ఎల్., అను పరీక్షల నేర్పరచి విద్యార్థుల ప్రోత్సహించి తగు సాయము చేయుచున్నారు. ఆయుత్సాహమువలన ప్రజల లక్ష్యబుట్టు, ఉన్నతపాఠశాలలను, కళాశాలల స్థాపించి భాషాభివృద్ధి నొనర్చుచున్నారు. ప్రజల లిట్టి సంస్థల నుద్ధరింప సమర్థులుగాక బహురీతుల కన్వవడుచుండిరి గాన విద్యాశాఖామత్వపుంగవులగు తాము ఈ ఉన్నతపాఠశాలను ప్రభుత్వసంస్థలకింద వేసికొని కళాశాలగా స్థితిపఱచి వేదవేదాంతాదిసర్వశాస్త్రముల నుద్ధరించి దేశోన్నత్యమునకు పునాది వేతురగాక.

4. ఈ పాఠశాలమున చలిభాగ కోర్చి, మిట్టపల్లములచే గలగు మార్గాయాసమునకు జంకక, సామాన్యసంస్థలని తలంపక, దేశభాషాభిమానములచే, ఈ కుగ్రామము వచ్చి ఈసాదర ప్రజల కుత్సాహ మొసంగి సంతసించ జేసినందులకు గ్రామ వాసుల మగు మేము వందనకేతంబు లర్పించుచున్నాము.

సంస్కృత పాఠశాల పాలకవర్గము.
* * * * *

తురిమెళ్ల
సర్ ఎ. పి. పాత్రోగారి యాగమము

28 వ తారీకు ఉదయమున తెనాలినుండి శ్రీపాత్రోగారు మోటుగపై తురిమెళ్లకు బయలుదేరిరి. శ్రీయుత యతిరాజులవారుగారు మరీకొండరు జిల్లాలోని పెద్దలు వారిని వెంబడించిరి. త్రోవలో కెండుప్రదేశములలో వారికి సన్మానము జరిగెను. పెద్దపూడి రేవునద్ద పెద్దపందలి నిర్మింపబడెను. గొప్పభూస్వాములును తెనాలి తాలూకాబోర్డు వైసుప్రసిడెంటు నగు శ్రీయుత చెదలవాడ ఉమామహేశ్వరరావు చౌదరిగారు మంత్రిగారికి సన్మానమొసంగిరి. వారిరాకజ్ఞాపకార్థమై వీధిలకు అన్న తానము చేయుడెను. ఘమారు 8000 వరకు జనులు భోజనము జేసిరి. చాలదూరమునుండి భోజనమునకు వీడవాండ్రు వచ్చి నట్లు తెలియుచున్నది. తరువాత మంత్రిగారు అమృతలూరికి వెడలి సంస్కృతపాఠశాలను దర్శించిరి. గ్రామమంతయు మనోహరముగ నలంకరింపబడెను. వ్యవసాయమునకు సంబంధించిన విషయములను మంత్రిగారు చర్చించిరి. 12 గంటలపైగామంత్రిగారు తురిమెళ్లకు దయచేసిరి. బ్యాండువాద్యములతో వారు పాఠశాలకు తీసికొని రాబడిరి. 3 గంటలనుండి అనేకసంఖ్యాకులు వారి రాకకై నిరీక్షించుచుండిరి. మంత్రిగారు సభా వేదికపై నెక్కి తాము ఆలసియుండిరినియు, కాలాతీతమైనదనియు, అందుచే 1 1/2 గం|| లకు సభ ప్రారంభించెదమనియు నెల విచ్చి వెడలిరి.

సాయంత్రము 2 గం||లకు సైన్యాభవనమునకు పాత్రోగారు శంఖస్థాపనజేసిరి. ఆమందిరము వారిచేరిట పిలువబడును. ఈజిల్లాయందు అనవసరముగ విశేషఉన్నతవిద్యాలయముల నెల కొల్పుట తగదనిరి. విశేషద్రవ్యము భవననిర్మాణమునకై ఖర్చు పెట్టుటకంటె పాఠశాలసౌక్యమునకును, ఉపాధ్యాయుల వేతనాభివృద్ధిని చెచ్చించుట సమంజసమని హెచ్చరించిరి. సభ జరుపుటకు పెద్దపందలి నిర్మింపబడెను. ఘమారు 7 లేక 8 వేల జనులు సభ నలంకరించిరి. గ్రామస్థుల తరఫునను, హైస్కూలుల తరఫునను, పంచముల తరఫునను, గుంటూరుజిల్లా నెకండరి ఉపాధ్యాయుల సంఘముల తరఫునను స్వాగతపత్రము లర్పింపబడెను. వాటికి నుచిరితిని మంత్రిగారు జవాబు నొసంగిరి. మంత్రిగారి ఉపన్యాసము ఎవ్వరికిని ఆశను గలుగజేయలేదు. అంతట బాలర వ్యాయామములు చూచి మంత్రిగారు టిపార్టీకి వెడలిరి. ఘమారు 6 1/2 గం||కు వ్యాయామములయందు జయమొందినవారికి వారిచే బహుమతు లిష్పింపబడెను. 7 గం||కు వారి అభ్యుత్తరక్రింది తెనాలి పూర్వపు రామలిసా సభవారిచే ప్రతాపరుద్రును మాడబడునని ప్రకటింపబడెను. నటకులు వేళకు రాకపోవులచే నాటక ముప్పుడు అడబడలేదు. 9 1/2 గం||లకు మంత్రిగారు తెనాలికి వెడలిరి.

గుంటూరుజిల్లా వ్యాయామములు
ఈ జిల్లా వ్యాయామములు మంత్రిగారిరాక సందర్భమున నిచటనే జరిగెను. జిల్లాలోని విద్యార్థుల లన్నియు వారి బాలరను వ్యాయామములందు పాల్గొనుటకు వంపిరి. బాలరు అతి ఉత్సాహముతో వ్యాయామములందు బాల్గొనిరి. కిండరి గార్లకై కృష్ణవిగ్రహము, వేటపాలెమువారికిని, సీనియరుకున్ గుంటూరు టవున్ హైస్కూలువారికిని తెనాలి, బాపట్లమున్నగువారికి జూనియర్లు మొదలయినవాటిలో రజతిపాత్రలు బహుమతు లొసంగబడెను. ఈవ్యాయామములను గడుపుకొద్దో

ను, కడు నేర్పరితనముతోను, జరిగిన శ్రీ వారుముచి వారాయ గుమార్తె గారు ఎంతయు శ్లాఘాపాత్రులు. అప్పటికి నాల్గు దినముల క్రింద వారిమధ్య మూడవవారమున గలిగించిన వేడుకసాగరమున ముగియించినను, చేపట్టిన పనియందు, శ్రద్ధయు చి వచ్చిననుతిథుల నుచితరీతిని గౌరవించిరి.

వచ్చిన బాలురకు, ఉపాధ్యాయులకు, ఇతర పెద్దవనుల వ్యుత్తును, తురిమల్ల వారు చక్కరిమర్యాద చేసి, భోజనముజ్జ వారులచే గౌరవించిరి.

జిల్లా ఉపాధ్యాయసంఘము పైసంఘముయొక్క వత్స రసమావేశము పాట్రోగారి యాజమాన్యముక్రింద జరిగిరి. ఘ మారు 156 మంది ఉపాధ్యాయులు దయచేసిరి. ఉపాధ్యాయుల కష్టములను నాలొచించుటకు తమవృత్తిని గౌరవమునకు చెచ్చుటకు ఈ ఉపాధ్యాయులెల్ల స్థాపించబడెను. 24 వ తేదీన గిల్ల యొక్క ప్రత్యేక సమావేశము జరిగి అందు కొన్ని తీర్మానములు జరుపబడెను. క్రొత్తయెన్నికలు ఈసంవత్సరమునకు జరిగె ను. బాపట్ల హైస్కూలు హెడ్ మాస్టరుగారగు శ్రీ యు త పంజాప కే కే య్య గారు గిల్లకు అధ్యక్షులు గ ను, ఇంటూరి హెడ్ మాస్టరుగారు అడివం వారాయగుమార్తె గారు కార్యదర్శిగను ఎన్నుకొనబడిరి. ఈసంవత్సరము ఈ గిల్ల ఎక్కువమొదలుగా పనిచేయునని తలంచుచున్నాము. జిల్లాలోని సెకండరీ, హైస్కూల్ ఎలిమెంటరీ సెకండరీగ్రేడ్, యల్.టి.ఉపాధ్యాయులందరు, ఈగిల్లనందు సాంఘికముగాజేరి, యీసంఘయొక్క ప్రతిష్ఠను, బలీకముగ జేయగోరుచున్నాము. గ్రామస్థులు పాఠశాలలను ఉపాధ్యాయులకు ఉపాహారమిందు నొసంగిరి. ఈయత్నములకంతకు కాకులకు శ్రమయు కొన రాజు రామయ్యచాదరిగాను, తెనాలి తాలూకాబోర్డుకు ప్రతి డెంటుగానుండి, నాడవాడలకు వెనజల్లిన విద్యాభిమాని, అందు చే మంత్రిగారిని రామచి, గ్రామములందు విద్యాప్రబోధము చేసిరి. గ్రామ స్థుల సాహాయ్యముతో వారు అచ్చటికి వచ్చినప్పటికి పెద్దలకు చేసిన యేర్పాటులు, గౌరవ ము, వర్ణించుటకు వీలులేదు. ఎవరియనుగ్రహమునో యని వారు కడు మెలకువతో ప్రవర్తించిరి. ఆయాదుకోజులు నిద్రాహార ములు విడిచి అతిథుల గౌరవించుటతోనే కాలముగడపిరి. అచ్చటికి వెడలిన మహాకయిలందును శ్రీయ్యత రామయ్యచా దరిగారిని, వారి సహాయులను, మిక్కిలి కృతజ్ఞులు.

(ప్రత్యేక విలేఖరి)

కొల్లూరు

గౌరవనీయులగు విద్యాకాఖామాత్యవర్యులు, జిల్లాబోర్డు అధ్యక్షులును, స్కూల్ ఇన్స్పెక్టరుగారును తమవెంబడిరా ఈ గ్రామమునకు మోటారుమీద బంటిగంటకు విచ్చేసిరి. పురజ నులు ఊరి వెలుపలనుండి పాఠశాలవరకును బ్యాండు మేళముతో వారిని తీసికొనివచ్చిరి. మంత్రిపుంగవులు పాఠశాలలోని తోటను, నేలమీద వేయబడిన పటములను అందు ముఖ్యముగ గుంటూరు జిల్లా పటమునమాచి ఎంతయు కొనియాడిరి. తరువాత వారిని సభాసంఘమున ప్రవేశపెట్టిరి. మంత్రిశేఖరులను కంతమాలాలంకృతులగా చేసిన తరువాత పాఠశాలాప్రధానోపాధ్యాయులు ఒక స్వాగతపత్రమును, యూనియన్ బోర్డు వారిక స్వాగతపత్రమును సమర్పించిరి. తదనంతరము పాఠశాలాచరిత్రయు, పాఠశాలలోని యుపాధ్యాయులచేతను, ఒక ఆది మాండ్ర విద్యార్థి చేతను తెలుగుపద్యములు చదువబడెను.

గౌరవనీయులగు మంత్రిపుంగవులు పాఠశాలా ఉపాధ్యాయులను, తాలూకాబోర్డు, జిల్లాబోర్డులలో సభ్యులుగానున్న నూర్యచేవర రాఘవయ్య చాదరిగారికిని వారొంగిన స్వాగతమునకు పంపనములర్పించుచు పాఠశాలకు ప్రస్తుతున్న లోటు పొటులను నొక్కివక్కాణించు సంవత్సరమున ఈజిల్లాలో ఉన్న తదిద్య వ్యాపింపవేయుటకై నికంతరకృషి సల్పుచున్న యిరాలి రామ శ్రీ. దినాకౌటాద్వారీ పి. సి. యస్. యతిరాజులు నాయదుగారి సంతయు కొనియాడిరి. తరువాత మంత్రిపుంగవులు దేశాభివృద్ధి పుష్క క్రిమీదనే యాధాంబడియున్నదని చెప్పటిం చుచు, ఈపాఠశాల వృద్ధిలోనికి రావలెనన్న ఈ గ్రామములో ను చుట్టుపట్ల గ్రామములలోనున్న భాగ్యవంతులును, ఉన్నతపక్ష పులందున్న ప్రాతవిద్యార్థులును కొంతిధనమునిచ్చి తమ సానుభూతిని వెల్లుచుపలెననియు, అట్టి ధనమునకు తోడుగా ప్రస్తుత్యమువారు కొంతసహాయము తప్పక చేతురనియు చెప్పిరి. ప్రస్తుత ఉన్నతవిద్యావిధానము మంత్రిగారిచేత సంతయో నిరసింపబడినది. ఈవిధానము బాగుపడవలెనన్న చేతిపరిశ్రమలు నెలకొల్పబడవలెనని నూచించుచు అట్టి విద్యావ్యాప్తికై మంత్రిగారు నరు తప్పక చేయవలె నొసంగవలెనని నుడివెరి.

రహితులకు ప్రత్యుత్తరము

రహితులకు ప్రత్యుత్తరముగా మంత్రిగారు తాముమాడ విషయమున చాల యిబ్బందులకు లోనై యుంటిమనియు, రహితులను, పి. డబ్లియు. డి. ఉద్యోగులను అన్వేష్యమై త్రియు, నుపాధ్యాయమునుండిగాని ఆకష్టములు తొలగవని యు చెప్పెను, తాము మంత్రిపదవిలో నుండినప్పటినుండియు, ఆకాఖిలో అనాదికండియుండిన కొన్ని కష్టములను రూపుమాపుటకు ప్రయత్నములు చేయుచుంటిమనియు కొలదికాలములోనే మంచిపద్ధతులు వెలువడుననియు చెప్పిరి.

నూర్యచేవర రాఘవయ్యచాదరిగారు అతిథిగారికి మనఃపూర్వకవందముల సర్పించిరి. చక్రవర్తిగారికిని, జిల్లాబోర్డు అధ్యక్షులకును, స్కూల్ ఇన్స్పెక్టరు గారికిని, "జయ" జయ" అనుధ్వనులతో సభముగి సెను. ఈసందర్భమున సభ జయప్రదముగా జరుపుటకు కారణభూతులైన పాఠశాలా ప్రాధానోపాధ్యాయులను, ఇతర ఉపాధ్యాయులను వారుచేసిన కృషిపొగడవలసియున్నది. మంత్రిపుంగవులు పాఠశాలావిషయమై మంచి యభిప్రాయమును పొందుపరచిరి.

పిన్నుట బోర్డు ఎలిమెంటరీ స్కూలును, తాలూకాపాఠశాలను, జాతీయవిద్యాలయమును సందర్శించి మోటారుమీద దుగ్గిరాలకు శ్రీవారు పయనమైపోయిరి. నేడు మాపాఠశాల కెంతయు ముగినము.

(ఒకవిలేఖరి)

కొబ్బరిపాలు

శిశువులకు శ్రేష్ఠమగు అహారము

లేతకొబ్బరికాయలోని గుజ్జులో చనుచాలలోనుండు గుగుణము లన్నియును కలవు. ఉష్ణదేశములందు శిశువులకి అహారము నియ్యవచ్చునని పాను-పసిఫితు శాస్త్రపరిశోధకులు సభచేసిగర్వించుచున్న హానీకరములైన అధ్యరైజుపత్రిక ప్రకటిం చెను. డాక్టరు ఎన్. పి. లార్సెనుగారు యీ విషయమున చాల శ్రద్ధగా పరిశీలనచేసిరి. ఈసంఘమునకు అలెగ్జాండరు హ్యూం ఫోర్డు గారధ్యక్షుడు.

"పానింగ దీలిలో కొబ్బరి పీచుతోనే బట్టలు చేయుదురు. అచ్చటికి 6 నెలలకొకసారి స్త్రీమరు వెళ్ళును. అట్లకు న్యూజీలండునుండి భర్తయును భార్యయును ఒకశిశువును వచ్చిరి. భార్యభర్తలు చాలజబ్బుగానుండుటచే వారచట నాగవలసి వచ్చిరి. వారు అట్లను నైద్యశాలకు తీసుకొనివచ్చిరి. అచట శిశువుల కియ్యదగిన ఆహారము తిలిదండ్రులకు లభింపక ఆదిరి లోనిగారు తమపిల్లలకే ఆహారమును పెట్టెనో యాహారమునే యీ శిశువు నకు గూడ యియ్యవలెనని ఆశిశువు తండ్రి వారిని గోరెను. వారొక లేత కొబ్బరి కాయను కొట్టి దానిలోని మిగడవంటిగుజ్జును శిశువుకు తినిపించిరి. అదితప్ప ఆపిల్లకు వేరు ఆహారమేదీయును లేదని తల్లి ఖండితముగా మాకు తెలిపెను. అచటనున్న తెల్లవారు (పాశ్చాత్యులు) విషయమునుకొబ్బరికాయలను చేపలను మాత్రమే భుజించెదరు. మరేమియును దొరకదు. అనితమే చెప్పెను. కొబ్బరికాయలోని మాత్రమిచ్చిన చాలదు. గుజ్జుగూడ పెట్టవలెనని హావాయి దీవివారుగూడ చెప్పిరి. అంతట హేము కొబ్బరిగుజ్జును పరీక్ష చేసి తిని, తల్లిచనుపాలలోనుండు గుగుణములన్నియును గుజ్జులోనున్నది. చను 100కి 4.7 వంతులుగూడవంతును. కొబ్బరి జుల్లో 100 కి 3 వంతులుమాత్రమే యుండెను. కొబ్బరి కాయనీళ్లలో నూటికి 5 వంతులుండెను. ఆశిశువుకు ఆలివేనీ నపుడు కొబ్బరి గుజ్జును, దాహమువేసినపుడు కొబ్బరి నీరును యిచ్చుచుంటిమని తల్లిచెప్పెను. ఎలవనగా అచట మంచినీళ్లలేవు. చనుచాలలోకంటె ప్రాతీనుకొంచెము తక్కువగానుండెను. గాని గుజ్జును నీరు యిచ్చుట చలన చక్రేరసరిపోయినది. గుజ్జులో క్రొవ్వగుడ తక్కువగా కేయుండెను. కాని అదిచాల మంచిది. కొబ్బరి నీరు శ్రేష్ఠమని అనివరకే కనుగొంటిమి. దాని పిల్లలకిచ్చుట కెట్టి ఆక్షేపణయునులేదు. ఈరీతిగా లేత కొబ్బరి గుజ్జునీరును చనుపాలు దొరకని పిల్లలకు ఆహారముగా నిచ్చుట చాలమంచిది. ఒక విధముగగదే (బాంబు-బఫలో) ఆదేశముననుండును. దానిపాలలో కొవ్వ 100 కి 16 భాగములుండును. ఆగదేలను శ్వాసకాస్త్రము లావహింపలేవని నిర్ధారణయైనది. ఆపాలను కొబ్బరి గుజ్జును మిశ్రముచేసియిచ్చిన మరయుమంచిది. అని డాక్టరు లార్సెనుగారు తెలిపిరి.

అఖిలభారత ప్రకృతి శాస్త్రసభ

వారణాసి, జనవరి 28:— వృక్షశాస్త్ర శాఖాసభ యానాందాదరగారి యధ్యక్షతక్రింద జరిగినది. ఈశాస్త్రము యొక్క ప్రాముఖ్యమును చాలమంది యువస్వాసకులు విపులముగ జెప్పిరి. అనేకులనేక క్రొత్తపరిశోధనలు దాముజేసినవి వ్యాసములలో జదివిరి. బొంబాయి వ్యవసాయశాఖవారు, పూనావారు, మదీయు ననేకులు ముఖ్యముగ వ్యాసముల జదివిరి.

పేటకొన్నింటి సభ

టి. శివశంకరంపిళ్లగారి అభ్యర్థిత్యము

డి. బి. కేశవపిళ్లగారి ప్రశంస

ఈక్రిందిలేఖ మాకు ప్రకటనార్థమునంపబడినది. అగ్ని, కాకాసిల్ ఆఫ్ స్టేట్ అనుఉన్నత శాసనసభ యందు రైల్వే అవరటిల్ శ్రీనివాసశాస్త్రిగారు సభ్యులుగా నుండి యిప్పుడే రాజీనామా యిచ్చియున్నారు. ఆసానమునకు నామిత్రులగు పెనుగొండ టి. శివశంకరంపిళ్లగారు అభ్యర్థులు నుండగోతు సంగతి యిందువలన మిగుల తెలియును. ఈవిషయమునందు యీక్రింది యంకముల గమనింతురని వేడుచున్నాను.

నుమారు నలుబది సంవత్సరములకు వారుచేయుచుండిన జనహితకార్యమును గూర్చియు, వారినిగూర్చియు నే నెరుగుదును. ఆయన జీవితము యితరులకేయననీల. నాకు సహితము మార్గదర్శకమై యున్నది.

చిన్న చిన్న ఆరంభించి పట్టుతోను, యెడతెగని తత్వ రతతోను జనహిత కార్యములను చేయుటయందు ఆవరాని కష్టములుదాటి, దత్తమండలములందెల్ల గణనకువచ్చి ఖ్యాతి గాంచియున్నారు.

వేదసాధుల పాలిటి తోడునీడయై కరవు, దుండగము, సంతాపములనుండి అట్టివారిని తప్పించుటకయి భయపడక వారు పట్టు గలిగి వర్తించిన సమయము లెన్నియో నే నెరుగుదును.

పల్లెటూరి ప్రభువును బాగుబఱచుటకు ముప్పది సంవత్సరములకు వారు చేయుచువచ్చినపని ప్రఖ్యాతమైయున్నది. నేల చెనగవంటి లాభకరమైన పంటల యొనవది సంవత్సరములకు ముందే ఈ ప్రాంతీయుల మొదలు పెట్టెయెటకు తోడు పడిరి. ఆకారణమున రయితులనేకులు యిప్పటికిని లాభమును పొందుచున్నారు. ఫలవృక్షముల తోటలు కృత్రిమములయందును, పశువుల సంతల నెలకొల్పుటగుందును వారు సాధించిన కార్యములు గణనీయములు. మొట్టమొదట అనంతపురం జిల్లాయందు పరపతి యుద్ధ్యతము 20 సంవత్సరములకు ముందే నెలకొల్పుటకు యుద్ధ్యమించిన వారు వీరే. ఆయుద్ధ్యము యీ జిల్లాలో యిప్పుడు ముందుకు వచ్చియున్నది.

పల్లెటూళ్లయందు చదువు పొచ్చించుటకు, యీయన చిరకాలముగ పని చేసియున్నారు. పెనుగొండ తాలూకా బోర్డు ప్రెజిడెంటుగ నుండు కాలము కుట్రానుములలో ప్రాధవికవిద్య వ్యాపింప జేయుటయందు వారియొక్క యుత్సాహమును, సాధన సంపత్తియు మిక్కిలి కొనియాడవలెనవి. త్యాగమును, ధైర్యము, ఆత్మాభివృద్ధి, దయాదాక్షిణ్యములు నెలకొనటకయి సమయమును గుర్రెడిగి ఉచ్చస్థిగముల చదివియు, చదివించియు, పూర్వార్థముల ప్రబోధించుట వారికి అచ్చినవచ్చిన పని శ్రీ విద్యావ్యాపక మున్నందన్నతో ఈ ప్రాంతీయుల వారి యభిమానము గొప్పసహకారిగ నున్నది. అంతరానివారను అపనిందకు పాలయిన దీనుల గతి నుద్ధరించు యత్నములలో సామరదూషణముల నిరసించి కార్యముల సాధించియున్నారు.

సంఘసేవను సహితము వీరొనగ్గుచు వచ్చిన కార్యములు తమకు అపూర్వములని చెప్పవచ్చు. ఈ యంకముందు వారు పడిన కష్టములను, సంశోషముతో చేసిన త్యాగమును గమనించవలెనవి. అనాధ బాలికల కరణాలయము నొకటి పదిహేనేండ్లకుముందే బెంకుకూననందు స్థాపించుటకు తోడుపడిరి. ఆ మూలమున దిక్కులేని యాదుబిడ్డల బాగు మంకి పెండ్లిచేయించి, కుటుంబముల నెలకొల్పియున్నారు.

మాడు సంవత్సరములకు మద్రాసు శాసనసభ యందు అనంతపురం జిల్లాకు నాతోపాలు ప్రతినిధియైయుండి క్రొత్తతోను, సాహసముతోను, స్వతంత్రముగాను పనుల జరిపినారు. వారివినయవివేకములు, కాకాసిల్ ఆఫ్ స్టేట్ నందు ప్రజా ప్రతినిధిగ నుండుటకు అర్హత నొసగుచున్నవి.

కనుక తాము దయచేసి మీవోటును శివశంకరంపిళ్లగారి కిచ్చునట్లు ప్రార్థించుచున్నాను.

పి. కేశవపిళ్ల.

లక్ష్మణపురము, జనవరి 28:—పంజాబు విశ్వవిద్యాలయము పక్షమున డాక్టరు పరంజయ గారుపర్యవేందిరి. విద్యార్థులు సైనికశిక్షణ బొందుట యత్నసరమనియు పంజాబు వీరవంతు మైనదనియు, సావీర్యము నీ తీర్మానమును బలపఱచి జూపవలయుననియు జెప్పిరి. జాతీయముగను, విద్యా సంబంధముగనుగూడ లాభదాయకమని జెప్పిరి.

బర్మాను మహారాజు గారి గౌరవార్థము శ్రుతియులందరు గలసి, పురమందిరమందు విందుజేసి

5-వ వాయిదా నూలు పంపిన నణ్యేతరులు

సం.	పంపిన వారి పేరు	జిల్లా	రిజిస్ట్రేషన్ నెంబరు	గణనము	నూలు నెంబరు	తూకము తులము
145	మహిళా జాతీయవిద్యాలయ (బాలికలు)	గోదావరి	638	1700	11	9
146	పోలేపెద్ది రామమూర్తి	గుంటూరు	677	2800	24	4 1/2
147	సి. నాగిరెడ్డి	కడప	679	1000	16	6 1/8
148	పద్మయ్య అప్పారావు	గుంటూరు	688	2000	32	8 3/4
149	దేవిరాజు సాంబశివరావు	"	691	2000	98	1 1/16
150	మహేంద్రాచల వెంకటస్వమినాథుడు	గంజాం	696	400	14	1 5/8
151	ఓరుగంటి కపిలమ్మ	నెల్లూరు	705	2000	18	5 1/2
152	ఓరుగంటి రుక్మిణమ్మ	"	706	2000	29	8 3/8
153	తూములూరు వసంతమ్మ	"	707	2000	10	10
154	కొత్తూరు సీతమ్మ (బాలిక)	"	708	2000	19	5
155	కొత్తూరు అనందపల్లి	"	709	2000	24	4 1/8
156	పొన్నూరి చిన పిచ్చయ్య	గుంటూరు	711	2000	14	6 7/8
157	తిరుమలవరం మాతలూరి	చిత్తూరు	712	1000	20	2 3/8
158	అల్లంనేని వెంకటప్పయ్య	గుంటూరు	718	2000	32	8
159	నాగళ్ళ భోజయ్య	"	716	500	25	15/16
160	కుప్పా కృష్ణమూర్తి	"	719	2000	127	3 1/2
161	మాధవపెద్ది రాజమ్మ	"	721	1000	20	2 5/16
162	మాధవపెద్ది గోపాలకృష్ణయ్య	"	722	940	86	9/16
163	ప్రభుల సత్యనారాయణ	"	728	1161	84	1 5/8
164	చిలుకూరు నారాయణరావు	"	724	3000	32	4 1/2
165	మైశవల్లి వెంకటసుబ్బయ్య	"	740	2000	44	2 1/4
166	యస్. తాయమ్మ	చిత్తూరు	750	2000	56	1 11/16
167	కె. నరసింహస్వామి	"	752	2220	12	8 1/8
168	పల్లపాళు సుబ్బారావు	గుంటూరు	758	5000	24	10 1/2
169	భోగరాజు రాజేశ్వరమ్మ	తూ.కృష్ణ	757	2520	18	6 1/2
170	జాయపతి నరసయ్య	అనంతపురం	758	2000	2	4 8/8
171	భమిడిపాటి యాశ్వరప్ప	గంజాం	766	4500	44	7 7/8
172	జే. కాశీస్వామి	గోదావరి	778	200	19	1 1/2
173	తంగిరాల గురుమూర్తి	గుంటూరు	775	2000	40	2 3/8
174	యేలేశ్వరపు శేషమ్మ	"	776	2000	13	7 3/8
175	ప్రభావతి	గోదావరి	781	5000	16	16
176	కొత్తూరి అండాళ్ళమ్మ	ప.కృష్ణ	787	2000	21	4 5/8
177	వీరమాచనేని వుమ్మయ్య	తూ.కృష్ణ	790	2000	16	6 1/8
178	ఓరాల పార్వతమ్మ	గుంటూరు	794	2000	25	8 3/4
179	అద్దేపల్లి రంగనాయకమ్మ	ప.కృష్ణ	795	2000	18	5 1/2
180	మారంపూడి వెంకట్రావు	తూ.కృష్ణ	801	2000	14	7
181	కొన్నగల్ల సత్యనారాయణ	గోదావరి	807	4000	26	7 5/8
182	మైలవరపు వెంకట్రామయ్య బ్రదర్స్	"	808	2000	15	6 1/2
183	శేరి సుందరమ్మ	గుంటూరు	810	2000	22	4 1/2
184	కొమరగిరి కనకమ్మ	గంజాం	812	2000	17	5 1/4
185	యస్. రామయ్య	చిత్తూరు	818	1860	28	8
186	కామమాను లక్ష్మీనారాయణ	ప.కృష్ణ	818	2000	29	8 1/2
187	రావు జగ్గయ్య	గోదావరి	826	2000	72	1 5/16
188	పండిత రామానందశర్మ	గుంటూరు	836	2000	20	4 7/8
189	చందూరు మామయ్యరావు	"	852	2000	15	6 1/2
190	ఆకొండ రాజారావు	గోదావరి	862	2000	34	2 3/4
191	యనమండ్ర వెంకటరమణమ్మ	"	867	1000	19	2 1/2
192	తాడేపల్లి అన్నపూర్ణాదేవి	గుంటూరు	869	2000	18	5 1/4
193	తంగిరాల సీతమ్మ	"	871	2000	30	8 1/2
194	మరిన మంగమ్మ	గోదావరి	872	4200	50	4
195	యల్లాప్రగడ నూరమ్మ	గంజాం	875	740	30	1 1/16
196	సుబ్రహ్మణ్యభాగవతులు	గుంటూరు	876	2000	51	1 7/8
197	పోలేపెద్ది రామకృష్ణ	"	887	4500	18	17 1/2
198	సంగం వీరరాఘవమ్మ	"	905	2000	38	2 9/16
199	పద్మమూర్తి ఆదిత్యమ్మ	"	912	2000	33	2 7/8
200	యార్లగడ్డ వెంకయ్యచౌదరి	"	914	2000	38	2 1/2
201	కూనపురి మినాక్షమ్మ	ప.కృష్ణ	923	4000	12	16
202	గార్లపాటి వెంకటరామమ్మ	గుంటూరు	926	2000	19	5 1/8
203	జూలగంటి వెంకటసుబ్బారావు	"	932	2310	15	7 1/4
204	రామానుజం వెంకట్రావు	విశాఖపట్నం	934	2000	24	4
205	సి. వి. నరసింహస్వామూర్తి	గోదావరి	937	2000	12	8
206	గుంటుపల్లి వెంకయ్య	ప.కృష్ణ	939	2500	12	9
207	యార్లగడ్డ అన్నయ్య చౌదరి	గుంటూరు	940	2000	27	3 5/8
208	య్యారమిల్లి రామకృష్ణ	గంజాం	958	2100	32	8
209	కొమండూరి గోపాలకృష్ణంగార	తూ.కృష్ణ	964	2100	19	5 1/4
210	కుందురి వెంకటనరసయ్య	గుంటూరు	968	2000	24	4
211	యస్. తాతామామయ్య	చిత్తూరు	972	600	52	7/8
212	పి. కె. విజయరాఘవన్	"	974	2000	23	4 1/8
213	డి. శ్రీనివాసాచారి	"	975	2000	22	4 7/16
214	పానుగంటి రాజీభవానీ	గోదావరి	977	1000	25	1 3/8
215	య్యారమిల్లి పద్మావతి	గంజాం	979	2000	27	3 5/8
216	సంగం నాగరత్నం	గుంటూరు	981	2000	51	1 3/8

నమ్మక మగు కొత్త మాదిరి ఎలక్ట్రో బంగారు ఆభరణములు

మావద్ద కొత్తమాదిరి గాజులు, ఫ్రెంచ్ గాజులదండలు, ఇంక ఆ నేకరకముల నగలు వెల సరసముగా దొరకును. ఒక పర్యాయము

ము అద్దరుయ్యచిన తెలుసును. ఫ్రెంచ్ గాజులదండలు 4-12-0 ఫ్రెంచ్ విలకలదండలు 6-8-0, మేలు వ్రాద్దాం లక్ష్మీబొమ్మగలది 150 గజలతో 4-4-0, ప్రకాశముగల 7 రాళ్ళుగలది 1-12-0, అనేకరకముల కొత్తమాదిరి గాజులు 1 జుత 0-14-0, ప్రకాశముగల తెల్లరాళ్ళతో లాకులు 1-4-0, 5 తెల్లరాళ్ళ వుంగరము 0-12-0 ఇమిడినను దయచేసి అడ్డిగ 9-0-0.

ఇవి నాటికమునకుకూడ యుపయోగమయినవి. పూచీ 1 సంవత్సరమునకు ఇయ్యబడును. కె. నాదముని అంతునన్ను, 164 చై నాబజారులోడ్డు, మదరాసు.

పారాయణభగవదీత (వచనగ్రంథము)

(కానునైజా. 108 పేజీలు. మేలుకాగితము. కిత్రాను తెండు. సంపుటము ముద్దు గూర్చున్నది. వెల రు 1-0-0. ఇది భగవద్గీతాశ్లోకములకుఁ దెలుగు వచనము వీయధ్యానమున కాయధ్యానము విషయలోపము లేకుండ వ్రాయఁబడినది. తెల్లి మిగులఁబ్రశస్తమయి ప్రాథమభ్యుదయగ నున్నది. ఇది యీ తెలసానివారి కుటుంబమున రెండువందలయేండ్లనుండి పరంపరగా ననుదినము పారాయణము కావించబడుచుండిన తాళ్ళపత్ర సంపుటమునుండి ముద్రింపఁబడినట్లు లీ గ్రంథపీఠిక యందుఁ గలదు. కాని రచయిత యెవ్వరో తెలియరాదు. ఇట్టి గ్రంథమును రచించినవారిపేరు తెలియకుండుట కడు శోచనీయము. ఈ గ్రంథము శ్రీలక్ష్మ నైతము సుబోధముగనుండును. తాళ్ళపత్రమాతృకయందలి స్థానిత్యములను ముద్రామున సంస్కరించిన శ్రీమాన్ బుక్కపట్టణము రామానుజయ్యగారి పరిశ్రమము పేర్కొనఁదగినది. ఇది మదరాసు బార్నికెక్ వరదాముత్రియప్పకవిధి నెం 74 రున గల నగలపత్రములు తెలసాని కృష్ణయ్య నెట్టి అంతుపన్నువారికడఁ క్రయమునకు లభించును.

నాలుగుభాషల నిఘంటువు

ఇందు మూడు [5000] ఆయురవేలు తెలుగు మాటల కారాదిగా వ్రాసిన వానికెదురుగా హిందూస్థాని, ఇంగ్లీషు, అరబ్బు, పదములు చేర్చఁబడినవి. ఏపదము కావలసినను వెంటనే గ్రహింపవచ్చును. ఇదివఱలో నిట్టిగ్రంథము వెలువడి యుండలేదు. ఇదిచదివినవో గురుసాహాయ్య మక్కఱలేకుండ పైభాషలు మాటలాడు శక్తి కలుగును. వెల 8 అణాలు మాత్రమే గాని 800 రూపాయలకు మించిన సహాయ మొనరింపఁగలదని నిరాఘాటముగఁ జెప్పవచ్చును.

లుబ్ధి ధనావసరము (పద్య కావ్యము)

(ఇది తెంగుభూరునందు జరిగినకథ) ఒకలుబ్ధుడత్యంత తాభ్యుసన నమిల్చి త్రిముఁగూడఁ బెట్టుటయు నాతనికుమారుడు వేశ్యాలోఁబడఁడై తద్విత్తమంతయు వేశ్యకర్పించి తుమకు దానిచే నెవఁగొట్టుటయి యదవుల పాలై పోవుటయు, మిక్కిలి చక్కఁగా వ్రాయఁబడినది. లుబ్ధివర్ణనము, వేశ్యామాతృవర్ణనము జనువువో నవ్యపుట్టక మానదు. ఇందలి నీతి శృంగారపద్యములు చదివి తీరవలయును. వెల 4 అణాలు.

చిరునామా. దాసరి లక్ష్మీనాస్వామి, పితాపురం, గోదావరిజిల్లా

ఆనందచంద్రిక

చమత్కార చంద్రికకన్న చమత్కారమై హాస్యరస భరితమై అనందకరమైన విశోధ గ్రంథరత్నము. ఇందు శృంగార చమత్కారములు నెరఁజాల యొక్కి చమత్కారములు సరసుల చతురసంభాషణములు, మద్దుకృష్ణ చాతుర్య పద్యములు, లంఘనములు, కుంభకర్ణము, సకల గుణాభిరాయిదు, సోమరిపోతు, అమృతపానీ, బావమరదులు, వదిలలు, తాతా మనుషులు మొదలగు హాస్యపద్యములును, చిత్రపద్యములు అనేక విశోధపద్యములు విలసిల్లుచు ఆనందచంద్రికలు వెదవల్లుచున్నవి. చమత్కార చంద్రిక

చమత్కార పద్యములు, శృంగార పద్యములు, హాస్య పద్యములు, సమస్యపద్యములు, శతశ్లోపపద్యములు, వేశ్య మాతల పద్యములు, విటుల పద్యములు మొదలగు అనేక విశోధ పద్యములుగల చమత్కార గ్రంథరత్నము వెల రు 0-12-0. మంగిపూడి వేంకటేశ్వరగారు, తణుకు, కృష్ణాజిల్లా.

అమృతాంజనము

అమృతాంజనము అన్ని చోట్ల దొరకును, చక్కని డబ్బీతో నహా 1-కి వెల 10 అణాలు మాత్రమే.
అమృతాంజనము డిపో, బొంబాయి లేక నెం. 7 తంబుళెట్టివీధి మదరాసు.

మహర్షిదేవేంద్ర నాథ ఠాకూర్ గారి స్వీయచరిత్రము

(గ్రంథకర్త:— మొక్కపాటి రామమూర్తి గారు)

శతవివృత్తియు ముఖ్యముగా చదువ తగినది. 214 పేజీలు
నిండుకాళికొబైండు ఫెదర్ వైటుకాగితములు

ధర రు 2 8 0
పోస్టుఖర్చులు ప్రత్యేకము.

ఆంధ్రోద్యమము— మొదటి అయిదు ఆంధ్రమహాజనసభల ఆహ్వానసంఘాధ్యక్ష
అధ్యక్షకోపన్యాసములు తీర్మానములు చిత్రపటములు కలిగినది
శ్రీ గురుభోధామృతము అను వేదసారగ్రంథము ఛక్రీపాటలు,
శ్రీమతి కట్టమంచి తిరుమలమ్మగారు వ్రాసినది.
తత్వమచంద్రిక ... వెల 1—0—0 | సటికా ఆంధ్రశబ్దచింతామణి
తలకమహాశయుని జీవితము సంపూర్ణోపన్యాసములు. (మా॥ పత్తనా
రాయణశాస్త్రి విరచితము)
హిందీభాషాశిక్ష (తెనుగు తెలిసినవారందరూ స్వయముగ హిందీనేర్చు
కొనుటకు అనుకూలమగునట్లు వ్రాయబడినది)
తపాలపెట్టె నెం 212, ఆంధ్రప్రతికా కార్యాలయము, 6, 7 తంబుళెట్టివీధి మదరాసు.

అల్లపానురబ్బా

ఈమరబ్బాను ప్రతిఉదయ సాయంకాలమును 8 ము
క్కులవంతున 20 లేక 40 దినములు భుజించినయెడల వైద్యము
నోటిచేదు, అరుచి, యెక్కిళ్లు, కాక, అశీర్ణము మొదలగు వైద్యరో
గములు మేహరోగములును త్వరక నడిచిపోవును. తేనెయందు
ఊనుచుండుటచే తినుటకు మిక్కిలి నుచిగాయుండును. పోస్ట్జి
ప్రత్యేకము. పాను డబ్బి 1 కి రు 1.8.0

గుల్కండు

ఇది దినుటకు మిక్కిలి నుచిగాను, నునానగాను యుం
డును. మలబద్ధముగలవారు ఉదయసాయంకాలముల యందు తు
లమెత్తు దినినయెడల సాఫుగా విరేచనముగను. శరీరమున చూప
గలిగించి బలమునిచ్చును. డబ్బి 1-కి 1-4-0 పోస్ట్జిప్రత్యేకము,
జయశంకర్ అండు కో, చాకలపేట మదరాసు.

తోకప్రసిద్ధమైన

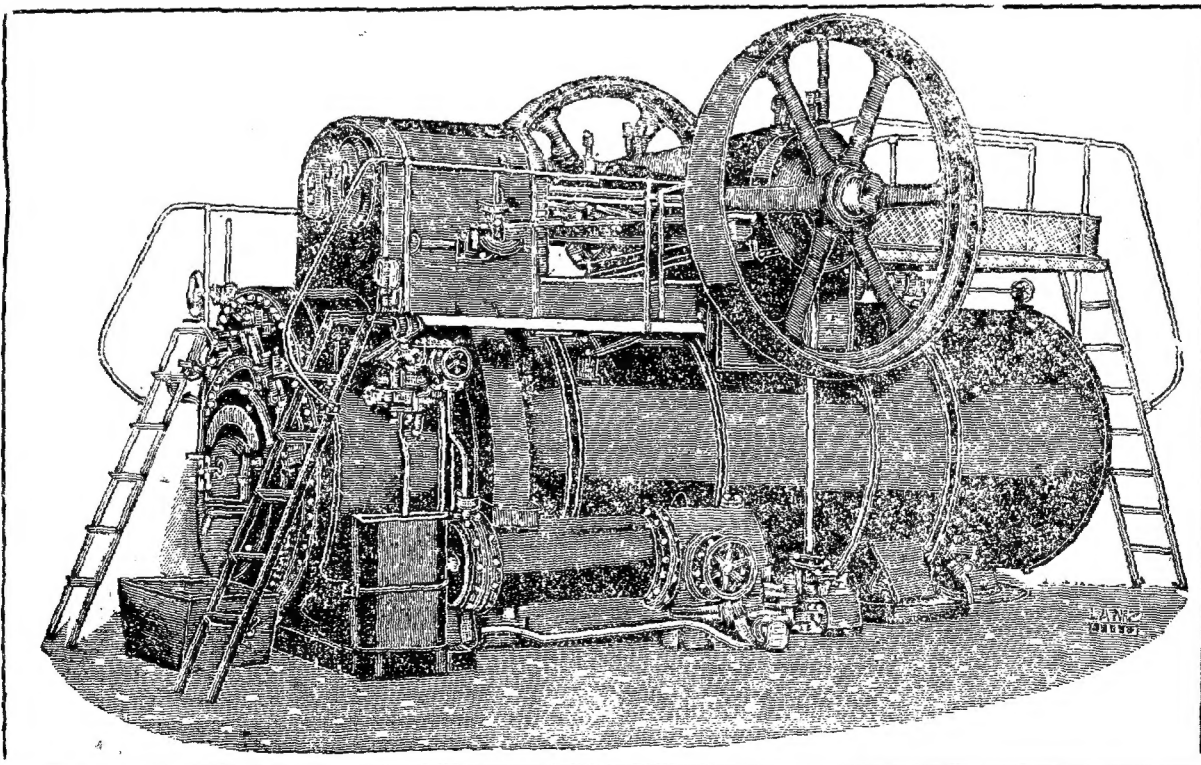
స్టీము యింజిన్లు!

(Super Heated)

హిందీ స్టీము యింజిన్లు!!

22 B. H. P. లగాయకు 1250 B. H. P వరకు.

బాయిలరు ట్యాంకులు వెలుపలకులాగి శుభ్రపరుచుటకు సౌకర్యములు అమర్చబడియున్నందున బాయిలర్లు యెన్నటికిని చెడిపోవు.
యేమాదిరి యింజనులు కంటెను ఖర్చు మిగుల తక్కువ - కర్ర - బొగ్గు - పూక - పొట్టు - దేనితోనైన పనిచేయును.

వెలుగు సులభము
Prices
Challenge
Competition
నూతన పద్ధతుల
ననుసరించి అనేక
సౌకర్యములు
అమర్చబడినవి.

Economy
unrivalled!
Latest
Scientific
Miracle!!
Wonderful
Bargains!!!

ఇదివరకు యెన్నడు యిట్టి యింజనులు మీరు చూచియున్నవి.

సంవత్సరం ఒక్కంటికి 3000 యింజనులు అమ్మబడుచున్నవి. త్వరితగతినే ఆర్డర్లు పంపుడు.

Telegrams:
"MACHINISTS"

పోలుయేజంట్లు:— డి. యల్. శాస్త్రి అండు కో., 12, తంబుళెట్టివీధి, మదరాసు.